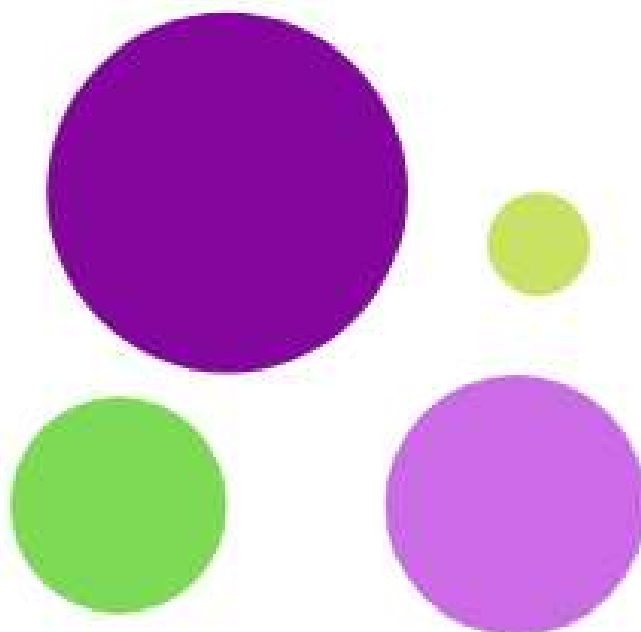

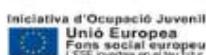
CONSELL COMARCAL
DEL MONTSIÀ

III PLA COMARCAL DE POLÍTIQUES DE DE DONES DEL MONTSIÀ 2020-2024

INVESTIGACIÓ SOCIAL I PLA DE TREBALL

AMB LA COL·LABORACIÓ:
SERVEI D'OCUPACIÓ DE CATALUNYA
GENERALITAT DE CATALUNYA
FONS D'OCUPACIÓ EUROPEU

ÍNDEX

1. Introducció	4
2. Contextualització de l'estudi.....	5
Protocols per a l'abordatge de les violències masclistes.....	12
3. Metodologia	13
Eixos del Pla Comarcal 2020-2024.....	14
4. Investigació social.....	18
4.1. Característiques del territori.....	18
4.2. Població.....	22
4.3. Economia.....	42
4.4. Turisme i oci	56
4.5. Cultura.....	58
4.6. Educació.....	60
4.7. Salut.....	62
4.8. Serveis Socials	66
4.9. Associacionisme i participació política.....	70
4.10. Gènere i SARS-CoV-2.....	73
5. Estudi qualitatiu	74
5.1. Perfils de les dones.....	74
5.2. Problemàtiques.....	74
5.3. Feina, vida i oci.....	75
5.4. Violències masclistes	76
5.5. La percepció de les dones a la nostra comarca.....	76
6. Estudi quantitatiu	77
6.1. Resultats de l'enquesta.....	78
7. Revisió del pla de treball del II Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià (2011-2015).....	98
8. Conclusions.....	110
9. Detecció de necessitats.....	112
10. Pla de treball.....	114
11. Bibliografia	124

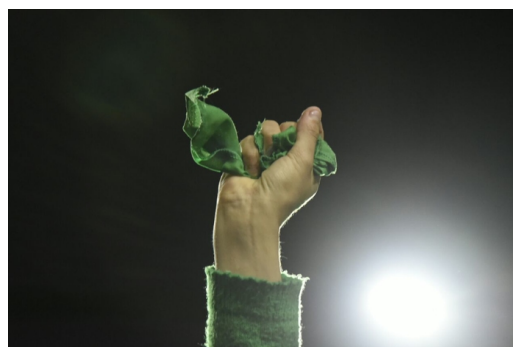
9. Annexos.....	125
9.1. Equip de treball	125
9.2. Persones entrevistades.....	125
9.3. Model de l'enquesta	126

1. Introducció

El III Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià pretén ser el document de referència en matèria d'igualtat a la comarca del Montsià. Vol ser una eina de treball per als pròxims quatre anys. A més, ha sigut fruit d'un procés participatiu i un estudi social. Els objectius d'aquest Pla són els següents: En primer lloc, aproximar-se a un estat de la qüestió sobre les condicions de vida de la dona a la comarca del Montsià; en segon lloc, identificar aquelles problemàtiques socials que tenen les dones habitualment a la comarca del Montsià; en tercer lloc, proposar accions que abordin aquestes problemàtiques; i per últim sensibilitzar a la societat per a la igualtat de gènere i afavorir la participació ciutadana.

Pel que fa a l'estructura, el Pla compta amb 10 capítols, tot i això, pel seu contingut podríem dir que hi ha les següents parts: l'enfocament, la metodologia, l'estudi social, l'estudi qualitatiu, l'estudi quantitatiu i el pla de treball. L'abordatge de les problemàtiques s'ha fet a partir dels sis eixos que trobem al *Pla estratègic de polítiques d'igualtat de gènere del Govern de la Generalitat de Catalunya (2019-2022)*. Aquests eixos formen part de la metodologia i han guiat les entrevistes i l'enquesta.

En resum, és un document que constitueix el marc d'actuació per a les polítiques públiques d'igualtat a la comarca del Montsià. Per tant, és un instrument de transformació en les relacions de desigualtat de gènere als ens municipals i a la comarca. Representa un conjunt ordenat de mesures dissenyades després de realitzar un diagnòstic de situació, per tal d'assolir la igualtat efectiva de dones i homes i eliminar la discriminació de gènere. Se'n segueix dels últims Plans de Polítiques Dones de la Comarca i més concretament de l'anterior, el II Pla de Polítiques de Dones del Montsià (2011-2015).

Font: Wikimedia Commons

El logotip del III Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià (2020-2024) està inspirat en diverses qüestions d'actualitat: per un costat, el color verd representa la vaga del 8 de març del 2020 que té reivindicacions ecofeministes i també fa referència al color utilitzat pel moviment social a favor de l'avortament lliure, segur i gratuït; per l'altre, el color lila representa el feminisme.

El treball s'ha realitzat en el marc del Programa Garantia Juvenil del Fons Europeu d'Ocupació amb la col·laboració del Servei d'Ocupació de Catalunya i la Generalitat de Catalunya.

2. Contextualització de l'estudi

Antecedents

Fa 11 anys del primer Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià. L'any 2009 el **Consell Comarcal del Montsià** va elaborar-lo inspirant-se en els eixos del Pla de Polítiques de Dones de la Generalitat de Catalunya 2009-2011. Entre altres coses en destaca un procés participatiu format per dos tallers, el primer amb tècniques d'igualtat i un altre amb dones de la comarca. Al llarg del segon semestre del 2011 es va actualitzar i d'aquesta actualització es va realitzar el II Pla Comarcal de polítiques de dones 2011- 2015, també seguint els eixos de la Generalitat. L'actual document és una revisió i actualització de l'antic Pla.

Visió

La igualtat significa que totes les persones tenen els mateixos drets, deures i possibilitats. Això es genera a la vida quotidiana. La planificació i els pressupostos a les polítiques públiques amb perspectiva de gènere poden ser eines a l'hora d'assolir la igualtat i els ens locals tenen aquestes competències. Per tant, la forma en que els municipis organitzen les seves activitats és molt important a l'hora de garantir la igualtat entre dones i homes.

Plans locals i comarcals de polítiques de dones, joventut i LGTBI a la comarca del Montsià

Actualment la comarca del Montsià compta amb alguns plans locals d'igualtat o joventut actualitzats (franja 2017-2022).

Plans locals d'igualtat i joventut

Població	Franja temporal	Pla Local de Polítiques de Dones	Pla Local de Polítiques LGTBI	Pla Local de polítiques de Joventut
Amposta	2018 - 2022	Sí (2019-2022)	Sí	Sí
Alcanar	2017 - 2019	Aprovat	No	Sí
Freginals	-	No	No	No
La Galera	2009-2011	Sí	No	Aprovat
Godall	2016-2019	No	No	Sí
Mas de Barberans	2004	Sí	No	No
Masdenverge	-	No	No	No
Sant Carles de la Ràpita	2017-2020	Sí	No	Sí
Sant Jaume d'Enveja	2008	Aprovat	No	Sí
Santa Bàrbara	2016-2019	Sí	No	Aprovat
La Sénia	2016-2019	-	-	Sí
Ulldecona	2020-2024	Aprovat	Aprovat	No

Marc social

La societat, igual que qualsevol realitat social, està subjecta a unes estructures que es perpetuen al llarg del temps. Aquestes estructures constitueixen l'organització social i cultural establint unes maneres de relacionar-nos. En aquest sentit, podem parlar de la nostra societat com una societat patriarcal. Aquest concepte explicaria el masclisme, el biaix de gènere existent a les relacions, així com les discriminacions, desigualtats i violències que pateixen les dones. Es tracta d'una jerarquia encapçalada pel subjecte 'home blanc, ric i heterosexual'.

A causa d'aquesta repartició desigual al nucli de la nostra societat les dones i altres col·lectius com el LGTBI o les comunitats afrodescendents duen anys assenyalant aquest fet i realitzant mobilitzacions. Moltes d'aquestes mobilitzacions s'emmarquen en el feminisme. Actualment ens trobem en el que podem anomenar la quarta onada feminista. A Catalunya el moviment social feminista ha tingut un fort impacte i ha estat marcat per les jornades reivindicatives i les vagues del vuit de març (8M) que posen al centre la problemàtica de la conciliació laboral. El pes de les mobilitzacions socials, entre altres, ha fet que des de fa anys les institucions despleguin reformes i lleis en favor de l'equitat de gènere.

Marc conceptual

Des de l'àmbit de les ciències socials i les humanitats s'ha entès el gènere com una construcció social, és a dir, que el gènere s'ha anat formant a partir d'un sistema de conceptes socials, culturals i psicològics. En conjunt, al voltant d'aquesta característica parcial i casual s'ha construït històricament un sistema d'organització social d'assignació de rols. De fet, es considera rellevant el paper de la filòsofa Judith Butler (Cleveland, 1956) a l'hora de posar al centre del debat feminista **el concepte de gènere com a acte performatiu**, això seria: ningú té un gènere des de l'inici, sinó que el gènere són un conjunt d'actes o rituals produïts i reproduïts tota l'estona que generen una sèrie d'efectes, de com parla una dona, de com camina una dona, etc.

Pel fet d'haver nascut dona o home, a una persona se li atribueixen unes qualitats, uns gustos, una manera d'actuar; en definitiva, una identitat que resulta fictícia ja que la diferència sexual biològica no determina qui som. Cal afegir que el gènere està travessat per desigualtats, jerarquies, opressions, privilegis i té una normativitat pròpia, i per tant tot allò que s'escapa del binomi dona-home n'és expulsat. El model binari estableix dos únics gèneres: el masculí i el

femení, i els atribueix a dos únics sexes: el sexe femení, unit al gènere dona i el masculí, unit al gènere home. Aquest sistema exclou les persones amb identitats i/o expressions de gènere diverses, i les persones amb cossos no normatius, com les persones intersexuals, transgènere o de gèneres no binaris.

Així, la socialització del gènere donaria com a resultat una sèrie d'estereotips i discriminacions lligades al fet de ser dona. Com a exemple, es podria destacar un dels estereotips més estesos: “les dones tenen una capacitat innata per a cuidar que els homes no tenen”.

En primer lloc, aquest clicé implica que si les dones cuiden millor no hi ha repartiment de les tasques de cura. En segon lloc, si les dones són les que han de cuidar, qui s'ocuparà tradicionalment de l'economia de la parella o familiar serà l'home, això voldrà dir que la dona no ho tindrà fàcil a l'hora d'accedir al mercat laboral, i, si hi accedeix, la seva jornada serà doble com a mínim: les tasques de cura i de la llar, i la jornada laboral remunerada.

Llavors, en aquest paradigma actual, el temps, l'esforç i la dedicació al treball de cures no està remunerat ni reconegut socialment, la qual cosa devalua les cures. Seguint amb això, les dones passen gran part del seu temps vital a l'àmbit privat i l'àmbit públic queda relegat als homes, a saber, això es tradueix en una gran majoria dels càrrecs de responsabilitat a les administracions i a les empreses les ocupen homes. En concret, s'està parlant de que el 64,6% de càrrecs de direcció són homes i un 35,4% són dones, segons dades de l'Institut Català de les Dones de l'any 2020.

I finalment, aquest estereotip entorn les cures sovint es relaciona amb un suposat instint maternal, és a dir, que totes les dones senten igual la maternitat. Per tant, s'ha establert socialment un desig natural en les dones de ser mares i una qualitat natural per cuidar, característiques fictícies i produïdes per un sistema patriarcal.

L'any 2019 a Catalunya segons les estadístiques del dossier *Les dones a Catalunya 2020*, de dades elaborades per l'Observatori de la Igualtat de Gènere, les dones ocupen més àmpliament aquests llocs de treball: empleades d'oficina, comptables, administratives, treballadores de restauració i venedores. En definitiva, com ja s'ha dit, un dels elements estructuradors de la nostra organització social és el gènere. És per això que és important conèixer aquestes desigualtats que pateixen les dones i tenir-les en compte a l'hora d'abordar les polítiques públiques.

Marc normatiu

El primer pas per a la introducció de canvis en l'estructura social consisteix precisament en el fet d'evidenciar aquestes desigualtats i desenvolupar normatives que, explícitament, hi facin

front. Des de fa uns anys enrere acudim a un desplegament de lleis i reformes, que aposten clarament per una modificació de les condicions estructurals que sostenen la desigualtat existent entre els homes i les dones.

Nivell internacional i europeu

La **Conferència de Viena** (1993) és on podem situar el primer tractat internacional que posa al centre els drets humans de les dones: “Si no hi ha drets de les dones no hi ha drets humans”. En aquest àmbit també cal destacar el **Comitè per l’eliminació de la discriminació contra la dona** (CEDAW) de l’Organització de les Nacions Unides (ONU). Aquest òrgan s’encarrega de rebre comunicacions de persones o grups de persones que li presentin denúncies sobre violacions dels drets emparats per la Convenció i inicia investigacions sobre casos de violacions greus o sistemàtiques dels drets de les dones. A nivell europeu, el **Conveni d’Istanbul** (2014) posa èmfasi en la introducció de canvis a la legislació contra la discriminació de la dona i en relació amb les violències sexuals.

Nivell estatal

La **Constitució espanyola** proclama a l’article 14 el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó de sexe, naixença, raça, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social. A més, cal assenyalar diverses lleis específiques: la **Llei orgànica 1/2004**, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere que ha marcat un pas endavant en la protecció de les víctimes que pateixen aquest tipus d’assetjament, la **Llei orgànica 3/2007** llei per la igualtat efectiva de les dones i homes més coneguda com a *Llei d’igualtat* i que ha de contribuir a l’equiparació entre homes i dones en tots els àmbits, especialment, en l’àmbit laboral, la conciliació i la participació social i política.

També a aquest marc jurídic convé afegir el Reial decret legislatiu 5/2015 , de 30 d’octubre, pel qual s’aprova el text refós de la Llei de l’Estatut Bàsic de l’empleat públic, que a l’article 14 anuncia el dret a la no discriminació per raó de sexe, gènere i orientació sexual, aquesta llei també considera els permisos per motius de conciliació de la vida personal, familiar i laboral, per raó de violència de gènere dins de l’Administració pública.

Una altra llei que també cal tenir en compte a l’hora de pensar en els drets de les dones és la **Llei 39/2006**, de 14 de desembre, de promoció de l’autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, coneguda com la *Llei de dependència*. Aquesta llei suposa un pas endavant en el reconeixement laboral, com a treball productiu, de les feines de cura dels col·lectius dependents.

Legislació catalana

Des de l'aprovació de l'**Estatut d'Autonomia de Catalunya** (2006) el Govern de la Generalitat ha obtingut la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere. En concret les competències són: en planificació, disseny, execució, avaluació i el control de normes, plans i directius generals en matèria de polítiques per a la dona, i també en l'establiment d'accions positives per a aconseguir erradicar la discriminació per raó de sexe que s'hagin d'executar amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya; en la promoció de l'associacionisme de dones que acompleixen activitats relacionades amb la igualtat i la no discriminació i de les iniciatives de participació; i en la regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també en la regulació de serveis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

L'any 2008 s'aprova la **Llei 5/2008**, de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista, la qual consagra i garanteix un conjunt de drets per restituir el projecte de vida de les dones en situació de violència masclista. Derivat d'aquesta llei es trasllada a nivell competencial municipal programar, prestar i gestionar els Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes previstos en aquesta llei.

La **Llei 17/2015**, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes inclou la perspectiva de gènere com a principi. La perspectiva de gènere és la presa en consideració de les diferències entre dones i homes en un àmbit o una activitat per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, tenint en compte la manera en què les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten a les dones.

En l'àmbit d'igualtat convé assenyalar també l'aprovació de la **Llei 11/2014**, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia o també coneguda com a *Llei LGTBI catalana*.

Pel que fa a l'àmbit de Joventut podem ressaltar la **Llei 33/2010**, de l'1 d'octubre, de polítiques de joventut que garanteix jurídicament la promoció de les polítiques públiques en joventut. Podem assenyalar, l'aprovació del projecte de llei per la igualtat de tracte i la no-discriminació per raó de religió o conviccions, capacitat, discapacitat, edat, **origen racial o ètnic, sexe o orientació sexual** o per altra condició social o personal. Alhora, aquesta llei pretén promoure l'eradicació del racisme, de qualsevol forma de persecució per motius religiosos, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Conceptes clau

Representació paritària: la situació que garanteix una presència de dones i homes segons la qual cap sexe no supera el 60% del conjunt de les persones a què es refereix ni és inferior al 40%, i que ha de tendir a assolir el 50% de persones de cada sexe.

Procés participatiu: és el conjunt d'accions i/o trobades que estan dirigides a la participació política de la ciutadania.

Doble jornada: expressió que denuncia el temps que moltes dones es troben obligades a dedicar tant a les tasques domèstiques i de cura de les persones i familiars com al treball remunerat en el mercat formal o informal.

Equitat de gènere: la distribució justa dels drets, els beneficis, les obligacions, les oportunitats i els recursos sobre la base del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes en la societat.

Igualtat formal: igualtat entre dones i homes davant la llei.

Igualtat de gènere: la condició d'ésser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i de presa de decisions, sense les limitacions imposades pels rols de gènere tradicionals, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.

Acte performatiu: és un concepte utilitzat per la filòsofa Judith Butler i es refereix a la creació d'alguna cosa mitjançant la seva repetició i posada en escena.

Discriminació directa: la situació en què es troba una persona que és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de sexe o de circumstàncies directament relacionades amb la seva condició biològica, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga. No són mesures discriminatòries per raó de sexe les que, encara que plantegin un tractament diferent per a homes i dones, tenen una justificació objectiva i raonable, com ara les que es fonamenten en l'acció positiva per a les dones, en la necessitat d'una protecció especial per motius biològics o en la promoció de la coresponsabilitat de dones i homes en el treball domèstic o en el de cura de persones.

Discriminació indirecta: la situació discriminatòria creada per una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretèsament neutres que poden causar un perjudici més gran a les persones d'un dels sexes, excepte si resulten adequats i necessaris i es poden justificar amb criteris objectius que no tinguin cap relació amb qüestions de gènere.

Discriminació múltiple: Discriminació que es produeix per la interacció de diversos eixos de desigualtat com ara l'edat, la classe, el sexe, la diversitat sexual, les creences religioses, l'origen nacional i/o ètnic, entre d'altres.

Educació sexual i afectiva: Procés d'adquisició constant d'informació i formació d'actituds, creences i valors sobre la sexualitat, incloent les habilitats per comunicar-se efectivament i prendre decisions responsables.

Estereotip: Noció o imatge fixa que es té d'una persona o grup, basada en una simplificació excessiva d'alguns comportaments o trets observats en aquestes persones. Generalment els estereotips són negatius. Normalment s'espera que els nens i nenes es comportin segons els estereotips de gènere.

Victimització secundària o revictimització: Maltractament addicional exercit contra les dones que es troben en situacions de violència masculista com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits quantitius i qualitius de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions desencertades provinents d'altres agents implicats.

Institut Català de les Dones

L'Institut Català de les Dones és l'organisme del Govern de la Generalitat, adscrit al Departament de Presidència, que dissenya, impulsa, coordina i avalua les polítiques per a l'equitat de gènere que desenvolupa l'Administració de la Generalitat, a partir de les competències exclusives que atorga l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

L'Institut Català de les Dones té les competències que li atorga la Llei 11/1989, de 10 de juliol, de creació del Institut Català de les Dones, modificades per la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència i la Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes. Aquestes competències fan de l'Institut l'instrument vertebrador per lluitar contra la violència masculista. L'objectiu fonamental d'aquest és treballar amb més eficàcia per afegir accions innovadores i preventives dins de les polítiques socials. En aquest sentit, una de les prioritats fonamentals és la incorporació transversal de la perspectiva de gènere en totes les polítiques socials, per evitar qualsevol forma de discriminació. Catalunya està integrada per dones i homes, i cal treballar per aconseguir els equilibris necessaris per avançar vers una societat més justa i compartida. L'Institut Català de les Dones disposa d'una seu territorial per a les Terres de l'Ebre, que es troba a Tortosa i que representa a l'Institut Català de les Dones al territori.

El juny de 2017 es va crear l'**Observatori de la Igualtat de Gènere**. Aquest és un òrgan assessor del Govern de la Generalitat adscrit a l' Institut Català de les Dones. L'observatori, tal com es descriu a l'article 58, de la Llei 17/2015, d'igualtat efectiva de dones i homes, ha de treballar amb dades i estadístiques, i en la recerca sobre les desigualtats de dones i homes, prioritzant les àrees de la violència de gènere, la situació laboral i la imatge pública de les dones. Gràcies a aquest òrgan tenim moltes dades sobre igualtat de gènere a Catalunya. La mateixa llei determina que les funcions, la composició, el funcionament i les diferents àrees d'intervenció de l'observatori s'han d'establir per reglament. El decret de regulació de l'observatori es va aprovar pel govern el juny de 2017 i un dels tràmits establerts en la seva elaboració va ser el de la participació de les entitats de defensa dels drets de les dones, que van tenir la oportunitat de fer les seves aportacions.

Gràcies al suport de l'Institut Català de les Dones, el Consell Comarcal del Montsià va decidir impulsar la redacció de plans de polítiques de dones de la comarca durant els anteriors períodes i en l'actualitat.

Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista (CEFJE)

L'any 2019 es va crear l'Observatori Català de la Justícia en Violència Masclista, això suposa un pas endavant en relació amb l'obtenció de dades sobre la violència masclista en l'àmbit de justícia. L'Observatori es configura com un òrgan tècnic adscrit al Departament de Justícia i dependent del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEFJE) que ha d'aportar la infraestructura i el suport administratiu, tècnic i logístic necessari perquè pugui dur a terme la seva activitat, està dotat pressupostàriament amb fons del Pacte d'Estat sobre violència de la dona. L'observatori, dins de les seves funcions ha de promoure la formació dels professionals, la investigació, i totes aquelles actuacions que fomentin el debat, la reflexió, i l'intercanvi de bones pràctiques entre els col·lectius dels àmbits de la Justícia, de l'Execució Penal i d'altres interlocutors que treballen conjuntament en les xarxes de violència masclista.

Protocols per a l'abordatge de les violències masclistes

El document marc és la **Llei 5/2008** i, més concretament, l'article 85 que estableix la creació de protocols per a una intervenció coordinada contra la violència masclista. En aquest sentit, des de la Generalitat i l'Institut Català de les Dones s'han establert uns circuits arreu del territori per a aplicar un protocol per a l'abordatge de la violència masclista. Així mateix, a les Terres de l'Ebre el document de referència és el Protocol per a l'abordatge de la violència masclista a les Terres de l'Ebre (2009). També trobem unes recomanacions per a l'abordatge de les violències masclistes en l'oci nocturn. Aquest és una guia per a l'abordatge d'agressions sexistes i de violències sexuals en espais públics d'oci i festius de les Terres de l'Ebre. **El protocol de seguretat contra les violències sexuals en entorns d'oci** del Departament d'Interior és un

document per a donar criteris operatius als professionals de la seguretat per tal d'establir les pautes d'actuació en entorns d'oci davant d'aquestes conductes. Alguns ajuntaments de Catalunya (Barcelona, Ripoll, Vic, Calafell, entre altres) s'han adherit a aquest protocol.

3. Metodologia

S'ha dut a terme una diagnosi basada en dades socioeconòmiques recollides, en el resultat d'un procés participatiu i en les entrevistes a regidores, tècniques i treballadores d'àmbit social, tot això des d'una **perspectiva de gènere**. És a dir, que s'han analitzat dades desagregades per sexe, tot i que no totes les que contenen l'estudi són desagregades per sexe, perquè no hi ha aquesta informació. La perspectiva de gènere permet visualitzar dones i homes en llur dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural i també permet trobar línies de reflexió i d'actuació per erradicar les desigualtats. En definitiva, aquesta perspectiva, pot donar informació sobre la desigualtat existent i la possibilitat de transformar-la. Per a realitzar aquest Pla s'ha considerat la vida quotidiana com a eix central de les polítiques públiques i d'aquesta manera s'han qüestionat les relacions de gènere tal com estan construïdes. Entenent que no hi ha un tipus de ciutadania neutra i concreta, sinó que hi ha uns eixos de desigualtats que afecten diferent a cada persona, al Pla s'han introduït indicadors des d'una mirada diversa, com és el tercer botó, és a dir, el de gènere no binari (LGTBI) i també s'ha tingut en compte la diversitat funcional i la diversitat cultural en l'enquesta. Així mateix, s'han mantingut reunions amb les tècniques del SIAD.

El procés de creació del Pla ha tingut les següents etapes: l'etapa de revisió i actualització, que seria el punt de partida; la del disseny del Pla, que seria la planificació de l'estudi qualitatiu i quantitatiu entre altres; la diagnosi, que correspondria amb la detecció de les necessitats derivades de la diagnosi i l'última etapa que és la de generació del pla de treball i redacció del pla. Hi hauria una fase posterior d'avaluació, que correspondria als sistemes de seguiment i que possibilitaria la implementació del Pla.

En aquest procés s'han aplicat dos mètodes d'investigació: qualitatiu, amb les entrevistes i quantitatiu amb l'estudi social i una enquesta dirigida a les dones de la comarca.

Per un costat, en qualsevol investigació social l'anàlisi quantitatiu s'utilitza per a la quantificació dels fets. En aquest sentit, s'ha realitzat una enquesta per saber les condicions de vida de les dones de la comarca del Montsià. A més, l'estudi social s'ha basat en les dades estadístiques de fonts oficials i d'organismes acreditats com l'Institut d'Estadística de Catalunya, o l'Institut Català de les Dones. També s'han utilitzat documents propis del Consell Comarcal del Montsià o dades del Sistema d'Informació Socioeconòmica Local de la Diputació de Tarragona, Mercuri; per l'altre, l'anàlisi qualitatiu s'interessa per la comprensió significativa

dels fenòmens i la interpretació de la conducta dels actors socials. Tanmateix, s'han realitzat entrevistes a les tècniques de la comarca en l'àmbit de dones, tècniques LGTBI, migració i regidores dels diversos municipis

La planificació del III Pla comarcal de polítiques de dones és a llarg termini (4 anys) i les seves accions es concreten al pla de treball. El disseny de la diagnosi respon a les perspectives esmentades anteriorment.

Eixos del Pla Comarcal 2020-2024

Els eixos de l'actual Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià deriven dels eixos del Pla estratègic de polítiques d'igualtat de gènere del Govern de la Generalitat de Catalunya (2019-2022). Aquest document sobre polítiques públiques en l'àmbit d'igualtat entre homes i dones és el document marc i referent a Catalunya i és per aquest motiu que s'han seguit els seus eixos. Tot i això aquestes línies estratègiques s'han aterrat a la realitat de la comarca, és a dir, que les actuacions i conclusions que se'n deriven tenen en compte la realitat de la comarca del Montsià. Consta de set eixos centrats en les problemàtiques de les dones a la nostra societat. A l'hora d'aterrar aquests eixos s'ha afegit un eix d'acció que ja era present a l'anterior pla que es **Qualitat de vida i cohesió social** que inclou accions adreçades a pal·liar situacions en l'àmbit de la cura i la salut de les dones.

Eix 1: Coeducació i promoció de valors i models igualitaris

Segons la Llei 5/2008 del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, la coeducació, és l'acció educadora que valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de les dones i els homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries, per tal d'aconseguir l'objectiu de construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes.

La societat actual promou uns valors que es basen majoritàriament en els binomis, en concret, un binomi que ens indica la manera en com ens hem de relacionar és el binomi home-dona. Per això hi ha rols femenins i masculins, i això no només conforma l'àmbit relacional sinó que s'aplica a l'àmbit de l'educació i el treball. El model coeducatiu aposta perquè aquests rols tan presents en l'actualitat puguin desdibuixar-se mitjançant l'educació, ensenyant que no hi ha colors que tinguin gènere, ni professions, activitats, esports que siguin només de xiquets o de xiquetes. Més concretament, la coeducació és l'acció educadora que potencia la igualtat real d'oportunitats i valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes, homofòbics, bifòbics, transfòbics

o androcèntriques ni actituds discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. Per exemple, segons el document d'Orientacions sobre el tractament de la igualtat de gènere i la diversitat cultural en el material didàctic del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, s'ha de garantir que les diferents formes de llenguatge utilitzats estan lliures d'estereotips o s'han de reproduir situacions quotidianes amb representació equitativa dels sexes, que no se'n magnifiquin ni ridiculitzin cap i que no atribueixin sistemàticament a cap d'ells uns papers socials o professionals determinats, entre altres orientacions. Per a aquesta part tindrem en compte una acció que es va dur a terme a Ampostà i la proposta metodològica, *Patis Coeducatius, Guia per a la transformació feminista dels espais educatius* de Col·lectiu Punt 6 i Coeducació.

Segons l'enquesta realitzada els sectors on les dones més s'han format són: Administració i gestió (29%), Sanitat (14,8%) i Serveis socioculturals i a la comunitat (13,6%) que junts sumen el 57,4% de les enquestades. Segons l'Idescat, amb dades de l'any 2011, les dones a la comarca del Montsià s'han format en un 28% en ciències socials, en un 21,1% en educació i en un 19,4% en salut i serveis socials.

Per això és important prendre accions per millorar aquest biaix de gènere que existeix en l'educació i, consecutivament, en l'àmbit laboral de les dones.

Eix 2: Promoció de l'equitat en el treball i la coresponsabilitat en els usos del temps

En la societat que vivim hi ha una divisió del treball sexual, això vol dir que el treball que desenvoluparàs estarà marcat pel teu gènere. Ens referim a les desigualtats existents entre homes i dones al mercat laboral: salaris més baixos per fer les mateixes feines, absència de promoció, manca de reconeixement i remuneració de les tasques de cura i de la llar, salaris baixos i precarietat en la contractació. Per destacar unes dades, l'any 2017, només un terç dels càrrecs directius està ocupat per dones i l'any 2016, les dones cobraven un 13,9% menys, segons l'Observatori de la Igualtat pel gènere (OIG). És per això, que és important promulgar l'equitat en el treball i també una coresponsabilitat en els usos del temps. A la comarca del Montsià, la meitat de les dones que van contestar l'enquesta del Pla s'encarreguen de cuidar algun familiar. I un 32% utilitzen 5 o 6 hores diàries per aquestes tasques.

Eix 3: Prevenció, recuperació i erradicació de les violències masclistes

La violència masclista és una de les manifestacions més greus i devastadores de la societat patriarcal. La violència és una altra extensió de la situació de desigualtat estructural que pateixen les dones. Per això és tant important dissenyar accions per a la prevenció i la eradicació d'aquesta xacra.

“La Llei utilitza l’expressió violència masclista perquè el masclisme és el concepte que de forma més general defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones i que, alhora, ha imposat un model de masculinitat que encara és valorat per una part de la societat com a superior. La violència contra les dones és l’expressió més greu i devastadora d’aquesta cultura, que no només destrueix vides, sinó que impedeix el desenvolupament dels drets, la igualtat d’oportunitats i les llibertats de les dones. Per això el dret no pot tractar aquest problema social des d’una perspectiva falsament neutral, sinó que els instruments legals han de reconèixer aquesta realitat per eliminar la desigualtat social que genera. Per aconseguir la igualtat material i no provocar una doble discriminació, s’ha de partir de les desigualtats socials existents.” - Preàmbul de la Llei 5/2008, de 24 d’abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Eix 4: Qualitat de vida

Aquest eix formava part de l’anterior pla de dones amb el nom de *Qualitat de vida i cohesió social*. Donar-li una continuïtat forma part d’abordar les problemàtiques de les dones a la nostra comarca, ja que els eixos del Pla Estratègic ens serveixen de model, però cal aterrar-los a la realitat particular de cada cas. En aquest eix, es tracta de proposar accions que tinguin un efecte sobre aquells aspectes de les vides de les dones que els obstaculitzen a tenir una millor qualitat de vida des d’un punt de vista de salut, cura, i auto cura i adquisició d’habilitats o coneixements pràctics.

Eix 5: Participació política i social i apoderament personal i comunitari de les dones

La divisió entre espai públic i espai privat és social i també sexual, ja que les dones estan relegades a ocupar l’espai privat, és a dir l’espai de la llar i l’espai de la reproducció. Per trencar amb aquesta separació, és urgent i necessari promocionar el lideratge femení. També hem de sensibilitzar les dones en que el seu lloc el decideixen elles i no el sistema social i les hem d’apoderar oferint eines i recursos. El Pla Estratègic cita el Mapa Women in Politics 2017¹ on queda palès que moltes de les dones que estan en política ho fan en ministeris de Medi Ambient, Serveis Socials, Joventut, etc. A l’enquesta del Pla de les dones enquestades hi hagut un 7% que estan en política i només el 36% estan associades. A més, l’article 87 de la Llei 5/2008, del 24 d’abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista, promulga la participació i el foment dels Consells de Dones i Associacions de dones.

---

¹Inter-Parliamentary Union: https://www.ipu.org/resources/publications/infographics/2017-03/women-in-politics-2017?utm_source=Inter-Parliamentary+Union+%28IPU%29&utm_campaign=550dedbec7-EMAIL_CAMPAIGN_2017_02_23&utm_medium=email&utm_term=0_d1ccee59b3-550dedbec7-258891957

Eix 6: Visibilització de les dones i comunicació no sexista

Els mitjans de comunicació i la publicitat molts cops utilitzen una imatge de la dona estereotipada o bé un llenguatge sexista. Així mateix, el fet de que no hi hagi un reconeixement social a les aportacions de les dones invisibilitza les seves tasques i perpetua una discriminació normalitzada. Per això és necessari visibilitzar les contribucions de les dones a la nostra societat, canviar els nostres referents, no perquè les dones siguin capaces d'assolir grans èxits i ho hem de remarcar sinó perquè no fer-ho representa continuar en la invisibilització i la desigualtat de més de la meitat del món. Com es destaca al Pla Estratègic: cal vetllar perquè el principi d'igualtat de dones i homes es reflecteixi en la comunicació social per mitjà del llenguatge i imatges inclusives i defugir d'estereotips sexistes, els quals són vexatoris i perpetuadors d'una societat desigual d'oportunitats.

Eix 7: Transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques

Aquest eix és important, perquè és quan s'adquireix una mirada inclusiva global que es poden transformar les coses. Incloure la perspectiva de gènere en els pressupostos generals, garantir que la perspectiva de gènere en la gestió de tota l'Administració pública en el disseny de totes les polítiques públiques és un camí que és necessari traçar. No es tracta de separar aquelles accions o recursos que van enfocats a les dones sinó tenir en compte les necessitats i la desigualtat entre home-dona. Un exemple seria a l'hora de fer instal·lacions esportives tenir en compte que no només existeixen el futbol i el bàsquet com a esports, si ens fixem als nostres pobles hi ha una gran part de l'espai dedicada a aquestes infraestructures, però les dones per a fer ioga utilitzen una sala petita i que quasi bé no es ni pròpiament per a aquesta pràctica.

Seguiment, avaluació i difusió del Pla

El seguiment i l'avaluació d'aquest pla, un cop aprovat, es designarà a un òrgan del Consell Comarcal del Montsià o a unes persones encarregades i seran aquestes les que establiran els indicadors per a analitzar la implementació del Pla. Al Consell Consultiu de Dones se li donarà compte de les accions del pla.

La difusió de l'enquesta i els seus resultats s'ha fet mitjançant la pàgina web del Consell Comarcal del Montsià (www.montsia.cat) i les xarxes socials d'aquest ens ([Facebook](#), [Instagram](#) i [Twitter](#)) i serà per aquests mitjans que està prevista la publicació.

4. Investigació social

En aquest apartat es fa una anàlisi social i econòmica sobre les característiques de la població i el territori. Moltes dades estan desagregades per sexe, grups d'edat o localitat. Aquesta anàlisi s'ha realitzat a partir de les dades que hi ha disponibles a l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) o al Sistema d'Informació Socioeconòmica Local de la Diputació de Tarragona Mercuri, entre altres. Les dades utilitzades corresponen al darrer any disponible en el moment de la realització del treball.

4.1. Característiques del territori

La comarca del Montsià comprèn 735,4 km² compta amb 67.083 habitants l'any 2018, i una densitat de població de 91,2 habitants per km², la qual és la densitat de població més alta entre les comarques de les Terres de l'Ebre.

Habitants i densitat de població al Montsià, Baix Ebre, Ribera d'Ebre, Terra Alta, Terres de l'Ebre, Província de Tarragona i Catalunya

Territori	Població 2018	Densitat de població		
		2010	2014	2018
Montsià	67.083	98,4	94,6	91,2
Baix Ebre	77.868	82	80,4	77,7
Ribera d'Ebre	21.964	29,1	27,7	26,7
Terra Alta	11.483	17,4	16,3	15,4
Terres de l'Ebre	178.398	57,9	56	53,9
Tarragona (prov.)	795.902	128,1	126,9	126,1
Catalunya	7.600.267	233,9	234,1	236,7

Font: Institut Cartogràfic de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. Censos de població i padrons municipals d'habitants.

Aquests 67.083 habitants es distribueixen en 12 municipis: Alcanar, Amposta, Freginals, Godall, la Galera, la Sénia, Masdenverge, Mas de Barberans, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Santa Bàrbara i Ulldesona. Segons l'Idescat, l'any 2018, el 52,4% de la població es troba entre Amposta i Sant Carles de la Ràpita (pobles de més de 10 000 habitants), el 42,5% entre Alcanar, Ulldesona, la Sénia, Santa Bàrbara i Sant Jaume d'Enveja (pobles de menys de 10 000 habitants) i el 4,9% entre Masdenverge, la Galera, Godall, Mas de Barberans i Freginals (pobles de menys de 2 000 habitants).

La població del Montsià en el passat tenia un caràcter marcadament rural i actualment té tendències poblacionals urbanes, és a dir la població tendeix a concentrar-se en les principals poblacions de la comarca.

Població i densitat per municipis. Any 2018

Municipi	Població 2018	Densitat de població 2018
Amposta	20.606	149
Sant Carles de la Ràpita	14.611	272
Alcanar	9.402	199,8
Ulldecona	6.240	49,2
La Sénia	5.644	52,1
Santa Bàrbara	3.777	134,2
Sant Jaume d'Enveja	3.481	57,3
Masdenverge	1.066	73
La Galera	719	26,2
Godall	591	17,6
Mas de Barberans	577	7,3
Freginals	369	21
Montsià	67.083	91,2

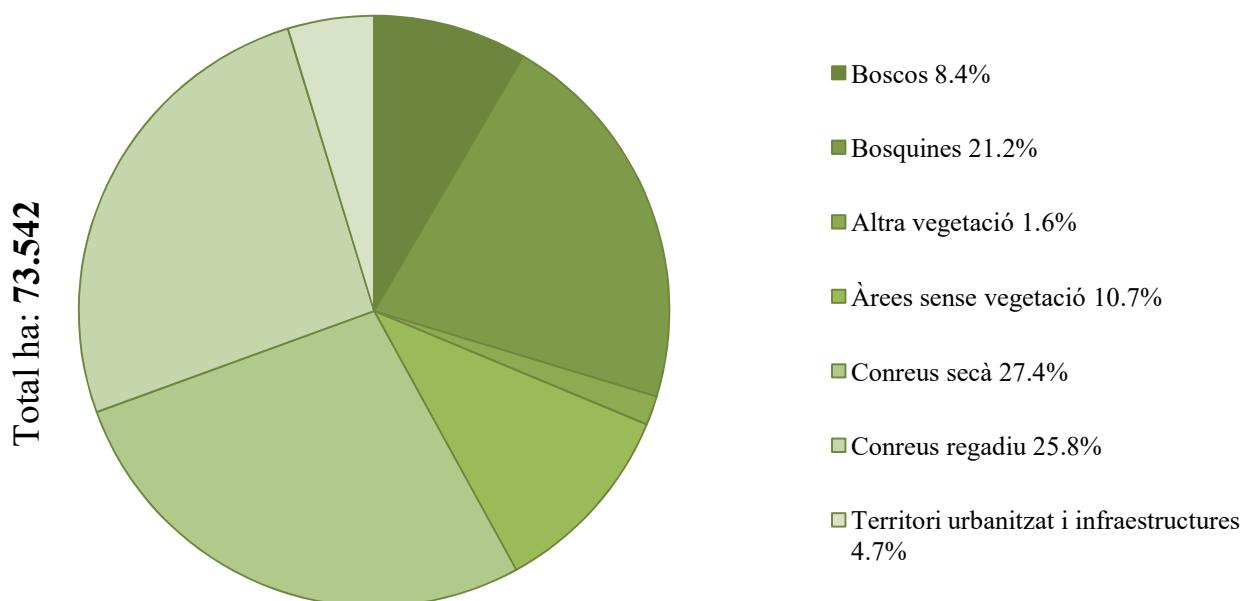
Font: Institut d'Estadística de Catalunya. Padró municipal d'habitants.

Els cinc municipis de menys de 2.000 habitants tenen un caràcter més rural i, en general, un baix nivell d'industrialització. La comarca en el passat es dedicava a l'agricultura, principalment al cultiu d'oliveres, fruiters i arròs. En l'actualitat l'activitat agrària ha disminuït.

L'any 2006, 42.462 ha. es destinaven a cultiu segons el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i Alimentació. El 1999 hi havia 5.200 explotacions agràries segons el Cens agrari, i d'aquestes, 3.750 continuaven actives el 2009, darrer any del qual tenim dades. Així, les explotacions agràries del 1999 fins al 2009, han baixat un 27,8%.

Pel que fa a la distribució d'usos del sòl a la comarca del Montsià de l'any 2018, convé ressaltar que el 53,2% del territori es dedica a conreus i el 29,6% del territori són boscos i bosquines.

Distribució dels usos del sòl al Montsià 2018

Font: Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació

Xarxa de comunicacions

Vies de circulació

El Montsià no té una bona xarxa de comunicacions. La seva llunyania dels centres neuràlgics d'activitat política i econòmica no ha afavorit la creació d'infraestructures adequades per a la comarca. Les infraestructures viàries més importants són l'autopista AP-7 (amb dues sortides: una a Amposta i l'altra a Ulldecona i Alcanar) i la carretera N-340. La carretera C-12, o eix de l'Ebre, connecta la comarca amb Lleida.

Aquestes vies queden lluny de municipis com la Sénia, Mas de Barberans, la Galera, Godall i Freginals. Coincideix que, exceptuant la Sénia, aquests quatre municipis són els que tenen menys de 1.000 habitants.

Transport ferroviari

Pel que fa al transport ferroviari el traçat de la línia fèrria de Barcelona a València fa parada a l'estació de l'Aldea - Amposta que es troba a la comarca del Baix Ebre. Per altra banda, existeix una estació al municipi d'Ulldecona on passen quatre vegades al dia els trens regionals (dos d'anada a Barcelona i dos de tornada). Per poder utilitzar el transport ferroviari a la comarca del

Montsià és gairebé imprescindible disposar d'automòbil o utilitzar el transport públic, en aquest cas bus, ja que l'estació ferroviària de l'Aldea està situada a 1Km del municipi de l'Aldea direcció Tortosa per la carretera C-42.

Transport públic per carretera

Tots els pobles compten amb transport interurbà en connexió amb la capital Amposta. L'empresa *La Hispano de Fuente En Segures SA (HIFE)* és la que proporciona actualment aquest servei. La freqüència de pas d'aquest servei varia en funció del municipi, actualment es considera insuficient per a cobrir les necessitats de la població. Per exemple, amb l'ampliació horària de la línia Alcanar-Tortosa, Alcanar compta amb una freqüència alta de pas dels autobusos cap Amposta (un autobús cada hora). En canvi, en els pobles d'interior com ara Mas de Barberans, Freginals, Godall o la Galera, aquesta freqüència de pas és inexistent o de com a màxim dos serveis diaris d'anada i tornada, i això implica que s'ha de fer més d'un canvi per arribar a alguns destins tan comuns com poden ser l'estació de l'Aldea amb el cost econòmic i temporal que això suposa. Així doncs, la ciutadania d'aquests pobles més petits utilitza com a mitjà de transport principal el vehicle privat, si en disposa.

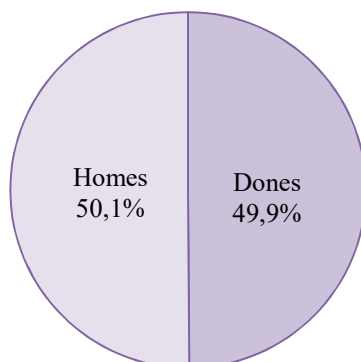
El nou servei creat pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP) que connecta Amposta i Tortosa (actuació inclosa en el Pla de Transports de Viatgers de Catalunya per al 2008-2012) permet millorar l'accessibilitat de la ciutadania als centres administratius i comercials i esdevé, alhora, un important dinamitzador per a l'activitat turística del litoral. La nova línia Alcanar-Tortosa passa a enllaçar el municipi més meridional de la comarca del Montsià, Alcanar, amb poblacions del litoral fins a Sant Carles de la Ràpita per després dirigir-se cap a municipis ubicats a l'interior fins a Amposta. Aquest servei suposa un increment del 30% de les freqüències de pas, de manera que el servei ofereix un total de 32 expedicions els dies feiners, 22 els dissabtes i 20 els diumenges. Des de l'any 2014 s'ha posat en marxa una nova línia de comunicació entre Tortosa – Amposta – Sant Carles de la Ràpita – Les Cases – Alcanar, aquesta línia “Exprés.cat E3” redueix el temps del trajecte i el preu del bitllet per anar a qualsevol destinació d'aquesta línia és d'un euro.

També, des de l'any 2017 a la comarca del Montsià s'han incrementat les freqüències de les rutes de transport regular entre els municipis d'Alcanar, Ulldecona i la Sénia. Aquesta és una demanda històrica que pretén facilitar la mobilitat entre les tres poblacions, així com la connectivitat amb d'altres rutes del Montsià en general, amb una incidència especial en l'alumnat d'ensenyaments post-obligatoris d'aquests municipis.

4.2. Població

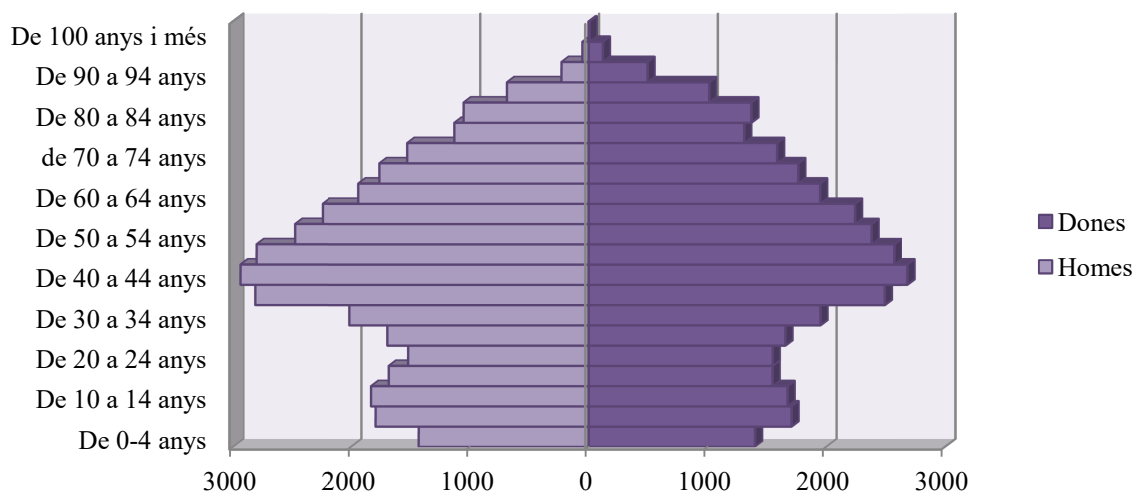
L'any 2018 la població al Montsià és de 67.083 habitants dels quals 33.476 (49,90%) són dones i 33.607 (50,1%) són homes. La piràmide poblacional és regressiva, això indica un descens en la natalitat i un continu envelliment. Aquest tipus de piràmide sol correspondre als països desenvolupats.

Població per sexes al Montsià 2018

Font: Idescat

Piràmide poblacional Montsià 2018

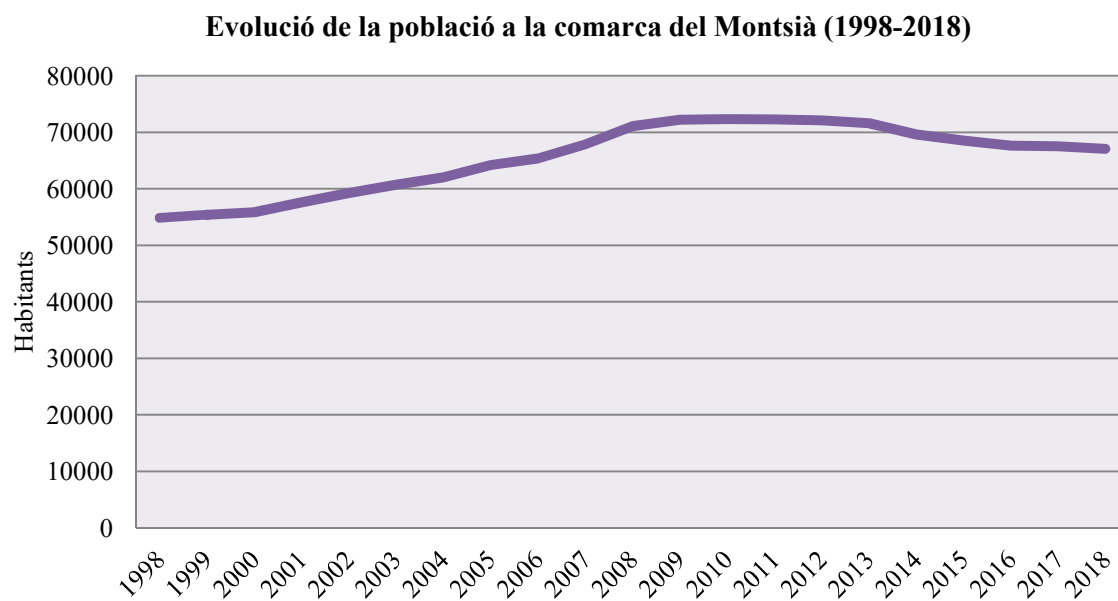
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

La realitat de la població al Montsià varia a cada poble, podem diferenciar pobles de més de 10.000 habitants, de menys de 10.000 habitants, i de menys de 2000 habitants.

Habitants	Població (2018)	Tendència poblacional
> 10.000 habitants	Amposta (20.606)	Fort creixement (1998-2009), estabilització fins al 2013 i després un lleuger decreixement (2013-2018).
	Sant Carles de la Ràpita (14.611)	Fort creixement (1998-2008), lleuger decreixement (2008-2018).
< 10.000 habitants > 2000 habitants	Alcanar (9.402)	Fort creixement (1998-2008), estabilització fins el 2012 que hi ha un descens (2014) i estabilització fins 2018.
	Ulldecona (6.240)	Fort creixement fins el 2011 seguit d'un decreixement fins al 2018.
	La Sénia (5.644)	Creixement considerable (1998-2008), període de descens fins el 2018.
	Santa Bàrbara (3.777)	Fort creixement (1998-2008), després s'ha mantingut un lleuger decreixement fins el 2018.
	Sant Jaume d'Enveja (3.481)	Període d'estabilització (1998-2004) amb un fort creixement a partir de l'any 2009 seguit d'un període d'estancament.
< 2.000 habitants	Masdenverge (1.066)	Període de creixement (1998-2013) a partir del 2014 hi ha una tendència al descens.
	La Galera (719)	Període de creixement (1998-2010) seguit d'un període de decreixement fins al 2018.
	Godall (591)	Període de creixement (1998-2012) seguit d'un període de decreixement fins al 2018.
	Mas de Barberans (577)	Hi ha una marcada tendència cap al decreixement.
	Freginals (369)	Fort període de creixement (1998-2007) seguit d'un període curt de decreixement (2008-2010), a partir de 2011 fins 2013 hi ha un creixement i fins el 2018 un altre període de decreixement.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Evolució de la població

Font: Idescat

Estructura de la població segons el sexe 2015-2018

Any	Població	Dones	Homes
2015	68.524	49.68%	50.31%
2016	67.646	49.80%	50.19%
2017	67.491	49.83%	50.16%
2018	67.083	49.90%	50.09%

Font: Idescat

Evolució de la població. Creixement natural i migratori. Anys 2008-2018

Any	Població	Naixements	Defuncions	Saldo migratori intern	Saldo migratori extern
2008	71.058	795	644	253	752
2009	72.189	763	660	38	76
2010	72.333	708	624	58	-247
2011	72.260	682	630	-230	95
2012	72.121	641	671	-1	-317
2013	71.577	569	667	-186	-849
2014	69.613	579	642	-151	-694
2015	68.524	582	645	-208	-32
2016	67.646	547	685	70	268
2017	67.491	537	684	108	-107
2018	67.083	513	711	190	525

Font: Idescat

L'estructura de qualsevol població és dinàmica. Si mirem les gràfiques d'anys anteriors fins l'actualitat, podem observar un augment notable de la població a la comarca del Montsià durant el període 1998-2009, es tracta d'un període de creixement. Des del 2010 fins al 2013 hi ha una estabilització i a partir d'aquell any s'observa un lleuger decreixement respecte l'anterior període. Actualment tot i que estem en un període de decreixement poblacional s'observa una certa estabilitat en el nombre de població.

Pel que fa a les comarques de les Terres de l'Ebre el fenomen del decreixement poblacional, segons alguns estudis, com el de "La despoblació rural a les Terres de l'Ebre, un assumpte de política econòmica territorial" de la Càtedra d'Economia Local i Regional (CELIR) de la Universitat Rovira i Virgili, és comú, ja que existeixen els factors tradicionals de despoblament: una estructura envellida, balanç natural negatiu i l'emigració selectiva dels joves i adults joves on se li sumen nous factors com la tornada de les persones estrangeres als seus llocs d'origen.

En relació amb l'estructura de la població per sexe no ha variat considerablement al llarg d'aquests últims anys, el que representa un cert estancament. Del creixement natural i migratori dels últims 10 anys es desprèn que el 2011 és el darrer any de creixement natural de població, ja que a partir del 2012 i al llarg de tots els anys següents el nombre de defuncions és superior al de naixements. Pel que fa al saldo migratori no hi ha una tendència tan clara, i tot i que se succeeixen els anys on els saldos migratoris tan interns com externs poden ésser tan positius com negatius. Tanmateix, la població total pateix un decreixement continuat a partir de 2011, passant de 72.333 habitants l'any 2010 (màxim de la sèrie), a 67.083 l'any 2018 (el darrer per al qual hi ha dades).

Segons un estudi de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) en els propers 30 anys els increments poblacionals es concentraran en els municipis de més de 5.000 habitants, mentre que les disminucions afectaran especialment els municipis de menys de 500 habitants.

A **nivell territorial**, l'Àmbit Metropolità i el Penedès són els territoris amb més municipis que guanyarien població (el 99% i el 86% dels seus municipis, respectivament). A l'altre extrem, només el 23% dels municipis de les Terres de l'Ebre guanyarien població, mentre que a Ponent ho farien el 32% i a l'Alt Pirineu i Aran, el 39%.

Salou (27,1%), Cunit (22,6%) i Vic (21,7%) són els **municipis de més de 5.000 habitants** que creixerien més en termes relatius. En l'altre extrem, Alcanar (-4,7%), Vilafant (-4,5%) i Agramunt (-3,0%) són els municipis de més de 5.000 habitants que perdrien més població.

Pel que fa als **components del creixement demogràfic**, només 205 municipis (el 22%) tindrien més naixements que defuncions en el conjunt del període 2018-2033. En canvi, es preveu que en aquest període la migració serà positiva en 755 municipis (el 80%) i en molts d'ells compensarà el saldo natural de signe negatiu.

Quant a l'**estructura per edats**, l'envelliment de la població afectaria a tot el territori a l'horitzó del 2033. Com a resultat de la baixa natalitat, la població de 0 a 15 anys disminuiria en valor absolut a 736 municipis. En canvi, la població de 16 a 64 anys augmentaria a 446 municipis, fruit dels saldos migratoris previstos. La població de més edat, la de 65 anys i més, augmentaria a 810 municipis.

Evolució de la població segons lloc de procedència. 2008-2018

Anys	De la mateixa comarca	De la resta de Catalunya	De la resta d'Espanya
2010	763	1.065	878
2011	763	989	843

2012	738	1.194	690
2013	656	1.008	594
2014	709	1.009	630
2015	698	1.098	591
2016	646	1.035	674
2017	705	1106	644
2018	686	1.192	715

Font: Idescat

L'any 2018 les immigracions a la comarca del Montsià han sigut principalment de la resta de Catalunya, en un 45,9%. És una tendència que s'ha mantingut durant aquests últims anys.

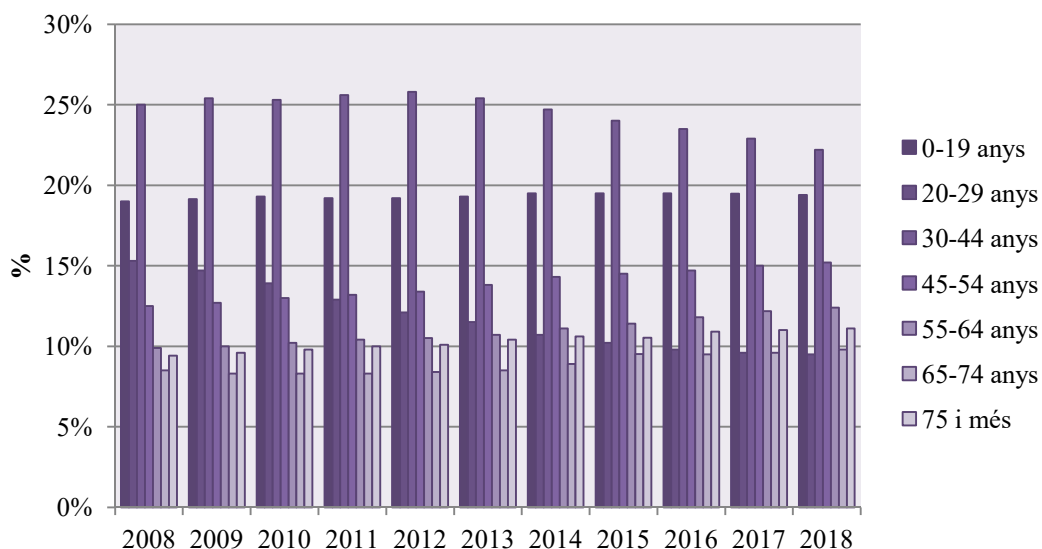
Evolució de la població segons nacionalitat 2012-2018

Any	Espanyola	Estrangera						Total
		Resta Unió Europea	Resta Europa	Àfrica	Amèrica del Nord i Central	Amèrica del Sud	Àsia i Oceania	
2012	56.537	9.268	969	2.734	176	1.544	893	72.121
2013	56.552	8.891	921	2.725	171	1.389	928	71.577
2014	56.596	7.492	855	2.502	161	1.149	858	69.613
2015	56.627	6.846	814	2.273	161	989	814	68.524
2016	56.598	6.188	800	2.215	151	903	791	67.646
2017	56.449	6.113	822	2.205	160	930	812	67.491
2018	56.287	5.803	806	2.262	194	954	777	67.083

Font: Idescat

A l'any 2018 un 83,9% de la població al Montsià tenia nacionalitat espanyola, de l'altre 16% que resta, les nacionalitats estrangeres més presents al Montsià al llarg dels anys són les de la Unió Europea (Croàcia, Romania, Bulgària, Polònia, Malta, Lituània, Letònia, Hongria, Estònia, Eslovènia, Eslovàquia, Xipre, República Txeca, Suècia, Finlàndia, Àustria, Portugal, Grècia, Irlanda, Dinamarca, Països Baixos, Luxemburg, Itàlia, França, Bèlgica i Alemanya, sense comptar Espanya). Aquestes representen un 8,6% i destacaríem també les nacionalitats africanes que representen el 3%.

Evolució de la població per grups d'edat al Montsià 2008-2018

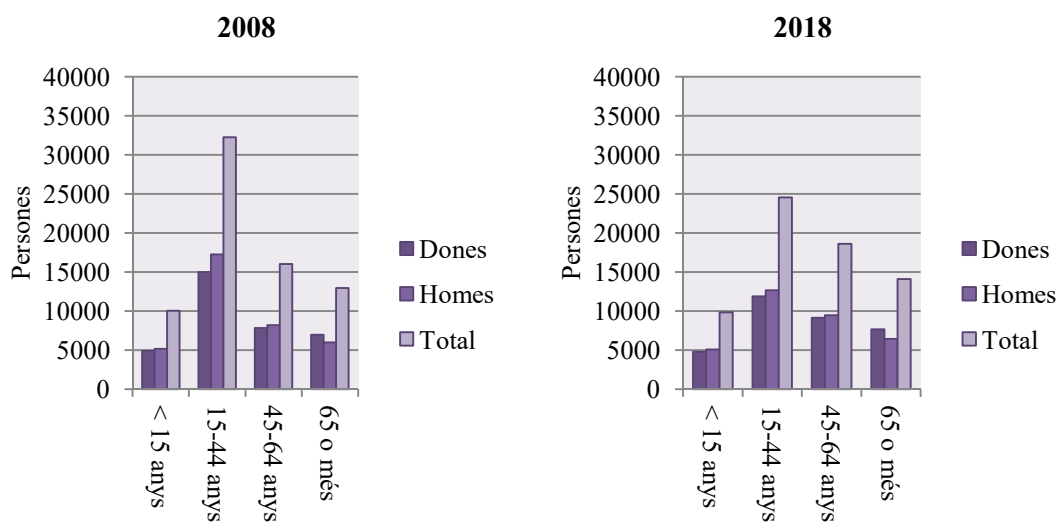
Font: Idescat

En aquesta gràfica s'han distribuït les edats en set grups. El decreixement correspon a les franges de 30-44 anys (ha passat del 26% al 22%), tot i sent aquesta la franja de població més nombrosa, i la franja de 20-29 anys (ha passat del 15% al 9,5%). El creixement correspon a la franja de de 45 a 54 anys (ha passat del 12,5% al 15,2%) i a les següents franges de 55 a 64 anys (ha passat del 9,9% al 12,4%), de 65 a 74 anys (ha passat del 8,5% al 9,8%) i de 75 anys i més (ha passat del 9,4% al 11,1%). La població més jove (0-19 anys) es manté estable.

Estructura de la població

Mitjançant algunes dades podem identificar patrons o regularitats en la població. Ens referim a les dades sobre els diferents grups de la població.

Evolució de la població per sexes i grups d'edat 2008-2018

Font: Idescat

Estructura de la població	2008						2018					
	Dones		Homes		Total		Dones		Homes		Total	
Edat	34.665		36.393		71.058		33.476		33.607		67.083	
De 0 a 4 anys	1.754	47,4%	1.948	52,6%	3.702	5,2%	1.400	49,4%	1.430	50,5%	2.830	4,21%
De 5 a 9 anys	1.585	47,8%	1.724	52,1%	3.309	4,65%	1.707	48,7%	1.793	51,2%	3.500	5,2%
De 10 a 14 anys	1.557	51,2%	1.479	48,7%	3.036	4,27%	1.674	47,7%	1.831	52,2%	3.505	5,2%
De 15 a 19 anys	1.699	48,3%	1.816	51,6%	3.515	4,9%	1.548	47,9%	1.682	52%	3.230	4,8%
De 20 a 24 anys	2.268	48,7%	2.386	51,2%	4.654	6,5%	1.549	50,4%	1.519	49,5%	3.068	4,57%
De 25 a 29 anys	2.887	46,3%	3.344	53,6%	6.231	8,7%	1.656	49,4%	1.694	50,5%	3.350	4,9%
De 30 a 34 anys	2.909	44,8%	3.579	55,1%	6.488	9,1%	1.951	49,3%	2.014	50,7%	3.965	5,9%
De 35 a 39 anys	2.724	45,3%	3.278	54,6%	6.002	8,4%	2.493	47,0%	2.811	52,9%	5.304	7,9%
De 40 a 44 anys	2.495	46,6%	2.849	53,3%	5.344	7,5%	2.690	47,8%	2.935	52,1%	5.625	8,3%
De 45 a 49 anys	2.313	47,7%	2.530	52,2%	4.843	6,8%	2.573	47,8%	2.800	52,1%	5.373	8,0%
De 50 a 54 anys	2.005	48,8%	2.098	51,1%	4.103	5,7%	2.381	49,0%	2.477	50,9%	4.858	7,2%
De 55 a 59 anys	1.824	49,3%	1.874	50,6%	3.698	5,2%	2.242	49,9%	2.244	50%	4.486	6,6%
De 60 a 64 anys	1.688	49,7%	1.702	50,2%	3.390	4,7%	1.948	50,1%	1.939	49,8%	3.887	5,7%
De 65 a 69 anys	1.467	50,8%	1.417	49,1%	2.884	4,0%	1.764	50,0%	1.761	49,9%	3.525	5,25%
De 70 a 74 anys	1.643	51,9%	1.521	48%	3.164	4,4%	1.586	50,9%	1.527	49%	3.113	4,6%
De 75 a 79 anys	1.542	53,8%	1.320	46,1%	2.862	4,0%	1.309	53,6%	1.130	46,3%	2.439	3,6%
De 80 a 84 anys	1.218	57,6%	894	42,3%	2.112	2,9%	1.369	56,5%	1.052	43,4%	2.421	3,6%
De 85 a 89 anys	736	61,6%	458	38,3%	1.194	1,6%	1.014	59,6%	687	40,3%	1.701	2,5%
De 90 a 94 anys	275	65,7%	143	34,2%	418	0,5%	495	68,4%	228	31,5%	723	1,07%
De 95 a 99 anys	63	67,0%	31	32,9%	94	0,1%	119	69,5%	52	30,4%	171	0,25%
De 100 anys i més	13	86,6%	2	13,3%	15	0,02%	8	88,8%	1	11,1%	9	0,01%

Si mirem les dades de la primera gràfica, l'any 2018, la franja d'edat més majoritària esta representada dels 15 als 44 anys amb un 36,5%, fa 10 anys aquesta mateixa franja estava representada per un 47,5%. Veiem que en aquest període de temps han augmentat les altres franges d'edat. Mentre que aquesta franja majoritària ha baixat en un 8,8%, les altres han pujat: la de menys de 15 anys ha augmentat en un 0,5%, la de 45 a 64 anys ha augmentat en un 5,2% i la de 65 o més anys ha augmentat en un 2,8% respecte el 2008. Per tant la tendència que s'observa és l'envelliment poblacional. També cal destacar la diferencia poblacional d'uns 3.975 habitants. A la comarca del Montsià, l'any 2010 la població major de 65 anys o més es situava en un 18,1% i al 2004 es situava en un 19,7%. A Catalunya l'any 2018 la població de 60 anys cap amunt és d'un 24,43% i a la província de Tarragona és d'un 25%.

L'any 2018, les dones de 20 a 24 anys representen el 50,4% de la seva franja d'edat, les dones de 45 a 49 anys representen el 47,8% i les dones de 60 a 64 anys el 50,1%. Convé ressaltar també que les dones de 95 a 99 anys són el 69,5% (2018) i el 67% (2008), mentre que els homes representen a aquestes franges el 30,5% (2018) i el 33% (2008) i les dones de 100 anys i més són el 88,8% (2018) i el 86,6% (2008) de la seva franja d'edat. Els homes destaquen a la franja dels 35 als 39 anys on representen el 52,9% (2018) i en les franges dels 40 als 49 anys que representen el 52,1% (2018).

Estructura de la població segons sexe per municipis 2018

Municipi	Dones	%	Homes	%	Total
Amposta	10.255	49,7%	10.351	50,2%	20.606
Sant Carles de la Ràpita	7.488	51,2%	7.123	48,7%	14.611
Alcanar	4.648	49,4%	4.754	50,5%	9.402
Ulldecona	3.031	48,5%	3.209	51,4%	6.240
La Sènia	2.804	49,6%	2.840	50,3%	5.644
Santa Bàrbara	1.861	49,2%	1.916	50,7%	3.777
Sant Jaume d'Enveja	1.747	50,1%	1.734	49,8%	3.481
Masdenverge	522	48,9%	544	51,0%	1.066
La Galera	347	48,2%	372	51,7%	719
Godall	300	50,7%	291	49,23%	591
Mas de Barberans	292	50,6%	285	49,3%	577
Freginals	181	49,0%	188	50,9%	369
Total Montsià	33.476	49,9%	33.607	50%	67.083

Font: Idescat

Els homes solen ser els més majoritaris a gairebé tots els municipis del Montsià, exceptuant Sant Carles de la Ràpita, Godall i Mas de Barberans durant l'any 2018.

Moviment natural de la població

Taxa bruta de natalitat (per cada 1000 habitants)

	UE (%)	ESP (%)	CAT (%)
2008	10,9	11,3	12,1
2018	9,7	7,9	8,4

Font: Idescat

Mitjana bruta de natalitat 2018

Demarcació	Naixements / 1000 habitants 2018
Montsià	7,53
Terra Alta	7,03
Baix Ebre	8,05
Ribera d'Ebre	5,91
Terres de l'Ebre	7,53
Tarragona	8,28
Catalunya	8,38

Font: Idescat

Mitjana bruta de mortalitat 2018

Demarcació	Defuncions / 1000 habitants 2018
Montsià	10,44
Terra Alta	13,36
Baix Ebre	10,52
Ribera d'Ebre	14,77
Terres de l'Ebre	11,19
Tarragona	9,01
Catalunya	8,78

Font: Idescat

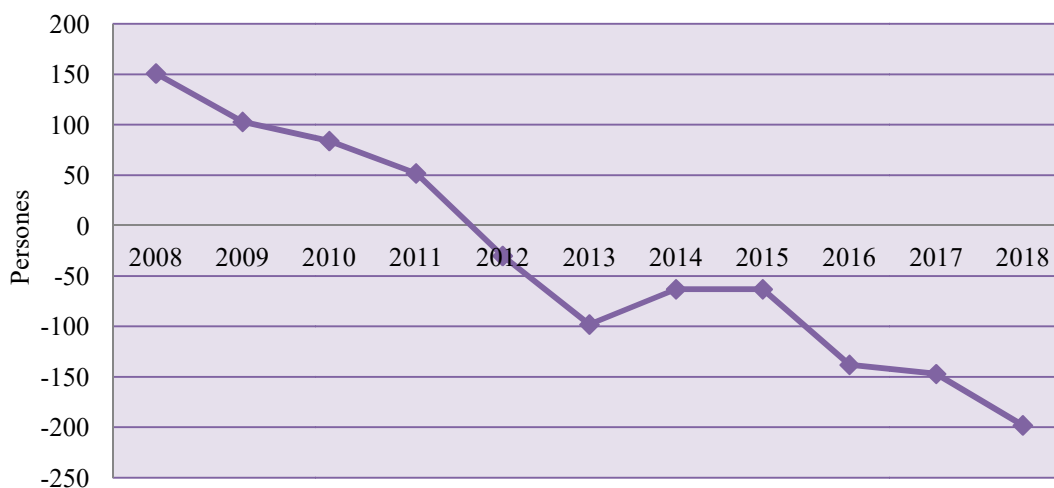
Des de fa 10 anys la taxa de natalitat ha anat disminuint. L'any 2018 la mitjana bruta de natalitat és inferior a la de Catalunya i la mateixa que a les Terres de l'Ebre. La mitjana bruta de mortalitat al Montsià està relacionada amb els naixements, és lleugerament més alta si la comparem amb la de Catalunya.

Taxa bruta de creixement natural a les Terres de l'Ebre 2018

Font: Idescat

Taxa bruta de creixement natural al Montsià 2008-2018

Font: Idescat

La taxa bruta de creixement natural és la diferència entre els naixements i les defuncions. Al Montsià el creixement natural és negatiu, en canvi, fa 10 anys, al 2008 hi havia una taxa de creixement natural positiu, d'un 151, al gràfic s'assenyala l'evolució.

Persones reconegudes legalment com a discapacitades per sexe al Montsià 2011-2018

Any	Sexe		
	Dones	Homes	Total
2011	2.008	1.723	3.731
2012	2.169	1.901	4.070
2013	2.302	2.028	4.330
2014	2.197	2.420	4.617
2015	2.476	2.227	4.703

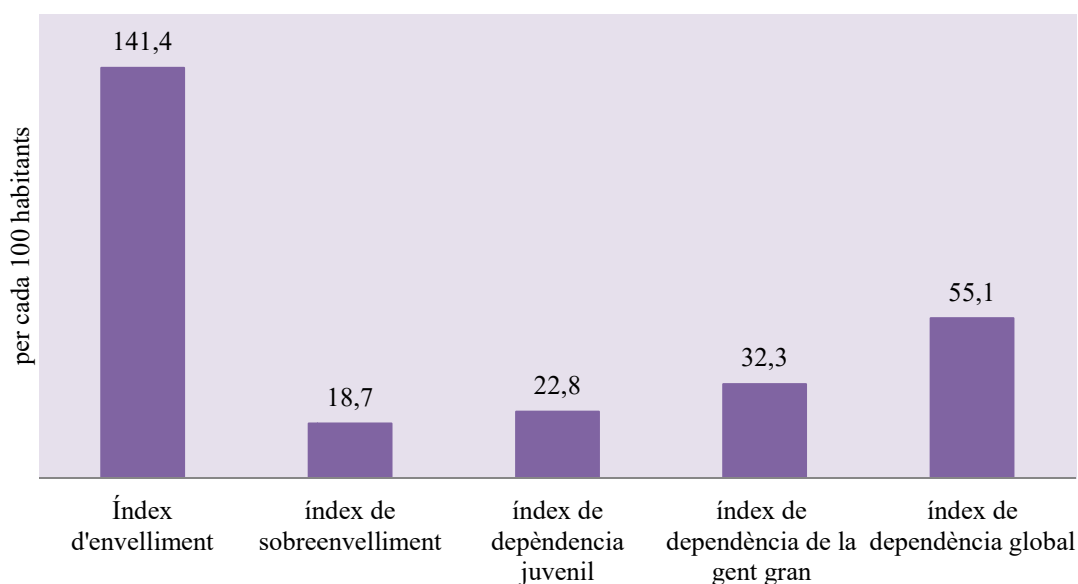

2016	2.572	2.340	4.912
2017	2.740	2.468	5.208
2018	2.875	2.617	5.492

Font: Idescat

L'any 2018 les persones en discapacitat reconeguda a la comarca del Montsià han estat un 8,1% del total de la població i les dones han sigut el 52,3% d'aquest grup. A Catalunya representen el 7,7% de la població i dins d'aquest grup les dones representen el 50,8%. Durant els últims 8 anys hi hagut un increment d'un 47% de persones discapacitades legalment reconegudes al Montsià.

Índex de dependència a la comarca del Montsià 2018

Font: Idescat

Les dades recollides en aquesta figura tenen diferents interpretacions, a continuació es detallen: **L'índex d'envelliment** és la població de 65 anys i més, per cada 100 habitants de menys de 15 anys. Quan aquest índex supera el 100 significa que hi ha més gent gran (majors de 65 anys) que gent de menys de 15 anys, com és el cas de la comarca del Montsià. A Catalunya l'any 2018 hi havia un índex d'envelliment de 119,3. **L'índex de sobreenvelliment** és la població de 85 anys i més, per cada 100 habitants de 65 anys i més, **al Montsià per cada 100 habitants de 65 anys i més, 18,7 tenen 85 anys i més.** **L'índex de dependència juvenil** és la població de menys de 15 anys per cada 100 habitants de 15 a 64 anys, en aquest cas per cada 100 habitants hi ha 22,8 habitants de menys de 15 anys. **L'índex de dependència de la gent gran** és la població de 65 anys i més, per cada 100 habitants de 15 a 64 anys i a la comarca del Montsià per cada 100 habitants hi ha 32,3 habitants de 65 anys i més. **L'índex de dependència global**

mostra la població de 65 anys i més, i població de menys de 15 anys per cada 100 habitants de 15 a 64 anys, aquesta dada mesura la càrrega que representa la població en edat potencialment inactiva per a la població en edat de treballar. **En aquest sentit, a la comarca del Montsià hi ha 55,1 habitants de 65 anys i més i població de menys de 15 anys, per cada 100 habitants de 15 a 64 anys.**

Per a gestionar la cura dels col·lectius dependents es requereix sensibilitat social i recursos de suport per alleugerar la càrrega. Són les dones les que se n'ocupen majoritàriament i sovint hi dediquen una part massa gran de la seva vida personal. Segons dades de l'Institut Català de les Dones de l'any 2020 les dones a Catalunya són el 91% a l'hora de demanar-se excedències laborals per a la cura de familiars. De totes les dones que han contestat l'enquesta les que cuiden als seus familiars són un 51,3%.

Joves

Les persones joves es troben en el trànsit cap a la responsabilitat adulta. Això suposa reptes i noves perspectives, ja que és en aquesta etapa on es plantegen i qüestionen els propis valors, la identitat, les creences sobre les relacions entre homes i dones, la sexualitat, es tenen les primeres relacions sexo afectives. Per part de la Generalitat de Catalunya i la Direcció General de Joventut es va crear al 2013 el Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista. L'Institut Català de les Dones compta amb diferents campanyes i recursos per a sensibilitzar i prevenir la violència masclista en l'àmbit juvenil.

Es destaquen les següents dades de la situació de la joventut a Catalunya de l'Observatori Català de la Joventut: l'any 2015 la taxa de creixement de la població juvenil era d'un -1,4%, el darrer trimestre del 2018 la taxa d'atur entre el col·lectiu de 16 a 29 anys se situa en el 20,4% de la població activa. La taxa d'emancipació domiciliar es situa en un 23,8% l'any 2017. L'accés a l'habitatge és una de les principals dificultats de les persones joves en el seu procés d'adquisició d'autonomia i d'accés a la plena ciutadania. Els indicadors mostren fins a quin punt aquesta dificultat preocupa al conjunt de la població juvenil, en concret l'any 2012 aquesta preocupació era de l'11,2% entre els joves. Pel que fa a la salut, un 79,7%, l'any 2015 de la població jove fa activitat física moderada o intensa respecte el total de la població juvenil. Pel que fa a l'educació, l'any 2017 l'abandonament prematur se situava en el 17,1%.

Actualment la comarca del Montsià compta amb 12 punts juvenils i una Oficina Jove. També amb algunes instal·lacions juvenils.

Instal·lacions juvenils Montsià 2018	
Cases de colònies	6

Albergs de joventut	4
Campament juvenil	1

Font: Idescat

Migració

Població segons lloc de naixement 2012-2018

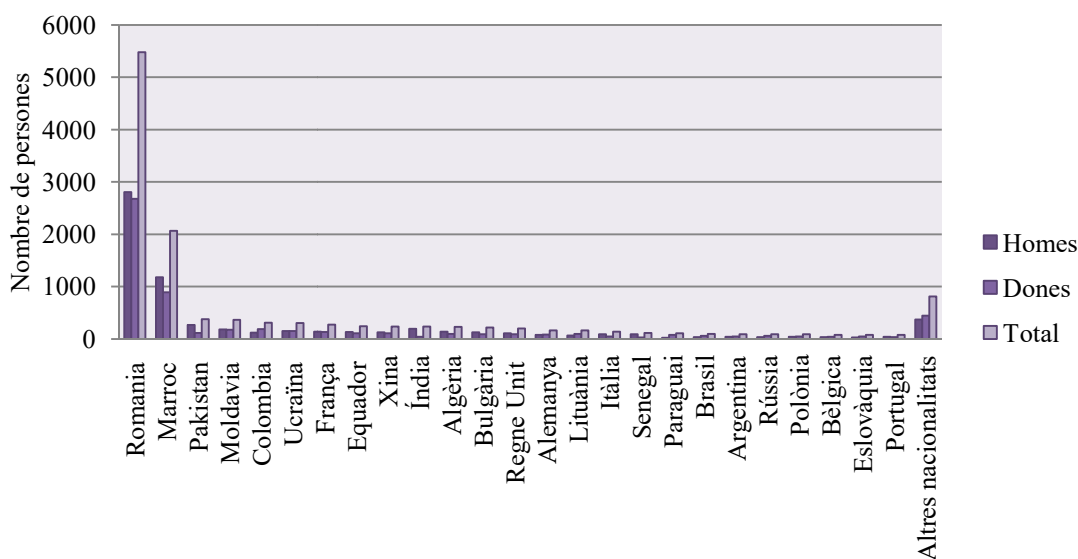
Any	Catalunya	Mateixa comarca	Altra comarca	Resta d'Espanya	Estranger	Total
2012	49.235	34.287	14.948	7.393	15.493	72.121
2013	49.309	34.285	15.024	7.332	14.936	71.577
2014	49.221	34.155	15.066	7.213	13.179	69.613
2015	49.122	34.090	15.032	7.171	12.231	68.524
2016	48.987	33.973	15.014	7.089	11.570	67.646
2017	48.887	33.843	15.044	6.980	11.624	67.491
2018	48.811	33.760	15.051	6.931	11.341	67.083

Font: Idescat

El lloc de naixement de les persones a la comarca del Montsià no varia molt al llarg dels anys, s'observa la tendència segons la qual el lloc de naixement dels residents són principalment de Catalunya. En segon lloc tendeixen a ser de la mateixa comarca i d'una altra comarca i per últim de l'estranger.

La migració a la comarca del Montsià l'any 2008 va ser d'un 21,12% respecte el total de la població, l'any 2018 d'un 16,09%, i l'any 2019 d'un 18,7%, per tant, la migració ha baixat respecte fa 11 anys.

Col·lectius estrangers més nombrosos al Montsià 2019

Font: Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

L'any 2019, al Montsià 12.646 persones residents, un 18,7% de la població total (67.436) són estrangeres segons el Departament de Treball, Afers socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya. D'aquestes persones un 52,6%, (uns 6.660) són homes i un 47,3% (5.986) són dones. D'aquest grup 7.129 són comunitaris i 5.517 extracomunitaris. Els grups de nacionalitats més nombrosos a la comarca del Montsià són: la nacionalitat romanesa amb un 43,3% de residents, la nacionalitat marroquina amb un 16,3% de residents; la nacionalitat pakistanesa amb un 2,9% de residents i la nacionalitat moldava amb un 2,8%. En aquest cas s'utilitzen les dades del 2019 perquè estan actualitzades i disponibles.

Procedència de la immigració estrangera (2018, 2012, 2006)

Any	Reste de la UE	UE	Àfrica	Amèrica	Àsia	Oceania	No consta	Total
2006	172	827	149	271	52	0	648	2.119
2012	138	28	71	52	37	0	240	566
2018	311	50	189	185	81	0	193	1.009

Font: Idescat

El 24% de la immigració estrangera d'aquests tres anys ha sigut de la UE i el 16,8% és de la resta de la UE. Com es pot veure hi trobem tendències, per exemple els lleugers augments de migració procedents d'Àfrica i Àsia.

Immigració interna 2018

	De la mateixa comarca	De la resta de Catalunya	De la resta d'Espanya	Total
Montsià 2018	686	1.192	715	2.593

Font: Idescat

Emigració interna 2018

	De la mateixa comarca	De la resta de Catalunya	De la resta d'Espanya	Total
Montsià 2018	686	1.021	696	2.403

Font: Idescat

Saldo migratori intern 2018

	De la mateixa comarca	De la resta de Catalunya	De la resta d'Espanya	Total
Montsià 2018	0	171	19	0

Font: Idescat

La immigració interna són les altes registrades al padró municipal d'habitants durant un any determinat per canvi de residència cap a un altre municipi de Catalunya o Espanya i la emigració interna són les baixes registrades al padró municipal, també, per canvi de residència cap a un altre municipi de Catalunya o Espanya. El saldo migratori és la diferència entre les

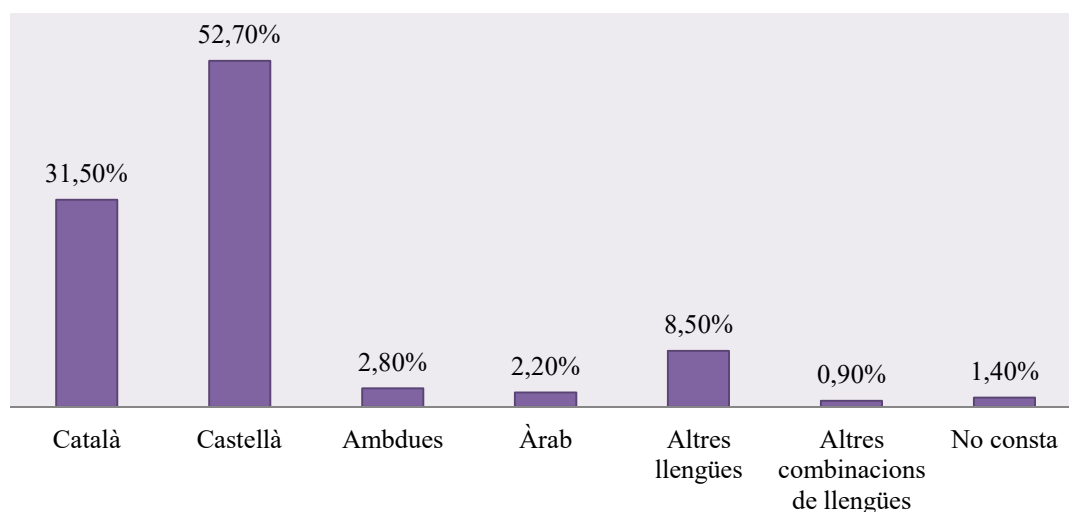

altes i les baixes del Padró municipal a una població concreta. A la comarca del Montsià, l'any 2018 el saldo migratori va ser positiu.

Llengües i creences

Per a conèixer una societat és important tenir en compte la cultura i això comprèn especialment les llengües que parla i la seva religiositat, entre altres. L'aproximació a aquests aspectes de la realitat del Montsià es complicada perquè no hi ha gaire indicadors sobre llengua i creences. En el cas de la llengua més parlada utilitzarem les dades de Catalunya com a referència i les dades de l'enquesta realitzades, les quals són una referència ja que només comprenen les dones de la comarca que van contestar l'enquesta.

Llengües més parlades a Catalunya 2018

Font: Idescat

Segons el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el 94,4% de la població a Catalunya entén el català, el 81,2% el sap parlar, el 85,5% el sap llegir i el 65,3% el sap escriure. Creix el coneixement d'anglès i francès. Prop de l'11% de la població té una llengua inicial diferent del català i el castellà. Així, les llengües més parlades a Catalunya, l'any 2018, segons dades de l'Idescat, són el Català amb un 31,5%, el Castellà amb un 52,7%, ambdues amb un 2,8%, Àrab amb un 2,2%, altres llengües amb un 8,5%, altres combinacions de llengües amb un 0,9% i no consta amb un 1,4%. Les llengües més parlades per les dones que han contestat l'enquesta són el català (98,6%) i el castellà (73,3%), també destaquen l'anglès (16,8%) i el romanès (2,5%) l'àrab (1,5%) i el francès (1,4%). En aquest cas es tractava de assenyalar quines llengües són més comuns, i la resposta era múltiple.

Creences a Catalunya 2016

Creença o convicció	Identificació religiosa
Església catòlica	58,0%
Islam	4,8%
Esglésies evangèliques	3,0%
Budisme	1,3%
Esglésies ortodoxes	0,9%
Testimonis cristians de Jehovà	0,6%
Altres	2,4%
Agnòstics + ateus	27,9%
NS/NC	1,1%

Font: Baròmetre sobre la religiositat i sobre la gestió de la seva diversitat 2016

Centres de culte al Montsià 2018	
Número de llocs de culte	49
Número de confessions religioses	5
Població	67.083

Font: Idescat

La religiositat és una dimensió present en totes les cultures. En la nostra societat, aquesta realitat és cada dia més plural i visible, degut, en part, al fenomen migratori. El respecte a la llibertat religiosa és un requisit imprescindible de qualsevol societat democràtica. La llibertat de pensament, consciència i religió és un dret reconegut per múltiples pactes i declaracions d'abast internacional i pel nostre ordenament jurídic. Inclou el dret a manifestar les creences de manera individual i col·lectiva, tant en públic com en privat, i té com a únic límit el manteniment de l'ordre públic. A Catalunya, l'any 2016 les creences minoritàries representaven un 13% de la població. Més de la majoria de les dones que han contestat l'enquesta es situen entre la creença en l'església catòlica (44,2%) i l'ateisme (38,4%). Hi ha totes les dades referents a l'enquesta al capítol 6.

Tipus de llars, estat civil de la població i naixements

Tipus de llars al Montsià 2011

	Sense nucli			Amb nucli			Total
	Unipersonals	2 persones o més	Parella sense fills	Parella amb fills	Pare o mare amb fills	Dos nuclis o més	
2011	5.830	813	7.110	10.496	2.622	563	27.453

Font: Idescat

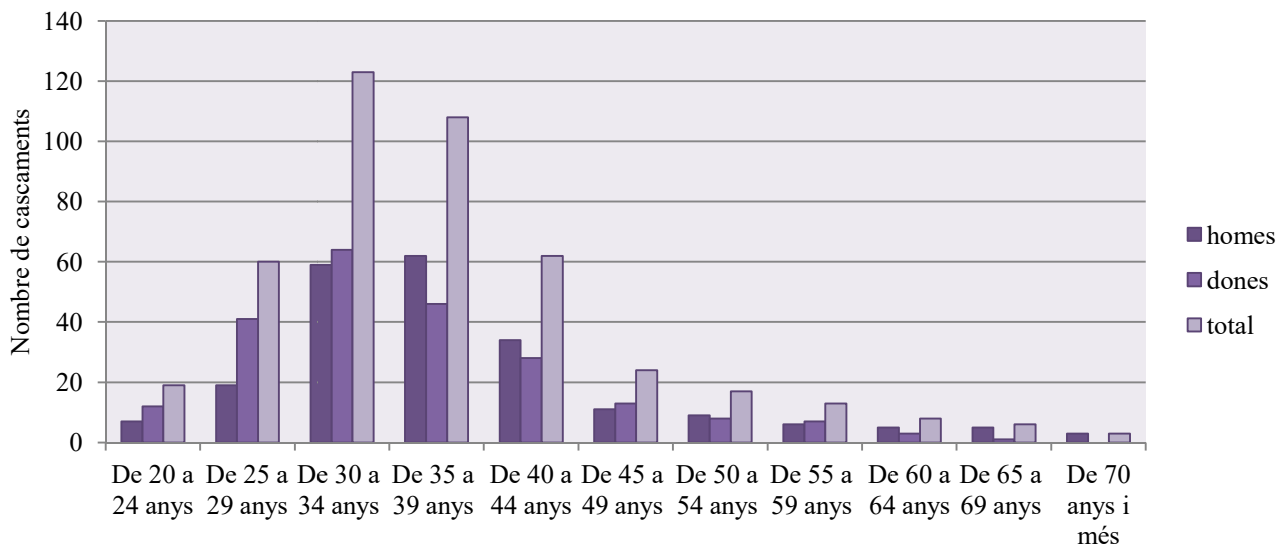
La societat està en canvi constant, així ho demostren els canvis en els models familiars, se'n poden diferenciar fins a 13 de diferents. Pel que fa al tipus de llars existents canvien les persones que formen la família i les estructures familiars. Els models que recullen les dades oficials són la família nuclear (pare, mare i fills), la família monoparental (un pare o una mare

amb fills) i la família nombrosa (formada per progenitors amb tres fills o més). Dos factors influeixen en l'evolució del nombre de persones a la llar: d'una banda, l'evolució de l'estructura per edats; de l'altra, les pautes de convivència o coresidència domèstica de la població catalana. El 38,2% del tipus de llars al Montsià al 2011, l'últim any del qual tenim dades, van ser les formades per parella amb fills/es; el 25,8% van ser parelles sense fills i el 21% unipersonals. Les dades del mateix període a Catalunya coincideixen lleugerament, tenint en compte les distàncies, amb les dades del Montsià: el 35,9% les formades per parella amb fills/es, el 24% parelles sense fills i el 23,3% unipersonals.

Casaments per edats i sexe al Montsià 2018

Font: Idescat

Nombre de matrimonis a les comarques de les Terres de l'Ebre 2008 i 2018

Comarca	Nombre de matrimonis 2008	Nombre de matrimonis 2018
Montsià	251	214
Baix Ebre	306	262
Ribera d'Ebre	73	61
Terra Alta	37	27

Font: Idescat

L'any 2018, l'últim any del que disposem de dades, a la comarca del Montsià van haver 214 matrimonis. Respecte fa 10 anys representa una baixada del 14,7%. Si ho comparem amb altres comarques de les Terres de l'Ebre la baixada de matrimonis respecte fa 10 anys (2008-2018) és similar, excepte a la Terra Alta: al Baix Ebre hi hagut una baixada d'un 14,3%, a la Ribera d'Ebre d'un 16,4% i a la Terra Alta d'un 27%. En relació al gènere, les franges on hi ha més casaments de dones són entre 20 als 34 anys, mentre que els casaments de homes són més entre els 35 i els 44 anys.

Fills/es per mare 2017	
Catalunya	1,36
Espanya	1,31
UE	1,59

Font: Idescat

L'any 2018 a la comarca del Montsià l'edat de la mare quan pareix sol ser majoritàriament **entre els 30 i els 39 anys**. Més concretament dels 30 als 34 anys en un 33,3% i dels 35 als 39 anys en un 26,5%, la qual cosa coincideix en el mateix període en la edat en que les dones

pareixen a Catalunya segons dades de l'Idescat. L'edat del pare majoritàriament coincideix i sol ser entre els 35 i els 39 anys, segons dades de l'any 2018.

LGTBI

L'Observatori contra l'Homofòbia (OCH) l'any 2018 a Catalunya va rebre 113 incidències. A la província de Tarragona aquestes incidències corresponen a un 8,9% del total. La gran majoria d'incidències són les agressions físiques i verbals com a primer àmbit. En relació als drets de les dones, l'Observatori fa la següent recomanació a l'informe sobre l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2018:

- Salvaguardar les llibertats públiques de les dones lesbianes, impedit actituds que invisibilitzin les seves expressions afectivo sexuals. Evitar la impunitat davant de les agressions i discriminacions. Cal potenciar la memòria històrica LGTBI mitjançant el reconeixement de les aportacions de diferents dones lesbianes en l'art, la música, la política, la ciència, activisme, etc.

Actualment al Montsià hi ha el **Servei d'Atenció Integral LGTBI (Xarxa SAI)**. El SAI és una prestació de servei d'atenció integral, de qualitat i de proximitat adreçat a les persones que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. El SAI també és un servei de sensibilització i informació per a persones i entitats, per tal de mostrar la diversitat d'orientació sexual i d'identitat de gènere i prevenir LGTBIfòbia. Aquest recurs es posa en funcionament per donar resposta a aquestes situacions de discriminació, i també, a qualsevol necessitat d'acompanyament, suport o informació que tingui la ciutadania en relació amb la diversitat sexual i de gènere, i consolidar-se com un referent comarcal LGTBI.

També, segons l'entrevista realitzada a la tècnica del SAI, és necessari reforçar àmbits com l'educació, en tant que no hi ha molts referents de diversitat; que hi hagi més equipaments mixtos com ara els vestuaris o lavabos dels centres escolars, i que als formularis administratius i públics aparegui el tercer botó d'identitat de gènere, el gènere no binari o altres gèneres.

4.3. Economia

Població activa

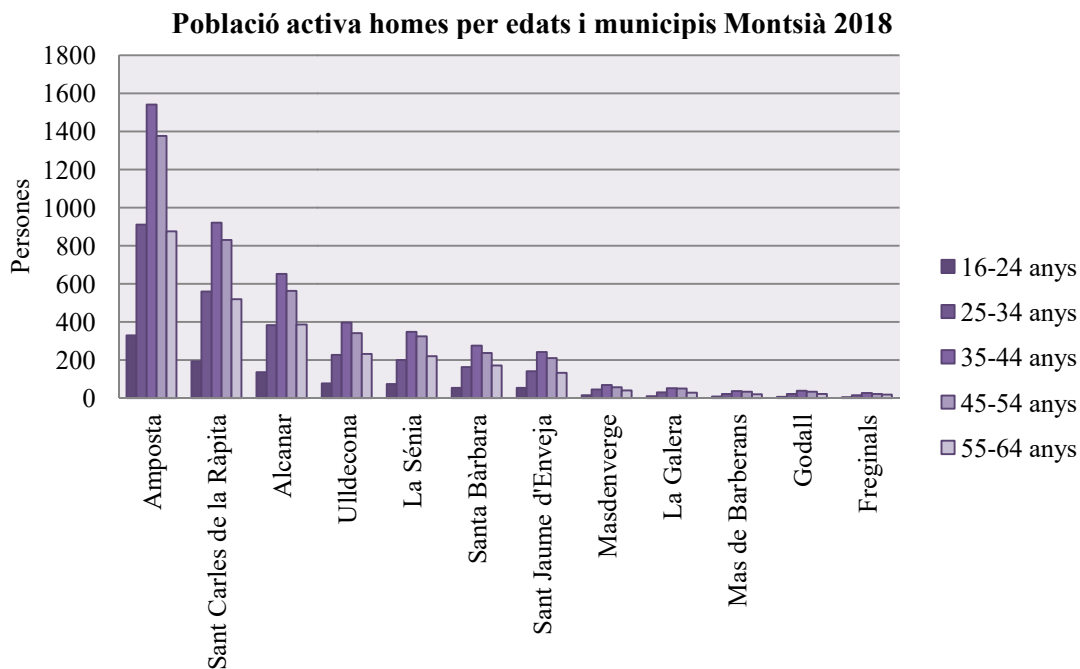
La població activa és aquella que té l'edat mínima per a accedir al mercat laboral i es troba en situació d'ocupació o bé en estat d'atur o desocupació. Podem diferenciar entre **població activa ocupada** que és aquella que realitza una activitat econòmica de la qual obté una remuneració i la **població activa desocupada** la qual busca la seva primera feina o ha deixat l'activitat econòmica que realitzava anteriorment a la situació de desocupació.

Taula població activa al Montsià 2018 (trimestre 4)

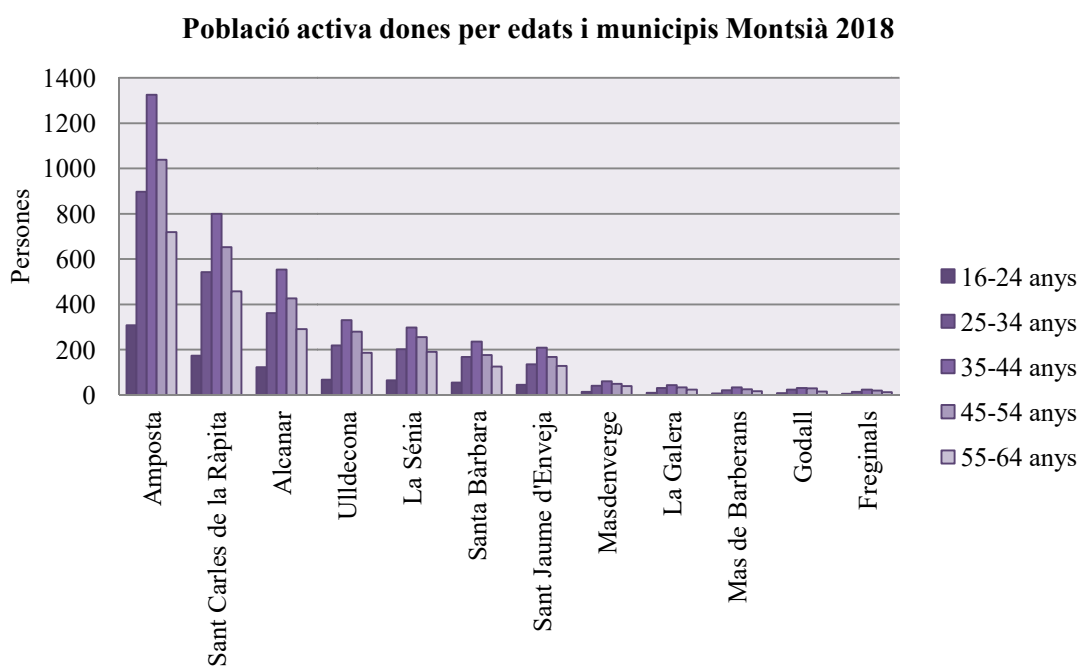
Municipi	Dones	Homes	Total
Amposta	4.309	5.036	9.345
Sant Carles de la Ràpita	2.640	3.027	5.667
Alcanar	1.765	2.124	3.889
Ulldecona	1.087	1.276	2.363
La Sénia	1.016	1.169	2.185
Santa Bàrbara	762	901	1.663
Sant Jaume d'Enveja	687	783	1.470
Masdenverge	201	227	428
La Galera	141	172	313
Godall	107	127	234
Mas de Barberans	103	125	228
Freginals	73	89	162
Total	12.891 (46,1% respecte el conjunt de la població activa)	15.056 (53,8% respecte el conjunt de la població activa)	27.947 (41,6% respecte el total de població)

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

En aquest sentit, l'any 2018 al Montsià hi hagut un **41,6% de població activa**, segons les dades del Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri de la Diputació de Tarragona. Això significa que més de la meitat de la població del Montsià, un 58,4% són infants, joves menors de 16 anys i persones jubilades, entre altres, és a dir, **població inactiva**. Hi ha un 7,7% més d'homes dins de la població activa que de dones.

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

Les edats amb més percentatge de població activa són dels 35 als 44 anys tant en dones com en homes, aquesta franja suposa el 29,8% en dones i el 30,5% en homes respecte el total de població activa per sexe.

Ocupació

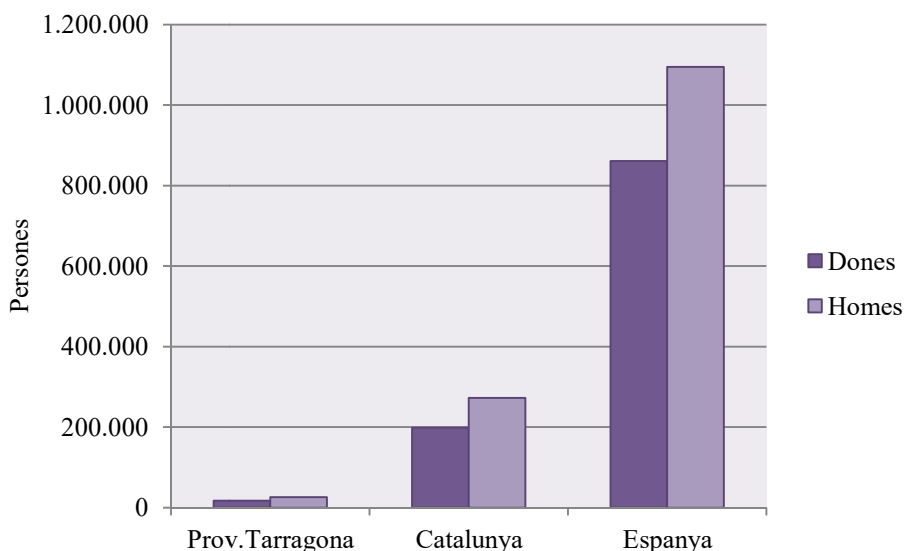
Ocupació dades del 4t trimestre de 2018

Municipi	Habitants	Homes	Dones	Total ocupació
Amposta	20.606	4.348	3.482	7.830
Sant Carles de la Ràpita	14.611	2.755	2.287	5.042
Alcanar	9.402	1.870	1.510	3.380
Ulldecona	6.240	1.133	896	2.029
La Sénia	5.644	1.003	820	1.823
Santa Bàrbara	3.777	769	635	1.404
Sant Jaume d'Enveja	3.503	734	516	1.250
Masdenverge	1.066	224	173	397
La Galera	731	162	110	272
Godall	575	118	79	197
Mas de Barberans	578	117	84	201
Freginals	346	77	54	131
Total Montsià	67.083	13.310	10.646	23.956

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

L'ocupació a la comarca del Montsià es situa en un 85,7%. Dins d'aquest percentatge les dones representen el 44,4%, i els homes representen el 55,5% dels perfils ocupats, una diferència del 12%. L'últim trimestre de 2018 a la província de Tarragona l'activitat econòmica es va desenvolupar amb 25.296 empreses RGSS actives, això representa un 4% de l'activitat total de Catalunya. En aquest mateix període els llocs de treball generats a la demarcació de Tarragona van ser 231.621, i per àmbits, un 0,6% al sector agricultura; un 18,6% al sector indústria; un 6,3% al sector construcció i un 74,2% al sector serveis.

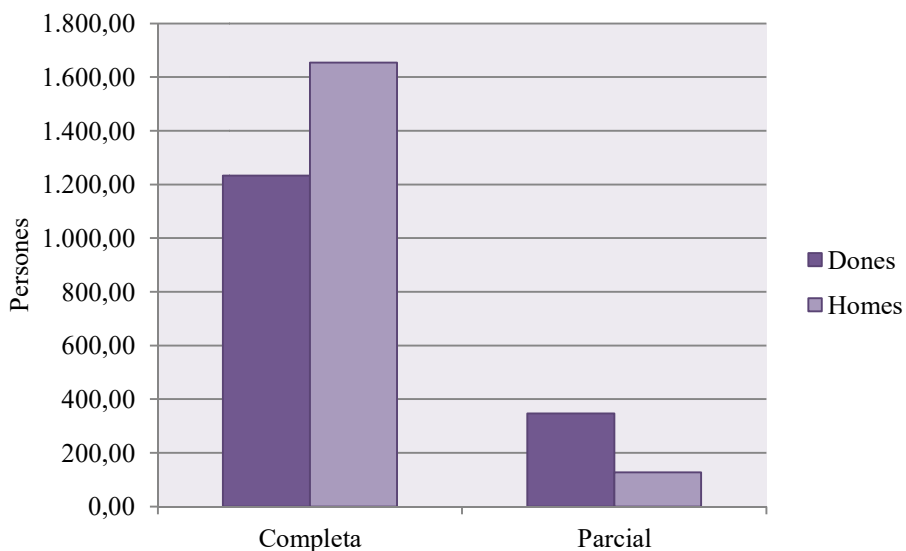
Treballadors estrangers afiliats en alta laboral a la província de Tarragona, Catalunya i Espanya 2018

Font: Idescat

L'any 2018, les dones estrangeres afiliades en l'alta laboral a Espanya han representat el 44%, a Catalunya el 42,1% i a la província de Tarragona el 40,1% respecte el total del col·lectiu de treballadors estrangers afiliats en alta laboral.

Tipus de jornada laboral per sexes a Catalunya 2018

Font: Idescat

La jornada laboral més habitual de les dones a Catalunya és la completa, tot i així hi ha una diferència marcada entre homes i dones per jornades. Per una banda, mentre que les dones representen un 42,7% del tipus de jornada completa, els homes un 57,3%; per l'altra, al règim de jornada laboral parcial el 73,1% són les dones mentre que un 26,9% són els homes.

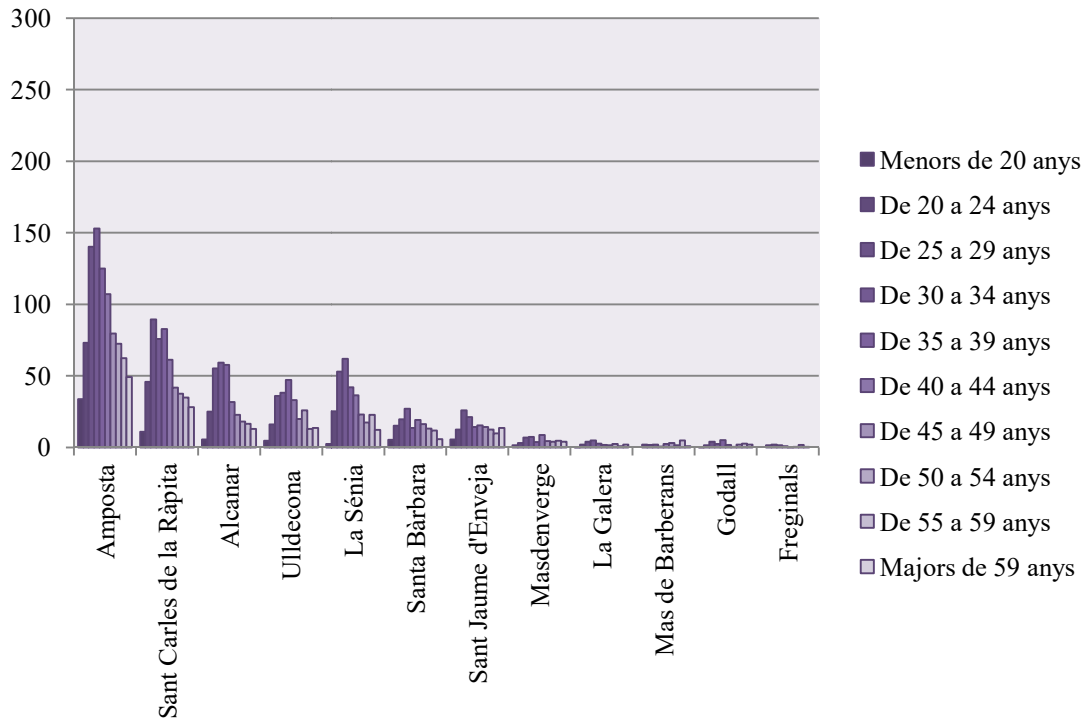
Atur

L'any 2018 a Europa es va registrar una taxa d'atur mitjana del 6,8%. Pel que fa a Espanya els indicadors són força més alts, segons dades de l'Idescat, s'hi va registrar una taxa d'atur mitjana d'un 15,3% i a Catalunya aquesta taxa era d'un 11,5%.

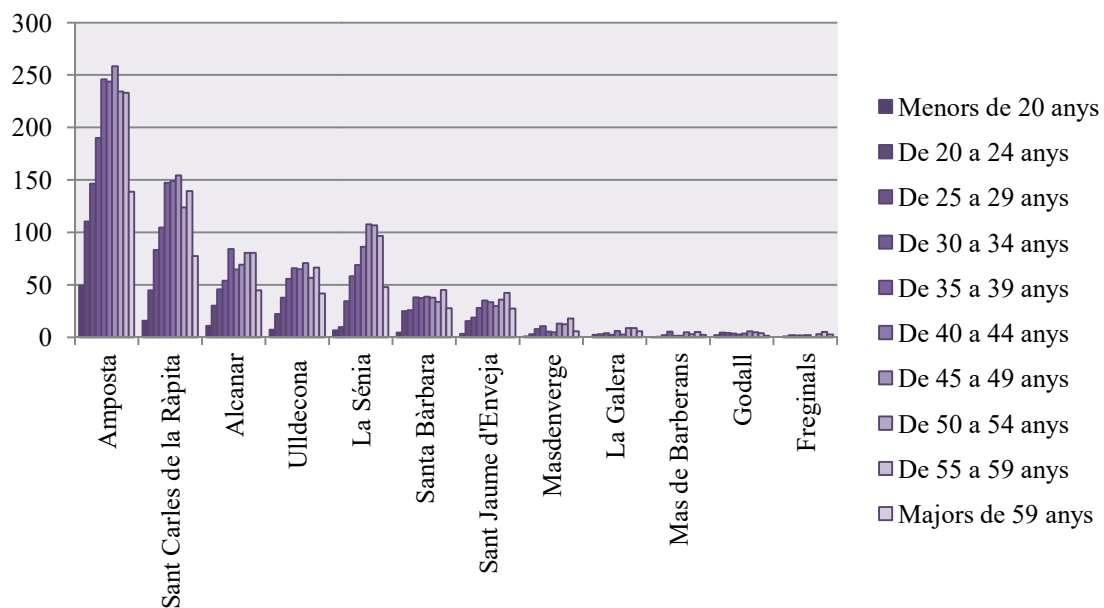
Atur registrat; comparació de períodes per mitjanes anuals per grups d'edat i municipis (2008, 2015 i 2018)

Mitjana d'atur 2008 per grups d'edats i municipis al Montsià

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

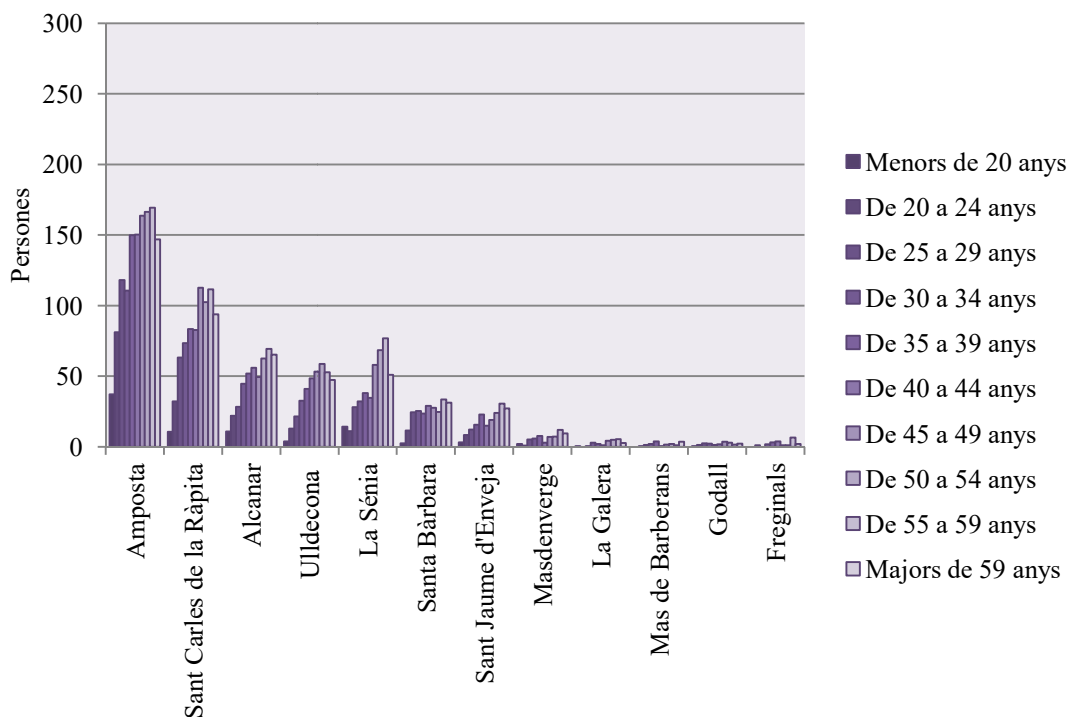
Mitjana d'atur 2015 per grups d'edats i municipis al Montsià

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

Mitjana d'atur 2018 per grups d'edats i municipis al Montsià

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

Les persones aturades es concentren sobretot en aquells municipis on també hi ha més ocupació. Els municipis que registren més atur l'any 2018 són també els que tenen més població activa i ocupació: Amposta, Sant Carles de la Ràpita i Alcanar. La diferència entre el nivell d'atur de les dones i l'atur dels homes a cada municipi és diferent, tot i això, en global hi ha una diferència d'un 14,3% durant l'any 2018.

La franja d'edat on hi ha més atur varia segons l'any; en aquest cas, l'any 2008 la franja amb més atur en primer lloc va ser de 30 a 34 anys i en segon lloc de 35 a 39 anys, aquest any té l'atur més baix respecte els altres anys (2015 i 2018), la taxa d'atur de l'any 2008 va ser del 9,1%. L'any 2015 la franja amb més atur en primer lloc va ser la de 40 a 44 anys i en segon lloc la de 35 a 39 anys, la taxa d'atur va ser d'un 19,4%. L'any 2018 la franja amb més atur en primer lloc va ser de 55 a 59 anys i en segon lloc de 50 a 54 anys, la taxa d'atur va ser d'un 13,8% respecte la població activa de l'últim trimestre del 2018. Aquest descens de l'atur l'observem a totes les comarques de les Terres de l'Ebre. Cal ressaltar que aquestes dades d'atur són les més baixes dels últims anys (2009-2018).

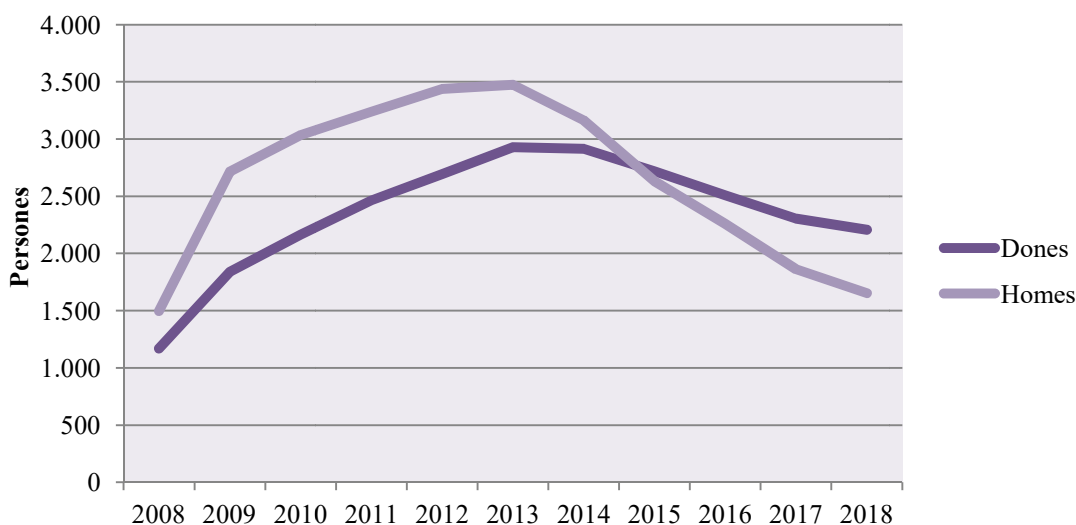

Atur registrat per sectors Montsià. Mitjanes anuals 2018

	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Sense ocupació anterior	Total
2018	397,8	530,0	274,8	2.447,8	207,9	3.858,2

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri

Evolució atur per sexe al Montsià (2008-2018)

Font: Idescat

Mitjana anual atur al Montsià per sexe 2018

	Dones	Homes	Total
2018	2.206,7 (57,1%)	1.651,6 (42,8%)	3.858,3

Font: Idescat

L'atur es concentra sobretot al sector serveis, que també és el sector amb més activitat. L'evolució de l'atur a la comarca del Montsià (2008-2018) té dos períodes, el primer d'ascens de l'atur (2008-2013) i el segon de descens (2014-2018). En l'evolució és més pronunciada la pujada de l'atur en els homes tot i que la baixada també, i per tant, les dones registren més atur des del 2015.

La població activa a la comarca del Montsià la formen 27.947 persones de les quals 12.891 són dones i un 15.056 són homes. A nivell de percentatges hi ha una diferència d'un 7,7% entre ambdós. Tanmateix, si observem la quantitat de persones ocupades, veiem que d'un total de 23.956, 13.310 són homes i 10.646 són dones. Això implica que a nivell d'ocupació la

diferència percentual entre ambdós grups ha pujat a l'11,1%, gairebé 4 punts percentuals superior a la diferència observada a la població activa. Per tant, el nivell d'atur entre les dones és superior al dels homes. Posant-ho en dades es mostra que de les 3.858 persones en situació d'atur a la comarca del Montsià un 57,1% eren dones i un 42,8% homes. Aquesta diferència del 7,7% de la població activa s'hauria de mantenir o almenys estar més propera tant en l'ocupació com en la taxa d'atur.

Una altra dada a destacar és que l'any 2019 la mitjana d'atur de les dones a Terres de l'Ebre va ser d'un 56,8% i el dels homes d'un 43,5%, segons dades de l'Idescat.

Beneficiaris de prestacions per desocupació a la demarcació de Tarragona 2018

Nivell contributiu	Nivell assistencial	Renda activa d'inserció	Programa d'activació per a l'ocupació
52,94%	41,01%	6%	0,05%

Font: Idescat

Segons l'Observatori del Treball i Model Productiu, al maig del 2020 l'atur registrat a Catalunya s'ha incrementat un 3,3%, un valor que no s'assolia des d'abril de 2016. Així, l'increment de maig de 2020, causat per la paralització de bona part de l'activitat econòmica provocada per la situació de pandèmia pel coronavirus SARS-CoV-2, és l'ascens més intens i quantiós en un mes de maig des de 1996.

Pensions

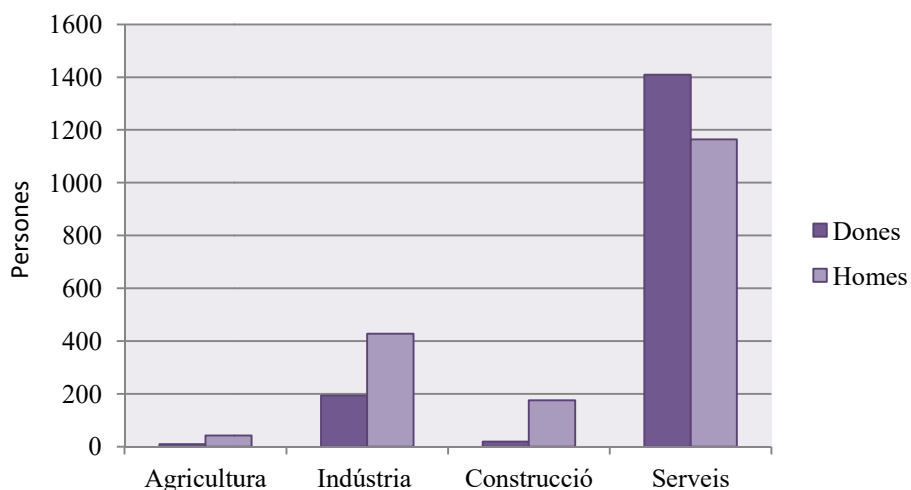
Al Montsià hi hagut 15.095 pensions contributives de la Seguretat Social (incapacitat permanent, jubilació, viduïtat, orfenesa, favor de familiars). De mitjana s'han cobrat 811,5 euros el 2018 i 837,13 euros el 2019 a la comarca del Montsià. A Catalunya hi hagut 1.701.954 pensions, la mitjana de les quals ha estat de 1.007,89 euros l'any 2018.

Ocupació

A la comarca hi ha 2.163 empreses RGSS, de les quals només el 2,8% es dediquen al sector de l'agricultura, el 10,8% a la indústria, el 9% a la construcció i el 77,2% de l'activitat econòmica al sector serveis.

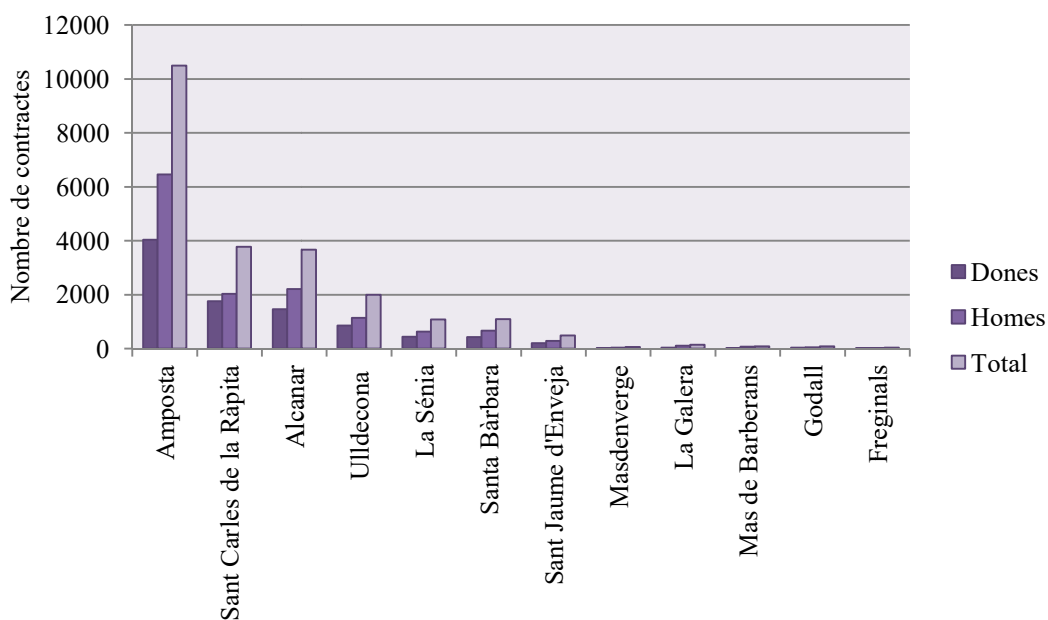
Ocupació per sectors i sexe Montsià 2018

Font: Idescat

L'ocupació al Montsià per sexe i sectors reflecteix el tipus d'empreses que hi ha al territori, sobretot del sector serveis i on la quantitat de dones que hi treballen és superior a la d'homes en un 9,4%. Al sector industrial els homes treballen més que les dones en un 37,6%.

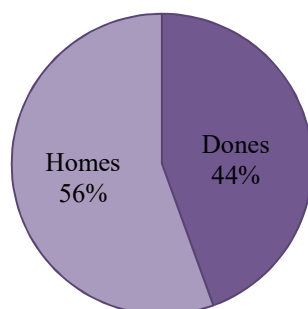
Contractes registrats per sexe Montsià 2018

Font: Sistema d'Informació Socioeconòmica Mercuri de la Diputació de Tarragona

Ocupació per sexes al Montsià 2018 (4t trimestre)

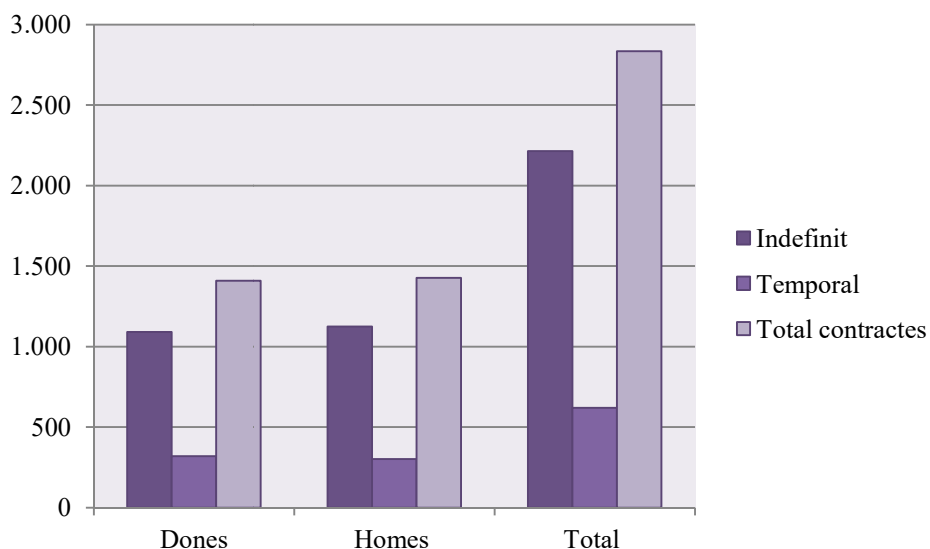

Font: Idescat

A la comarca del Montsià el total de contractes laborals registrats al 2018 van ser 22.982. Els pobles de més de 10.000 habitants (Ampostà i Sant Carles de la Ràpita) van concentrar el 62% de contractes laborals registrats, els pobles de menys de 10.000 habitants (Alcanar, Ulldecona, la Sénia, Santa Bàrbara i Sant Jaume) van concentrar el 36,2%, i els pobles de menys de 2.000 habitants (Masdenverge, la Galera, Mas de Barberans, Godall i Freginals) concentraven el 1,7% dels contractes laborals registrats. L'ocupació per sexe mostra una diferència d'un 12%.

Al conjunt de les Terres de l'Ebre el nombre d'afiliats a la Seguretat Social ha crescut per vint-i-dosè trimestre consecutiu, amb un augment del 1,2% (fins a 52.740 cotitzants). Tots els grans sectors de l'economia de les Terres de l'Ebre exhibeixen creixements positius respecte al mateix trimestre l'any anterior a excepció del sector de l'agricultura. Destaca, sobretot, la construcció (4,3%). El segueixen els serveis (1,2%), la indústria (1,0%), i l'agricultura (-2,3%).

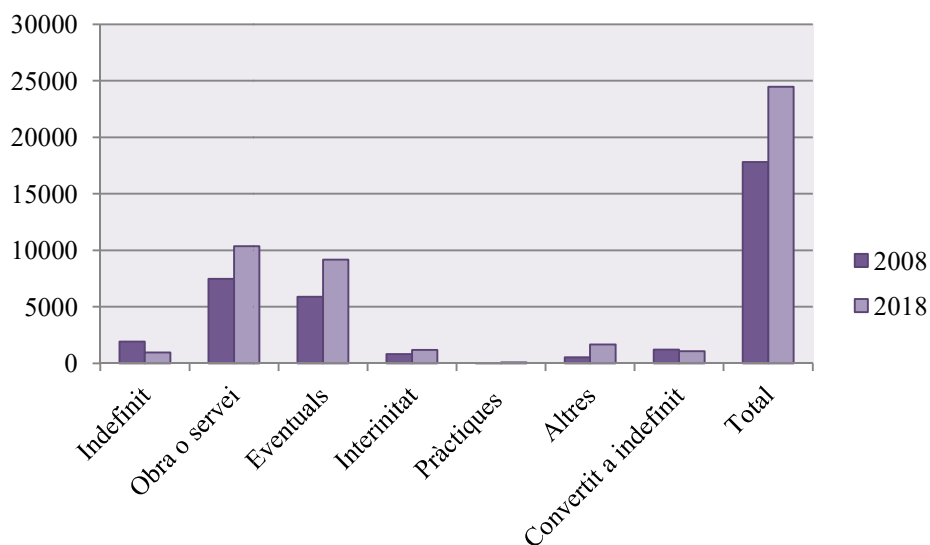
Població ocupada assalariada. Tipus de contracte Catalunya 2018

Font: Idescat

Des de l'any 2013 fins l'any 2018 l'evolució de la contractació registrada a la província de Tarragona ha anat en augment, d'un total de 217.440 l'any 2013 a un total de 330.061 l'any 2018. La contractació de les dones respecte a la dels homes en aquest període de temps ha sigut menor, dels contractes registrats un 45,7% han sigut dones i un 54,2% homes.

Població ocupada assalariada. Tipus de contracte Montsià 2008 - 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Sistema d'Informació Socioeconòmica Mercuri de la Diputació de Tarragona

Tant a l'any 2008 com durant l'any 2018 el tipus de contracte més estès a la comarca del Montsià va ser el d'obra i servei. L'any 2018 es van registrar més contractes respecte el 2008, en concret un 37,4% més.

Es podria establir una relació entre sexe i atur? Les dones a la comarca del Montsià registren més atur, un 57,1%, mentre que els homes representen el 42,8% d'atur, la diferència és d'un 14,3%. Les dades de les que disposem sobre l'ocupació als diferents àmbits (agricultura, indústria, construcció i serveis) a la comarca del Montsià coincideixen lleugerament amb el total de Catalunya. La contractació i l'ocupació en l'àmbit de serveis la lideren les dones i en l'àmbit indústria els homes. Segons l'Institut Català de les Dones (ICD), a Catalunya, per branques d'activitat, les dones es dediquen en major mesura al comerç al detall (13,8%) i a la sanitat i els serveis socials (13,6%) i els homes a la construcció (10,3%) i a la maquinària, material elèctric i de transport (8,5%). Pel que fa a l'ocupació també es registra una diferència entre ambdós sexes d'un 12%.

La diferència salarial l'any 2017 segons dades de l'Institut Català de les Dones **és d'un 23,4%** en el total del salari brut anual. Cal afegir que aquesta diferència es fa més ampla en les ocupacions elementals, que puja fins a un **32,6%**. Per ocupacions elementals ens referim a empleats domèstics, personal de neteja, netejadors de vehicles, netejadors de finestres, ajudants de cuina, peons, és a dir, el sector més *precaritzat*. La precarietat en el cas de ser dona migrant augmenta: els sous són més baixos, a Catalunya, l'any 2017 una dona migrant cobra 16.645 euros a l'any i una dona amb nacionalitat espanyola 22.280 euros l'any.

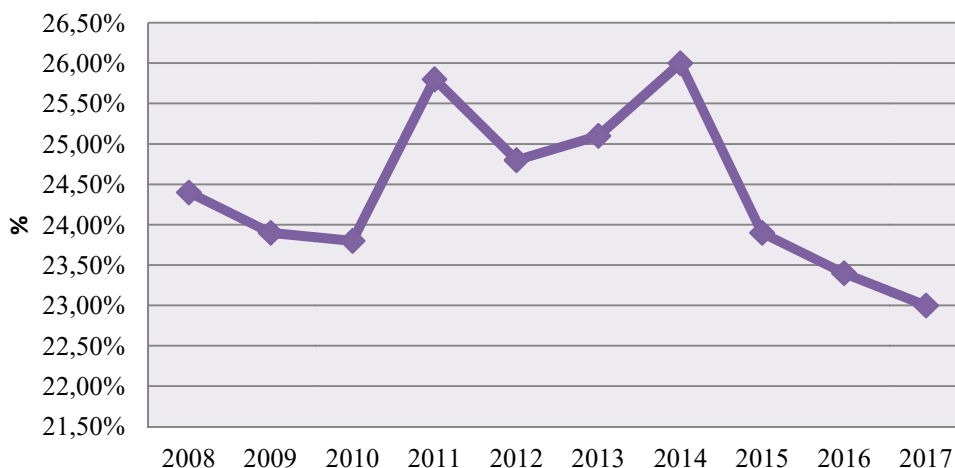
Taula salari brut anual per sexe i tipus d'ocupació i diferència salarial Catalunya 2017

Sector	Salari brut anual dones	Salari brut anual homes	Diferència salarial
Ocupacions elementals	11.873	17.623	32,6%
Operadors instal·lacions i maquinària i muntadors	19.004	24.230	21,6%
Artesans, treballadors, indústries i construcció	18.507	24.684	25%
Treballadors restauració, personals i venedors	14.820	20.995	29,4%
Empleats oficina, comptables i administratius	19.469	24.996	22,1%
Tècnics i professionals de suport	25.630	33.142	22,7%
Professionals científics i intel·lectuals	30.253	37.172	18,6%
Directors i gerents	44.232	54.387	18,7%
Salari brut anual mitjà	21.801	28.323	23%

Font: Institut Català de les Dones (ICD)

Diferència salarial a Catalunya

Font: Institut Català de les Dones (ICD)

Per arribar al sou dels homes el de les dones s'hauria d'apujar un 29,9%, i si fora a l'inrevés el sou dels homes s'hauria de baixar un 23% per ser igual al de les dones.

Segons dades de l'Idescat la diferència salarial entre dones i homes a Espanya l'any 2017, és d'un 14% i la de la Unió Europea d'un 16%. Segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE) la bretxa de gènere als salaris s'incrementa així que va pujant l'edat de les treballadores, des d'un 8,5% en el tram dels 25 a 34 anys i fins a un 22,5% en el tram de les treballadores de 55 a 64 anys. Si mirem la diferència salarial per hores el sou de les dones a Catalunya, l'any 2017 era un 14,3% més baix respecte al dels homes.

Com assenyala la Doctora en sociologia Núria Sánchez-Mira, tot i que la diferència salarial molts cops s'ha analitzat identificant les diferències objectivables en les posicions d'homes i dones i en factors relatius a la lògica interna del mercat de treball, aquestes diferències són la manifestació d'una organització socioeconòmica que segrega als dos gèneres en diferents posicions, espais i temps socials i en concret situa a les dones en una posició subordinada dins de l'esfera del mercat laboral (Sánchez-Mira, 2017).

En relació amb les polítiques familiars en el lloc de treball s'ha identificat a partir de l'enquesta i les entrevistes que les dones molts cops han de deixar la feina o reduir la seva jornada laboral per a poder compaginar la seva vida personal i laboral.

4.4. Turisme i oci

La comarca del Montsià s'està posicionant amb un perfil d'atractiu natural amb els seus referents més importants: delta, ports, riu Ebre, plana i costa. La varietat i riquesa geogràfica de la comarca ha donat lloc a diferents perfils de turisme: turisme de costa, turisme rural, espais

naturals, turisme actiu, cultura, gastronomia i l'observació d'ocells. En aquest sentit, s'han mantingut com a principals motors el turisme rural i el turisme actiu. Les dades disponibles a l'Idescat mostren que al 2007 hi havia 30 establiments de turisme rural i actualment n'hi ha 31.

A més, s'està potenciant el patrimoni cultural i històric a la comarca amb rutes turístiques de contingut patrimonial. A això se li ha de sumar la rica i variada oferta gastronòmica i la qualitat dels productes de la terra, que són un dels principals dinamitzadors socioeconòmics. Aquesta diversitat geogràfica es tradueix també en una fecunditat cultural i de costums, estan força arrelades les festes majors i d'altres celebracions tradicionals amb forta participació popular. Aquesta promoció turística de la comarca s'inscriu dins del segell de *Terres de l'Ebre, reserva de la biosfera* (<https://terresdelebre.travel/>) i es promociona tant a les diverses xarxes socials d'aquest segell, com a les pàgines especialitzades en turisme de cada ajuntament, així com a les pàgines de turisme de la Generalitat (catalunya.com). Al mapa de Catalunya (<http://www.catalunya.com/mapa>) es poden trobar: allotjaments, activitats, serveis, etc. Aquest potencial turístic de la comarca del Montsià s'enquadra en tres grans i diferenciats entorns naturals:

Parc Natural del Delta de l'Ebre

El delta de l'Ebre és la zona humida més extensa de les terres catalanes. Amb els seus 320 km. de superfície, constitueix l'hàbitat aquàtic més important del Mediterrani occidental. El seu paper en el camp biològic contrasta amb la profunda humanització de gran part de la seva superfície i del seu considerable pes agrícola. El delta de l'Ebre ens ofereix un marc de natura incomparable, únic i singular. És tracta d'un paisatge d'una gran riquesa biològica que aplega una diversitat faunística i florística d'un valor incalculable. Així mateix, constitueix l'hàbitat aquàtic més extens de Catalunya. A fi de fer possible l'harmonia entre els valors naturals de la zona i la seva explotació per part dels humans, i a instàncies dels seus habitants, la Generalitat va constituir al 1983 el Parc Natural del Delta de l'Ebre. El Parc té una superfície total de 7.736 ha, 5.316 de les quals corresponen a la comarca del Montsià i 2.420 a la del Baix Ebre. La seva importància és reconeguda a escala internacional pels màxims organismes especialitzats com a Reserva de la Biosfera per la UNESCO.

Parc Natural dels Ports

El Parc Natural dels Ports és la zona muntanyosa situada entre les províncies de Tarragona, Terol i Castelló i també lloc de contacte entre les comarques del Baix Ebre, la Terra Alta i el Montsià. Les formacions geològiques dibuixen un paisatge característic únic a Catalunya. Són un massís calcari de relleu escarpat i abrupte que ha estat humanitzat des de temps prehistòrics. L'ésser humà ha trobat sempre als Ports una font de recursos naturals per a la seva subsistència i

per als seus interessos. Actualment, els masos, els forns de calç, els pous de neu, les carboneres, els marges de pedra seca i els camins empedrats que trobem als Ports formen part del paisatge, donant unes subtils pinzellades d'història. Tot i la intensa humanització, aquest territori, tant explorat i explotat històricament, se'ns presenta avui com un espai natural feréstec i ple de vida salvatge. Els Ports són un refugi de moltes espècies amenaçades tant de flora com de fauna i, en especial, de les poblacions de faig (reserva natural parcial de les Fagedes dels Ports). La importància dels seus valors naturals i la necessitat de conservar-los, va motivar a la Generalitat de Catalunya a crear el Parc Natural dels Ports i la Reserva Natural Parcial de les Fagedes dels Ports, dues figures de protecció especial que han de garantir la preservació dels valors naturals i vetllar per l'aprofitament sostenible dels recursos.

Espai Natural Protegit de la Serra del Montsià

L'Espai Natural Serra de Montsià, està inclòs al Pla d'Espais d'Interès Natural pels seus valors paisatgístics de la Generalitat des de l'any 2000, donat que conserva part del seu paisatge natural, en contrast amb les planes dedicades als conreus del seu entorn. Tanmateix, pel seu esmoreïment climàtic, l'espai presenta un gran interès biogeogràfic en constituir el límit meridional d'algunes espècies extramediterrànies i un important enclavament d'elements meridionals. L'espai proposat per la Xarxa Natura 2000 en l'àmbit de la regió mediterrània, presenta també un notable interès faunístic, atès que conserva una bona mostra de biòtops pràcticament inexistent en el paisatge agrícola de les terres de l'entorn. El Departament de Medi Ambient, que fomenta l'elaboració de marcs estratègics de protecció específica en espais naturals, va signar un conveni amb el Consell Comarcal del Montsià per afavorir la preservació de valors del medi, la conservació de la biodiversitat i desenvolupament sostenible. El plantejament va ser invertir en la protecció, conservació i millora de l'espai Natural de la Serra del Montsià: referent a això s'han realitzat les obres de millora del Centre d'Interpretació Serra del Montsià situat al municipi de Freginals.

4.5. Cultura

A la comarca del Montsià trobem diferents equipaments de caire cultural. Actualment hi ha 11 biblioteques públiques a la comarca. Cal apuntar que hi ha pobles a la comarca que no disposen de biblioteca com són la Galera, Godall i Freginals. A continuació, es detallen els museus i centres d'interpretació que trobem al Montsià:

Equipaments	Població
Museu de les Terres de l'Ebre (2011)	Amposta
Lo Pati – Centre d'Art Terres de l'Ebre (2010)	Amposta
Museu de la Mar de l'Ebre	Sant Carles de la Ràpita
Casa O'connor – Museu del Montsià i Centre d'Interpretació de la cultura	Alcanar

dels ibers

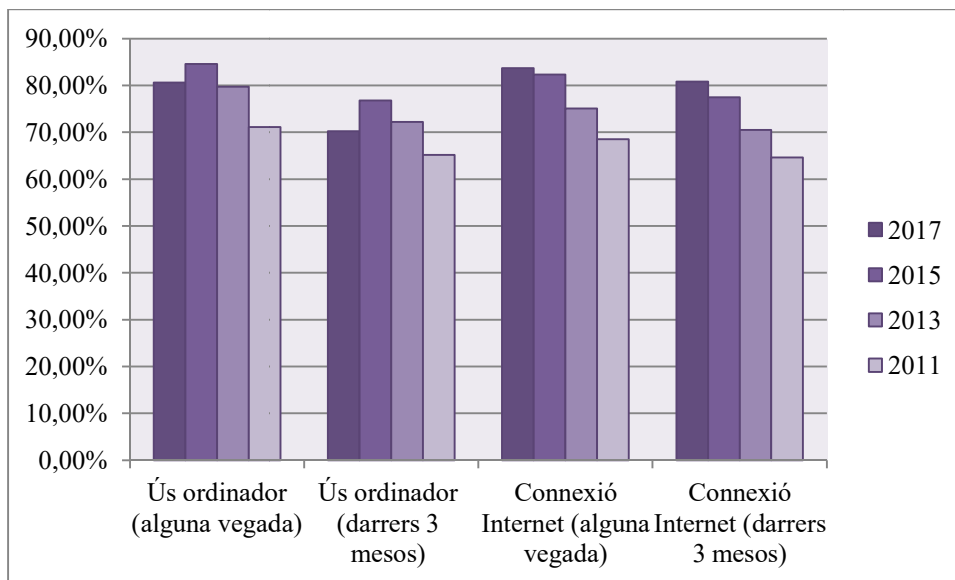
Centre d'Interpretació d'Art Rupestre Els Abrics de l'Ermita	Ulldecona
Camp i Centre d'Aviació Històrica	La Sénia
Museu de la vida a la Plana	Santa Bàrbara
Centre d'Interpretació de les Barraques del Delta	Sant Jaume d'Enveja
Centre d'Interpretació de la Terrissa de la Galera	La Galera
Centre de desenvolupament rural – Museu de la Pauma	Mas de Barberans
Centre d'Interpretació Serra de Godall	Godall
Centre d'Interpretació de la Serra del Montsià	Freginals

A més, algunes tradicions de la nostra comarca formen part del Patrimoni Immaterial. A banda, hi ha dos festes d'interès nacional: les Quinquennals d'Alcanar i les Quinquennals d'Ulldecona i també la jota, que és reconeguda a tot el país. També, la comarca del Montsià, Amposta, compta amb un cinema d'onze sales.

Convé destacar el certamen **Femme in Arts** a Lo Pati – Centre d'Art Terres de l'Ebre d'Amposta. És una iniciativa que té com a objectiu crear consciència i incentivar el debat social sobre la violència masculista i la desigualtat de gènere, a les Terres de l'Ebre, aprofitant la celebració del Dia Internacional per l'eliminació de la violència contra la dona.

Ús de les noves tecnologies

Ús de les TIC per freqüència Montsià (2011-2017)

Font: Idescat

Pel que fa a l'ús de les noves tecnologies a l'últim pla es parlava de la necessitat de promocionar l'ús de les TIC perquè a la comarca hi havia un ús inferior respecte Catalunya. Si actualitzem aquestes dades veiem que els usos de les TIC a la comarca són alts. En aquest sentit, hi ha dades

sobre l'ús de les TIC desagregades per sexe, de l'Institut Català de les Dones en l'àmbit de Catalunya, en canvi, les dades sobre els usos de les TIC per comarques no estan desagregades per sexe.

En general, a Catalunya, l'any 2019, les dones i els homes utilitzen les TIC pràcticament en la mateixa proporció, la pràctica que més difereix són les compres per Internet en què les dones la utilitzen un 6,4% menys que els homes. A mesura que augmenta el nivell d'estudis de les dones, més utilitzen les tecnologies de la informació i la comunicació, incloses les compres per Internet. La disminució de l'ús de les TIC és més acusada en les dones sense estudis, on només la meitat de les dones (52,0%) durant el 2019 han usat Internet en els darrers 3 mesos.

Esport

Els equipaments esportius a la comarca són amplis, un total de 577 l'any 2018, segons dades de l'Idescat. Si analitzem quins són els equipaments més nombrosos podem veure que són en primer lloc les piscines a l'aire lliure, en segon lloc les pistes poliesportives i en tercer lloc les sales esportives. S'ha de tenir en compte que a partir de l'any 2017 el cens d'equipaments esportius (CEEC) incorpora les instal·lacions de propietat privada residencial i turística (comunitats de veïns, hotels, càmpings, cases rurals, etc.). És important a l'hora de generar l'oferta esportiva del territori tenir en compte els següents punts:

- Quins són els esports que més es promocionen, qui els juga en més nombre?
- Com es poden fer més inclusives les activitats esportives organitzades pels ens locals? Tenint en compte les necessitats de tots els col·lectius i, en especial, els de les dones del territori.
- Generant dades desagregades sobre activitat física i gènere. En l'enquesta realitzada un 50,8% de les enquestades responia que practicava esport.
- Impulsar i promocionar l'esport femení a la comarca. De les enquestades, un 68,8% no coneix els esdeveniments esportius femenins de la comarca i un 82% de les dones enquestades escolten en una freqüència baixa notícies sobre esport femení i, per tant, aquelles aportacions de l'esport femení.

Entre altres esports de la comarca, en el futbol destaca la diferència entre sexes a l'hora de la seva pràctica a nivell federat, que actualment hi ha 3 equips de futbol femení i 10 de masculins.

4.6. Educació

Al Montsià hi ha 19 centres públics d'educació infantil i primària (escoles), 8 centres públics d'educació secundària, batxillerat i formació professional (instituts), 2 centres concertats d'educació primària i secundària, 1 centre públic d'educació especial, i 8 escoles bressol

públiques. També trobem una zona escolar rural (ZER) constituïda per l'escola de Freginals, l'escola de la Galera, l'escola de Godall, l'escola de Mas de Barberans i l'escola de Masdenverge.

La mobilitat per raó d'estudis a la comarca és habitual en el casos d'estudis universitaris presencials. En els altres estudis, durant el curs 2018/19, el 83,9% dels alumnes residents estudien al mateix municipi.

Alumnes residents i llocs d'estudi localitzats per sexe. Ensenyaments no universitaris Montsià 2018 - 2019

	Dones	Homes	Total
Residents que estudien a dins	4.790	5.100	9.890
No residents que estudien a dins	280	445	725
No consta residència i estudien a fora	0	0	0
Residents que estudien a fora	415	360	775
Llocs d'estudi localitzats	5.070	5.545	10.615
Alumnes residents	5.200	5.465	10.665

Població de 16 anys i més segons nivell d'instrucció i sexe. Montsià 2011

	Dones	Homes	Total
No sap llegir ni escriure	723	378	1.102
Sense estudis	2.629	2.511	5.139
Educació primària	5.482	5.443	10.924
ESO	9.589	11.198	20.786
Batxillerat superior	3.680	3.411	7.091
FP grau mitjà	1.932	2.332	4.264
FP grau superior	1.539	1.946	3.485
Diplomatura	1.740	1.331	3.071
Grau universitari	267	422	689
Llicenciatura i doctorat	1.569	1.449	3.018
Total	29.150	30.420	59.570

El 2018, la població de 20 a 24 anys amb estudis de nivell secundari a Catalunya és d'un 70,8 en homes i un 79,6 en dones segons el Departament d'Ensenyament. A Espanya aquesta xifra baixa una mica respecte Catalunya, en un 67,7 en homes i un 77,2 en dones i a la Unió Europea és d'un 81,0 en homes i un 86,1 en dones. Les dades de les que disposem sobre el nivell d'estudis de la població són del 2011.

L'oferta formativa a la comarca del Montsià inclou fins a 17 famílies de formacions. Per les seves característiques la comarca del Montsià no compta amb centres universitaris, tot i això, al Montsià hi ha una oferta formativa ampla, es fan un total de 45 cicles formatius mitjans i/o superiors i un grau universitari Ciències de l'Activitat Física i l'Esport.

Segons la llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes la coeducació és l'acció educadora que potencia la igualtat real d'oportunitats i valora indistintament l'experiència, les aptituds i l'aportació social i cultural de dones i homes, en igualtat de drets, sense estereotips sexistes, homofòbics, bifòbics, transfòbics o androcèntrics ni actituds discriminatòries per raó de sexe, orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere. En aquest cas, les tècniques del Servei d'Informació i Atenció a les Dones fa anys que realitzen tallers de coeducació a primària i a secundària amb el programa "Estimar no fa mal". Tot i això, actualment el gran repte és generar continguts en perspectiva de gènere de manera transversal a tots els temaris educatius.

4.7. Salut

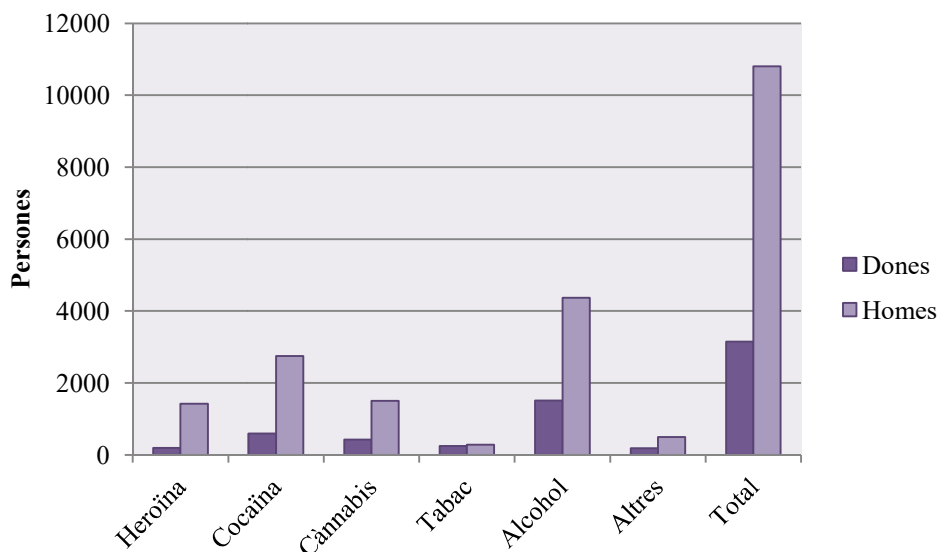
Segons el Pla de salut de Catalunya (2016-2020), l'evolució favorable dels indicadors vitals i l'envelliment de la població fan que Catalunya estigui davant una situació de salut amb predomini de la patologia crònica, i de la patologia crònica complexa, que pot generar discapacitat i dependència, sobretot en la gent gran. L'informe de salut de Catalunya 2019 assenyala que les dones viuen més anys que els homes, però 20 els passen amb mala salut. L'esperança de vida de les dones a Catalunya és de 86,2 anys i la dels homes de 80,7 anys. És una esperança de vida alta.

Els hàbits i estils de vida de la comarca del Montsià es consideren bons, l'alimentació es considera natural i tradicional. Es destacaria els reculls de receptes i cures medicinals que hi ha a la comarca, hi ha un saber popular que es fa visible amb diferents publicacions i exposicions. No obstant, faria falta tenir unes dades més acurades sobre els estils de vida de la comarca. Les dones solen tenir problemes musculars, més incidència en malalties degeneratives relacionades amb els ossos com és l'artrosi i la fibromiàlgia, que afecten a dones adultes i grans.

Segons les entrevistes realitzades, les problemàtiques principals de les dones a la comarca del Montsià pel que fa a la seva salut mental són la inserció laboral, problemes al lloc de treball, conciliació laboral, problemes de parella, sobrecàrregues familiars, pèrdua d'interessos i objectius vitals. Una gran part de les dones té dificultats per conciliar la feina i la vida i s'observa certa càrrega familiar ja que solen ser qui porten el pes de la llar i molts cops també hi ha una pèrdua o renúncia del rol laboral per cuidar a la família. També s'està parlant de treballs més precaris i sous baixos. Així com problemes de depressió i ansietat.

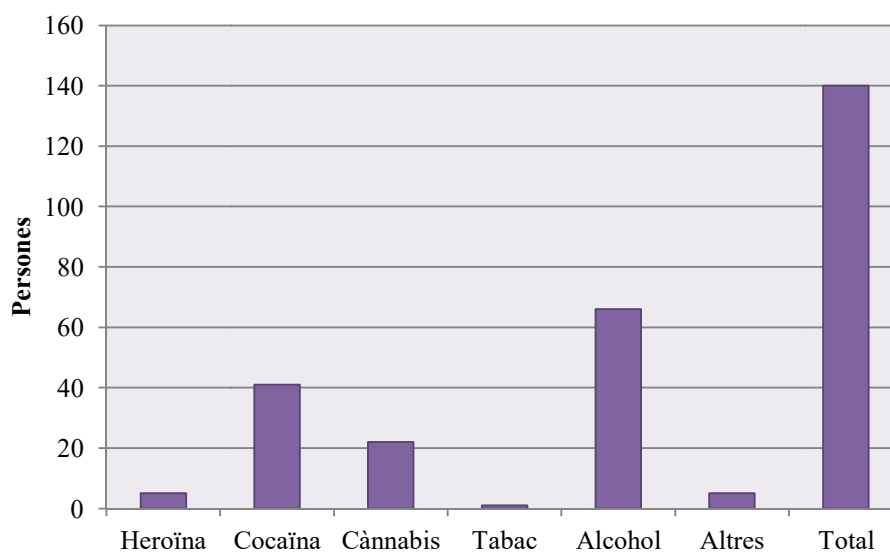

Tractament per drogodependència per sexe a Catalunya 2018

Font: Idescat

Tractament per drogodependència per droga al Montsià 2018

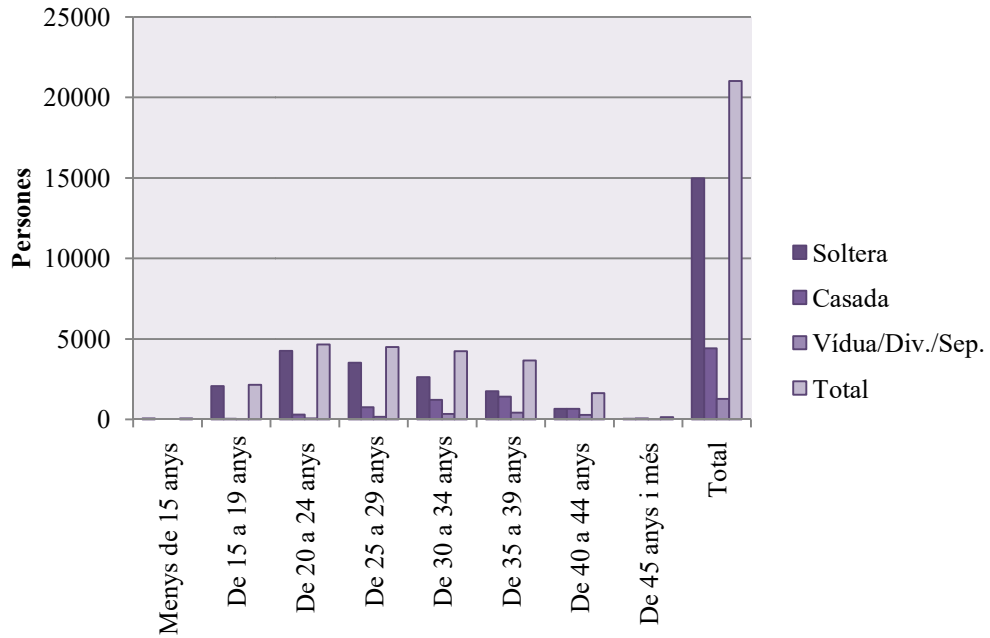

Font: Idescat

Actualment no hi ha dades desagregades per sexe i/o gènere sobre tractaments per drogodependència en l'àmbit de les comarques, és per això que hem utilitzat les dades de Catalunya com a referència. De 13.944 persones en tractament per drogodependència a Catalunya un 22,5% eren dones i un 77,4% eren homes. Al Montsià els tractaments més freqüents per drogues són els d'alcohol i cocaïna. Els tractaments per drogodependència al Montsià han pujat en els últims anys, concretament l'any 2014 hi havia 73 tractaments, les últimes dades de les quals disposem, l'any 2018, hi hagut 140.

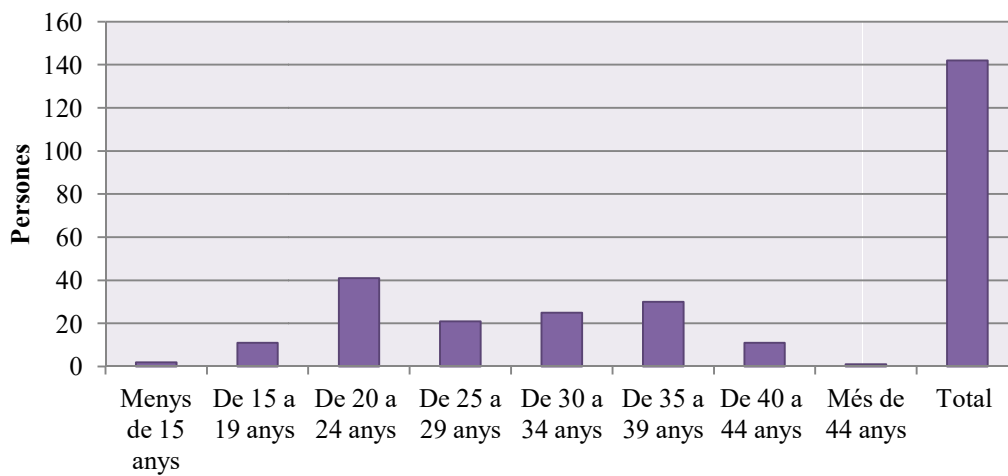

Interrupció voluntària de l'embaràs a Catalunya per edats i estat civil 2018

Font: Idescat

Interrupció voluntària de l'embaràs al Montsià per edats 2018

Font: Idescat

Les gràfiques mostren que a Catalunya l'any 2018 hi hagut 21.015 interrupcions voluntàries. D'aquestes un 22,1% han sigut dones de 20 a 24 anys, un 21,3% dones de 25 a 29 anys. Al Montsià les dones de 20 a 24 anys han sigut un 28,8% i les de 35 a 39 anys un 21,1%. A partir del 2010, la suma dels grups d'edat per estat civil pot no correspondre's amb el total, perquè no inclou les dones de qui no consta l'estat civil. A més, les interrupcions voluntàries han augmentat en els últims anys, al 2014 eren 99, i les últimes dades que tenim de l'any 2018 hi hagut 142 interrupcions voluntàries.

Infraestructures sanitàries i serveis

La comarca del Montsià forma part de la Regió Sanitària de les Terres de l'Ebre del CatSalut, el Servei Català de Salut. Al Montsià hi ha 3 àrees sanitàries bàsiques: ABS Sant Carles-Alcanar (Alcanar, les Cases d'Alcanar, Sant Carles de la Ràpita i el Poble Nou del Delta), ABS Ulldesona- La Sènia (Ulldesona, Les Ventalles, els Valentins, El Castell, Sant Joan del Pas i la Sènia) i ABS Amposta (Santa Bàrbara, Masdenverge, la Galera, Freginals i Godall). Sant Jaume d'Enveja està dins de l'ABS de Deltebre i Mas de Barberans de l'ABS Tortosa 2 – Oest. Amb referència a les infraestructures, hi ha l'Hospital Comarcal d'Amposta, i també l'Hospital Verge de la Cinta de Tortosa com a hospital general bàsic de referència. A Amposta hi ha una unitat Polivalent de Salut Mental, l'Institut Pere Mata. Per altra banda, existeixen centres d'Atenció Primària en 7 municipis (Alcanar, Amposta, Santa Bàrbara, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, la Sènia i Ulldesona) i consultoris en tots els municipis. Tots els consultoris compten com a mínim amb un/a metge/essa i un/a infermer/a. Pel que fa al seu funcionament, les opinions qualitatives recollides donen una valoració positiva. Actualment el servei d'ambulàncies està cobert a tota la comarca del Montsià, es disposa també d'una unitat de Suport Avançat amb base a l'Aldea, la qual cosa suposa una distància molt llarga per a pobles com ara Alcanar, la Sènia o Ulldesona. Tot i això, són les unitats d'Atenció Primària les que atenen les emergències a cada municipi i també es disposa d'un helicòpter. També es disposa de servei de taxi.

El Montsià compta amb el servei d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) de les Terres de l'Ebre. L'equip de l'ASSIR està format per un equip mèdic ampli (tocoginecòloga, llevadora, psico-sexòloga, auxiliars d'infermeria i personal administratiu i compta amb la col·laboració dels metge/essa de capçalera, infermers/es, educadores i treballadores socials). La unitat central de l'ASSIR Terres de l'Ebre s'ubica al CAP Baix Ebre de Tortosa, i els seus professionals fan activitat assistencial i educativa a tots els centres CAP del territori.

La problemàtica actual continua sent la mateixa que fa 9 anys i que s'explica a l'anterior pla. Als pobles com Freginals, Godall, la Galera, Mas de Barberans i Masdenverge el consultori no té servei en cap de setmana; tot i això, sí que hi ha assistència domiciliària urgent cap a aquests pobles per part del consultori de Santa Bàrbara, per l'altra banda, no hi ha transport públic entre aquestes poblacions cap al consultori més pròxim. Les visites als especialistes també suposen un desplaçament. Segons dades de l'Idescat al Montsià hi ha actualment 215 llits d'aguts per 1.000 habitants i es compten 2 centres l'any 2018, si es compara amb la proporció de llits de la província de Tarragona o de Catalunya estem per sota.

Llits hospitalaris 2018

	2018		2007	
	Llits per 1000 hab.	Llits aguts per 1000 hab.	Llits per 1000 hab.	Llits aguts per 1000 hab.
Montsià	3,17	1,07	2,5	0,6
Província de Tarragona	5,14	1,92	5,2	2,1
Catalunya	4,72	2,45	4,7	2,5

Font: Idescat

4.8. Serveis Socials

Ajudar significa prestar cooperació. El treball social ha passat a ser una ajuda professional: intencionada, normativa, metodològica, processual i integral. Segons les Nacions Unides, “el servei social és una activitat organitzada l'objecte de la qual és contribuir a una adaptació mútua entre els individus i el seu medi social. Aquest objectiu s'aconsegueix mitjançant la utilització de tècniques i mètodes destinats a que els individus, els grups i les comunitats puguin satisfer les seues necessitats i solucionar els seus problemes d'adaptació a un tipus de societat que es troba en procés d'evolució, i també per mitjà d'una acció cooperativa per millorar les condicions econòmiques i socials” (De Ribas, 2000).

La llei 12/2007, de 11 d'octubre de serveis socials, defineix que els serveis socials tenen com a finalitat assegurar el dret de les persones a viure dignament durant totes les etapes de la vida mitjançant la cobertura de llurs necessitats personals bàsiques i de les necessitats socials, en el marc de la justícia social i del benestar de les persones.

Els serveis socials bàsics, segons l'article 16 d'aquesta mateixa llei, tenen les funcions següents:

- Detectar les situacions de necessitat personal, familiar i comunitària.
- Oferir informació, orientació i assessorament a les persones amb relació als drets i els recursos socials i a les actuacions socials a què poden tenir accés.

- Valorar i fer els diagnòstics social, socioeducatiu i sociolaboral de les situacions de necessitat social.
- Proposar i establir el programa individual d'atenció (PIA) a la dependència i de promoció de l'autonomia personal
- Revisar el PIA quan correspongui
- Acomplir les actuacions preventives, el tractament social o socioeducatiu i les intervencions necessàries en situacions de necessitat social i fer-ne l'avaluació
- Intervenir en els nuclis familiars o convivencials en situació de risc social
- Impulsar projectes comunitaris i programes transversals
- Prestar serveis d'ajuda a domicili, teleassistència i suport a la unitat familiar o de convivència
- Prestar serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents
- Promoure mesures d'inserció social, laboral i educativa
- Aplicar protocols de prevenció i d'atenció davant de maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables
- Gestionar la tramitació de les prestacions econòmiques
- Coordinar-se amb serveis socials especialitzats, etc.
- Informar a petició de jutges i fiscals sobre la situació personal i familiar de persones afectades per causes judicials.

La xarxa de serveis socials d'atenció pública que presta el Consell Comarcal del Montsià disposa de serveis bàsics i serveis especialitzats.

L'Àrea Bàsica de Serveis Socials del Montsià la conformen els següents municipis: Alcanar, Freginals, Godall, la Galera, la Sénia, Mas de Barberans, Masdenverge, Sant Carles de la Ràpita, Sant Jaume d'Enveja, Santa Bàrbara i Ulldecona.

Com a Serveis Bàsics: Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD), Servei d'Acolliment Residencial d'Urgència, Servei d'Assessorament Tècnic d'Atenció Social Servei de les Tecnologies de Suport i Cura (Teleassistència), Servei d'Atenció Domiciliària: Servei d'Ajuda a Domicili (SAD), Servei Bàsic d'Atenció Social i Servei d'Atenció Integral (SAI).

Com a serveis especialitzats: Servei d'Atenció i Acolliment d'Urgències per a les dones en situació de violència masclista i els seus fills i filles (SIE), Servei de Transport Adaptat, Servei d'Integració Familiar en Família Extensa (SIFE comarcal del Montsià), Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància Desemparament i a l'Adolescència (EAIA comarcal del Montsià) i Servei de Primera Acollida.

Serveis específics per a Dones

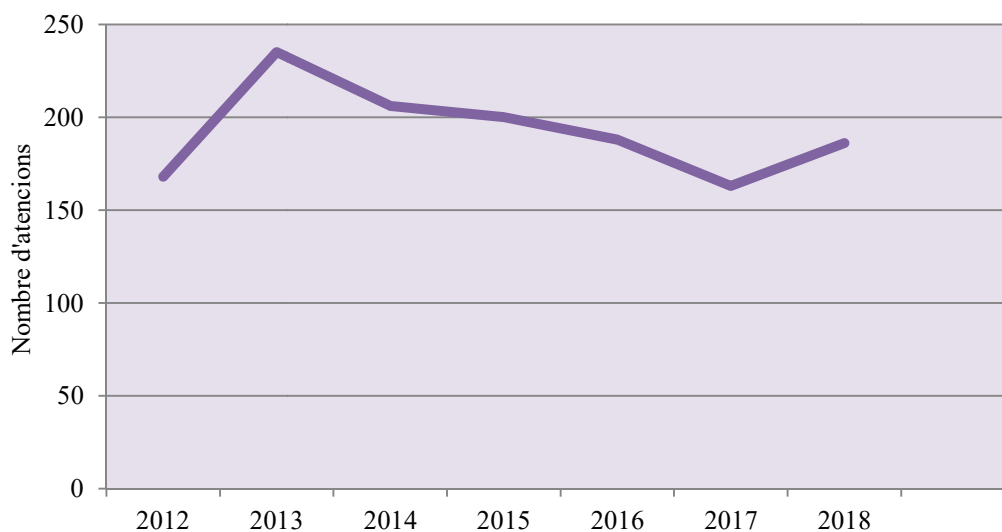
Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)

El Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) és un conjunt organitzat i coordinat d'accions professionals que garanteixen l'orientació, informació i atenció adequada i suficient a les dones de la comarca del Montsià en tots els àmbits rellevants del seu projecte vital que té com a objectiu donar resposta a les demandes que presenten les dones de la comarca, especialment en les que pateixen situacions de violència masclista, i promoure mecanismes per l'empoderament del col·lectiu. Actualment l'equip està format per una administrativa, una coordinadora, una psicòloga i una jurista. Les seves funcions són les següents:

- Oferir informació integral a les dones sobre els seus drets i l'exercici d'aquests.
- Proporcionar a les dones orientació i assessorament sobre temes que poden ser del seu interès
- Facilitar atenció i assessorament a situacions de discriminació per raó de sexe, ja sigui en l'àmbit públic o el privat.
- Treballar amb la comunitat i el teixit associatiu femení la realització d'accions que visibilitzin les aportacions de les dones, tot i facilitant el seu empoderament.
- Dinamitzar i impulsar la coordinació i col·laboració amb els grups i organitzacions de dones, tot oferint recursos que facilitin la implementació de les seves activitats.
- Assessorar, orientar i realitzar una primera atenció a dones en situacions de violència, abraçant totes les tipologies de les violències que poden rebre les dones pel fet de ser-ho.
- Coordinar la seva actuació amb el Servei d'Intervenció Especialitzat de referència.
- Realitzar activitats de sensibilització social.

Atencions realitzades SIAD Montsià 2012-2019

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Consell Comarcal del Montsià

Dades de violència masclista Terres de l'Ebre i Catalunya 2018

	Regió Terres de l'Ebre	Catalunya
Víctimes ateses	345	12.935

Font: Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE)

El Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE) és un servei públic especialitzat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya que ofereix atenció i recuperació a totes les dones i els seus fills i filles afectats per processos de violència masclista, per facilitar la reparació del dany patit, tot proporcionant-los una atenció de qualitat i amb calidesa. S'adreça a totes les dones que viuen a Catalunya i que estan sotmeses a processos de violència masclista, a les seves filles i fills i altres persones del seu entorn que en siguin testimonis i/o víctimes, sense discriminació per edat, estat de salut, discapacitats, situació legal, orientació sexual i/o procedència. El seu àmbit d'intervenció són: la violència en les relacions de parella, les agressions sexuals, l'assetjament sexual i moral en els àmbits públics i privats, les pràctiques tradicionals i convencionals perjudicials per a la salut i la sexualitat de les nenes i les dones, l'exploatació sexual i dones en processos de victimització per altres causes.

El SIE de les Terres de l'Ebre situat a Amposta es va crear l'any 2007. L'any 2019 s'han atès per recuperació en violència masclista a 353 dones, de les quals un 56,7% son dones de la comarca del Montsià. Respecte als fills i filles l'atenció per la recuperació ha estat a 78, un 39,5% dels quals de la comarca del Montsià.

Els Mossos d'Esquadra creen al març del 2020 la nova **Unitat Central d'Agressions Sexuals** que prioritza la prevenció, investigació i atenció a les víctimes d'aquests delictes.

4.9. Associacionisme i participació política

Al Montsià hi ha més de 500 entitats socials, esportives i culturals. El teixit associatiu de cada poble articula una part de la vida comunitària. Convé ressaltar que algunes d'elles formen part de l'**Inventari del Patrimoni Cultural Immaterial de les Terres de l'Ebre**, en concret, un total de 34 associacions. Les activitats que es programen des de les associacions són més o menys puntuals. Tot i que s'està fent un anàlisi des de l'àmbit comarcal, cada poble del Montsià té una realitat diferent, als pobles més petits les associacions tenen més pes, per exemple, Amposta compta amb més associacions dedicades a l'esport, també és la població més gran. Cal assenyalar però que falta dinamitzar aquests espais de trobada i fer xarxa entre les diverses associacions de la nostra comarca. Tot i això, algunes s'organitzen conjuntament, com és el cas de les **Associacions de dones**.

Associacions de Dones a la comarca del Montsià.

Municipi, nombre de sòcies i any d'actualització

Associació	Municipi	Nombre sòcies	Any
Associació Dones Rapitenques	Sant Carles de la Ràpita	265	2019
Associació de dones dels Muntells	Els Muntells	78	2019
Mestresses de casa d'Uldecona	Uldecona	121	2019
Associació Dones de la Galera	La Galera	125	2020
Mestresses de casa Godall	Godall	155	2020
Mestresses de casa d'Amposta	Amposta	230	2019
Mestresses de casa d'Alcanar	Alcanar	232	2020
Associació dones Planeres	Santa Bàrbara	325	-
Associació dones Masoveres	Mas de Barberans	90	2020
Associació de dones de Sant Jaume d'Enveja	Sant Jaume d'Enveja	220	-
Grup de Dones d'Uldecona	Uldecona	63	-
Associació Dones Senienques	La Sénia	262	-
Associació Baraka	Amposta	4	2020

Font: Dades cedides per les associacions

En l'actualitat el teixit associatiu femení al Montsià està format per les **associacions de mestresses de casa, grups de dones i col·lectius específicament feministes**. Les associacions de dones són actives, i organitzen una trobada a l'any. Els perfils d'associades i participants que trobem a les associacions de mestresses de casa majoritàriament són dones d'uns 65 anys cap amunt, els grups de dones les formen dones més joves, d'uns 30-50 anys, i els col·lectius que no estan associats però que si que fan activitats al llarg de l'any, són dones joves de 16 a 40 anys

aproximadament, en aquests últims col·lectius l'activitat és recent. Convé destacar la creació de la nova associació de dones musulmanes Baraka.

Les entitats del territori estan formades per diferents perfils de persones. A l'hora d'avaluar la representació de les dones dins de l'associacionisme s'ha decidit analitzar les presidències d'aquestes. Aquest enfocament ens mostra que sovint les dones gestionen l'entitat però no ocupen la presidència.

Tot i que les dones al Montsià són un 49,75% (2018) de la població, aquest percentatge no el trobem representat a les presidències de les entitats del Montsià que la representació de les dones és d'un 31%. Cal remarcar que segons l'enquesta realitzada un 64% de les dones enquestades no formen part de cap entitat. I les que formen part d'alguna entitat un 36%, només un 19,9% és presidenta o lidera una entitat, un 23% son coordinadores i un 17,4% portaveus.

Entitats Montsià

Presidents Entitats	Presidentes Entitats
359	162
68,9%	31%
Total Entitats: 521	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades recollides per part dels ajuntaments

Representació política

A Catalunya hi ha 947 municipis dividits en 42 comarques. Les dones a Catalunya representen el 51% (2019) tot i això, durant la legislatura actual (2019-2023) hi ha 217 alcaldesses el que representa un 22,9% de les alcaldies. En aquest sentit, segons l'Observatori de la Igualtat de Gènere (OIG) s'ha registrat el major augment de dones alcaldesses en els municipis catalans des de 1979. A **Catalunya** hi ha aproximadament un 44% de regidories ocupades per dones. Pel que fa a les diputades al Parlament de Catalunya en aquesta legislatura (2017-2020) representen un 44,4%. A les **Terres de l'Ebre** les alcaldesses amb 11 alcaldies representen un 21,1% i les regidories ocupades per dones són un 44,7%. A la comarca del **Montsià** les alcaldies representades per dones són un 8,3%, respecte el 91,7% que són representades per homes. És a dir, del total dels 12 municipis només hi ha una alcaldessa. Les regidories ocupades per dones al Montsià són un 47% respecte un 52,9% ocupades per homes.

Segons l'enquesta realitzada, un 93,4% de dones enquestades no es dedica a la política i no forma part d'organitzacions polítiques. D'aquest 6,6% que es dediquen a la política o formen part d'alguna organització política un 31,4% són regidores, un 4,3% són conselleres o diputades. Les altres respostes es distribueixen en un 52,8% sense cap càrrec, un 1,4% de

presidència de partit, un 1,4% de vocal de partit, un 4,2% membre del comitè executiu o membre del consell i un 2,8% de secretaria de partit.

A més, a continuació s'analitza quines regidories ocupen les dones al Montsià

Regidories agrupades àrees (2019-2023)	Dones	Homes
Agricultura i Medi Ambient	3	12
Afers Socials, Famílies i polítiques d'igualtat	11	3
Cultura i Educació	11	4
Economia i Hisenda, ocupació i empresa	7	11
Esports	2	8
Festes, Fires	11	4
Governació	1	10
Gent Gran, Joventut, Noves tecnologies i mitjans de comunicació	8	4
Participació Ciutadana, Atenció a la ciutadania	4	2
Salut	7	2
Turisme	6	4
Urbanisme, obres i serveis	3	6
Personal	1	4
1r/a Tinent alcalde	6	5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Muncat i dels Ajuntaments.

*Es compten les regidories, no les regidores o regidors, un regidor/a pot ocupar dos regidories.

De les regidories agrupades per àrees d'aquesta legislatura (2019-2023) a la comarca del Montsià les que són ocupades per dones amb més freqüència són **Afers Socials, Famílies i polítiques d'igualtat, Cultura i Educació i Festes, Fires**, pel que fa a les regidories ocupades per homes amb més freqüència són **Governació, Economia i Hisenda, Ocupació i Empresa i Agricultura i Medi Ambient**.

Consell Comarcal del Montsià

En aquesta legislatura, el Consell Comarcal del Montsià ha assolit la paritat en la representació política, tal i com es defineix a la Llei 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, és a dir que la participació de cap dels dos sexes sigui inferior a un 40% i superior a un 60%. De les 25 conselleries 12 les presideixen dones i 13 homes. Des del 20 de febrer amb les incorporacions de Carme Macià i Anna Tomàs com a conselleres, l'actual ple del Consell Comarcal del Montsià es converteix en el més paritari de la història.

Legislatura 2019-2023 – Comissions informatives

Presidència	1 home
-------------	--------

Vicepresidència	1 dona
Gerència	1 home
Comissió Informativa de Serveis a les Persones	1 dona
Comissió Informativa de Promoció Econòmica	1 dona
Comissió Informativa de Medi Ambient, d'Agricultura i d'Assistència als Municipis	1 home
Comissió Informativa d'Hisenda i Especial de Comptes	1 home
Comissió Informativa d'Afers Interns, de Bon Govern i d'Administració Digital	1 home

Trebadores i treballadors al Consell Comarcal del Montsià 2020

Llocs de feina	Dones	Homes	Total
Plantilla	81	11	92
Plans d'ocupació	17	14	31
Garantia Juvenil	4	1	5
Total	102 (81,6%)	23 (18,4%)	125

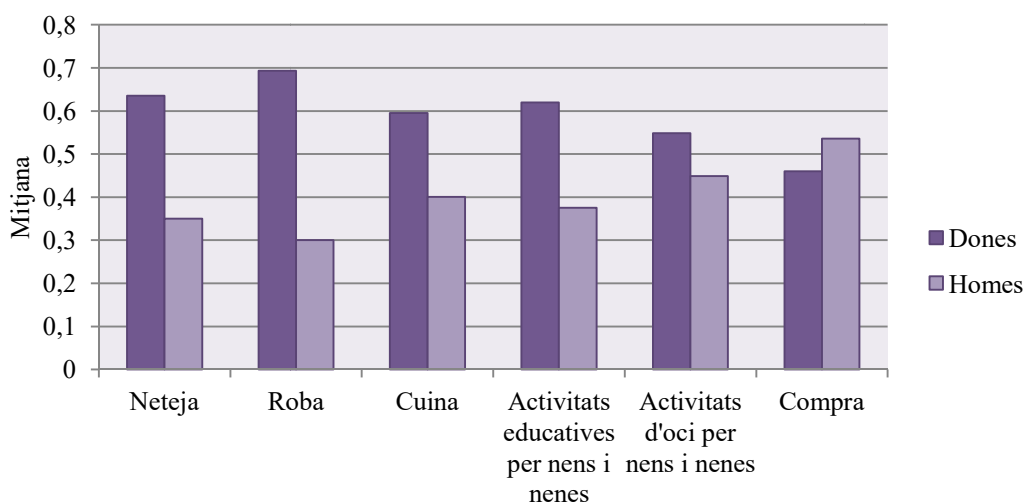
De les 8 llocs de responsabilitat que hi ha al Consell Comarcal del Montsià els ocupen tres dones (37,5%) i cinc homes (62,5%). Els llocs de feina estan ocupats en un 81,6% per dones.

4.10. Gènere i SARS-CoV-2

L'11 de març de 2020 va ser declarada una pandèmia per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) arran d'un nou coronavirus, *SARS-CoV-2*, que provoca una malaltia infecciosa anomenada *Covid-19*. Aquesta situació complexa afecta a tota la població i, en especial, a les persones més vulnerables: migrants, persones sense llar, gent gran, dones, persones amb treballs precaris, etc. A tot l'Estat espanyol durant els mesos de març, abril, maig i juny es va activar l'estat d'alarma. Durant aquest període la violència de gènere va augmentar, per exemple, el servei permanent telefònic 900900120, de l'Institut Català de les Dones, va incrementar en un 88% les trucades respecte a mesos anteriors. Una altra dada que convé remarcar és que segons la Cambra de comerç de Barcelona el 65% de les persones que van estar a la primera línia treballant durant la pandèmia eren dones.

Tasques de la llar durant el confinament per sexe a Catalunya 2020

Font: Quotidiana

Segons aquestes dades les dones continuarien portant el pes de les tasques de cura durant el confinament per la pandèmia del SARS-CoV-2 a Catalunya.

5. Estudi qualitatiu

Resultats de les 24 entrevistes realitzades per al Pla comarcal de polítiques de dones del Montsià (2020-2024). Les persones entrevistades ocupaven càrrecs relacionats amb les regidories d'igualtat, de caràcter tècnic o polític.

5.1. Perfils de les dones

De les entrevistes en podem extreure un perfil divers. Les dones que solen atendre des de serveis socials, regidories o al SIAD són dones autòctones, dones migrants, dones amb pocs recursos o pobresa, dones més grans que dones joves. Depenent del seu origen estan més formades o menys, per exemple quan provenen de països de la UE tenen un nivell acadèmic més alt, tot i això majoritàriament tenen estudis primaris. Les dones d'aquí solen tenir un nivell d'estudis bàsic, depenent de la edat, com més joves, més formades. També alguns perfils LGTBI.

5.2. Problemàtiques

Depenent del tipus d'entrevista ens trobem amb unes problemàtiques o amb unes altres. Per exemple les tècniques d'acollida ens parlen d'una problemàtica relacionada amb la regularització de la situació de les dones migrants, el reagrupament, el seu treball precari, l'economia submergida, desconeixement de les lleis, la discriminació, l'empadronament i també

l'alfabetització en molts casos. Altres problemàtiques que afecten a totes les dones són com ja hem dit, el treball precari, la insatisfacció personal, les problemàtiques amb els fills/es, els problemes econòmics, la corresponsabilitat, la formació, la solitud a edats més avançades. Les dones tenen la càrrega dels seus ascendents i descendents en el treball de cures.

A alguns pobles més petits com Masdenverge i Freginals no hi ha associació de dones. També a aquests pobles, en concret a Freginals, la problemàtica és econòmica, en el sentit que no tenen botigues ni bars i el transport cap a altres pobles no té bones combinacions.

També cal assenyalar que a les associacions de mestresses manquen activitats adreçades a un públic més jove. Els consistoris solen adaptar els seus horaris a les dones i tenen en compte les seues necessitats en molts casos. En el cas de la política a Terres de l'Ebre, el 99% de llocs de responsabilitat els ocupa un home.

5.3. Feina, vida i oci

En general podem parlar que a totes les entrevistes s'ha fet palès la situació de dificultat que tenen les dones a l'hora de compaginar la seva feina, la seva auto cura i les tasques de la llar i/o la cura d'algun familiar o fill/es. La relació entre aquestes coses és complexa, ja que les dones tenen almenys dues jornades de treball, llavors el temps que tenen per a dedicar-se a elles mateixes cada vegada és més petit. A més, la majoria de les dones s'han responsabilitzat de tirar endavant la família i la seva part d'oci no la tenen contemplada. Les dones són les cuidadores principals i també treballen al camp o en altres treballs. Tenen normalitzat aquest pes o responsabilitat del que parlàvem. També veiem que una part s'organitza més i també cuida el seu temps.

En general no són moltes les dones que estan associades. En el cas de les dones migrants són una excepció les que estan associades, perquè treballen i cuiden als fills i poca cosa més. Aquestes dones majoritàriament treballen en l'economia submergida: Neteja, cuidar a gent gran, hostaleria, entre altres.

La pràctica esportiva més comuna a les dones del Montsià, segons les entrevistes, és anar a caminar. Això ens parla significativament de l'espai i el temps del qual disposen les dones per a fer esport. Altres esports que practiquen són el ioga, el pàdel, les activitats dirigides i activitats a la piscina. També és cert que hi ha una gran part de dones que no realitza esport perquè no té temps i també perquè no hi està interessada. És quan s'acaben les tasques de cura que les dones comencen a fer esport. Per tant, la problemàtica és que moltes dones fan oci són una part minsa, ja que si han de buscar temps per a elles no ho fan.

Convé remarcar que en alguns municipis no hi ha continuïtat dels esports femenins com és el patinatge, per exemple. En alguns pobles en canvi podem trobar referents en futbol femení, com és el cas d'Alcanar.

5.4. Violències masclistes

Una gran majoria dels municipis de la comarca del Montsià no han disposat ni disposen d'un punt Lila a les festes majors exceptuant Amposta i Alcanar. Cal matisar que Amposta tenia un dispositiu on van cobrir la majoria d'actes d'oci nocturn. Tot i això, a alguns municipis hi hagut coordinació entre cossos de seguretat, personal de barra i Creu roja. A Sant Carles de la Ràpita, per exemple, hi ha hagut formació al personal de la barra. Pel que fa als protocols contra les violències sexuals en entorns d'oci al Montsià només Amposta disposa d'un protocol i Alcanar està elaborant-lo. A alguns pobles les dones es van a informar a l'ajuntament en relació als equipaments per a dones i temes relacionats amb gènere.

Els tipus de masclismes més identificats per part de les entrevistades són la violència psicològica, violència econòmica, micromasclismes, i alguns casos d'agressions a espais d'oci. La violència masclista és subtil i podríem indicar una problemàtica amb el consentiment.

Alguns estereotips encara són presents a la nostra societat, per exemple, als homes els hi costa acceptar el que està fora del matrimoni, per exemple que la dona estigui soltera. O altres masclismes es troben en la manera com els homes parlen i tracten a les dones, per exemple no deixant-les parlar. A nivell d'institut, en alguns casos es veu que es fa un pas enrere en la igualtat, ja que està molt instaurat el mite de l'amor romàntic en els joves.

5.5. La percepció de les dones a la nostra comarca

“Les dones hem avançat i hem millorat, som molt independents, abans hi havia molta repressió i l'església ha deixat de tenir importància.”

“La dona ebrenca és potent, el territori marca una identitat. Les dones lideren els moviments socials. No ho tenim interioritzat però tenim potencial.”

“Les dones són superheroïnes encobertes. Són dones que no surten a cap llibre però han creat la terra, el poble, el que tenim.”

“La gran majoria de dones té una convivència en la parella que ve d'una desigualtat.”

“A la comarca les dones no ho tenen fàcil, sobretot a aquells llocs que són més petits i tenen menys recursos.”

“Perfil comarcal: en pobles més petits i més d’interior no hi ha tanta obertura sobre el pensament de la dona.”

“La dona del Montsià és principalment proactiva.”

“Poca reivindicació en el moviment de dones a la comarca.”

“Dimensió diversa de les dones a la comarca del Montsià. Tot i això, dins del món laboral estan bastant etiquetades en neteja, magatzem i hostaleria.”

“Les dones del Montsià som diverses (religió, sexualitat, etc) i aquesta diversitat no es té prou en compte. Són dones lluitadores i treballadores. Som una comarca que no tenim moltes possibilitats. La comarca podria anar endavant si hi hagués alguna autoritat o col·lectiu que sigues un referent, ens falten referents del territori per a poder anar més enllà. Són dones col·laboradores i si tinguéssim un horitzó comú ho aconseguiríem, és a dir, aconseguiríem ser més visibles, tenir capacitat de decisió i comptar en les decisions. La comarca del Montsià és una comarca en poques oportunitats i per tant les dones són lluitadores i treballadores.”

Les dones s’organitzen diferent a cada municipi, tot i que hi ha punts en comú: per exemple les associacions de mestresses de casa i les seues activitats. Les dones que estan organitzades solen ser de la franja dels 40-60 anys.

A més, a més, també han anat sorgint alguns col·lectius feministes que fan activitats al llarg de l’any un exemple d’això és l’Aixada Lila a Alcanar i Comissió Feminista a la Sénia.

6. Estudi quantitatiu

L’estudi quantitatiu ha sigut una enquesta realitzada entre gener i febrer de 2020. La van contestar 1.086 dones. Les preguntes de l’enquesta tenen a veure en diversos eixos clau per entendre les actuals desigualtats de gènere i planificar possibles actuacions que hi facin front. Més concretament, l’enquesta consta de 7 seccions: Dades inicials, que s’aproxima al perfil demogràfic; Coeducació, que analitza els àmbits de formació i treball de les dones al Montsià; Treball i gestió del temps, que amb les dades obtingudes busca denotar la relació entre treball de cures i oci; Violències masclistes, on s’analitza la identificació d’aquestes violències en les dones; Participació política que examina la implicació de les dones al Montsià en la vida associativa i en la vida política; Visibilització de les dones i comunicació no sexista, que aborda la percepció de les dones sobre els mitjans de comunicació i l’àmbit de consum; i per últim,

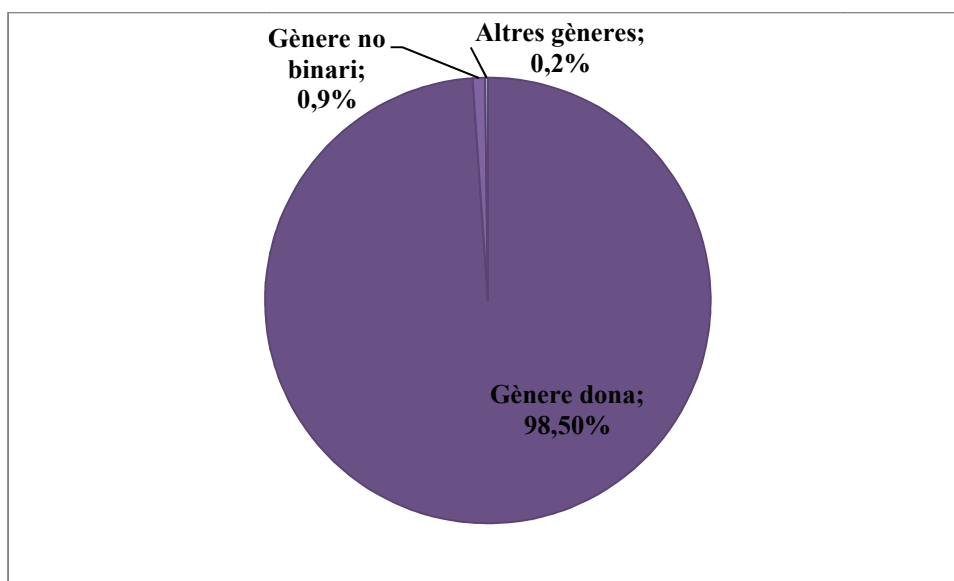

Transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques, que recull dades sobre la millora de l'administració respecte a els serveis que ofereix.

6.1. Resultats de l'enquesta

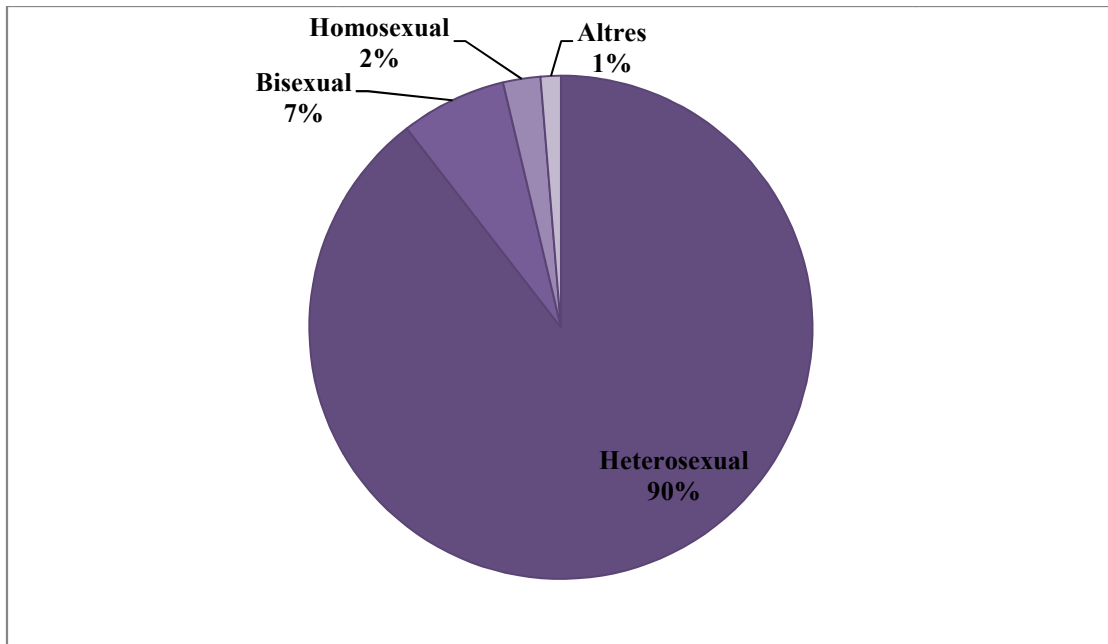
Bloc I. Dades inicials

Amb quin gènere t'identifiques? Les dones que han contestat l'enquesta s'identifiquen amb el gènere dona en un 98,5%, gènere no binari un 0,9% i amb altres gèneres un 0,2%.

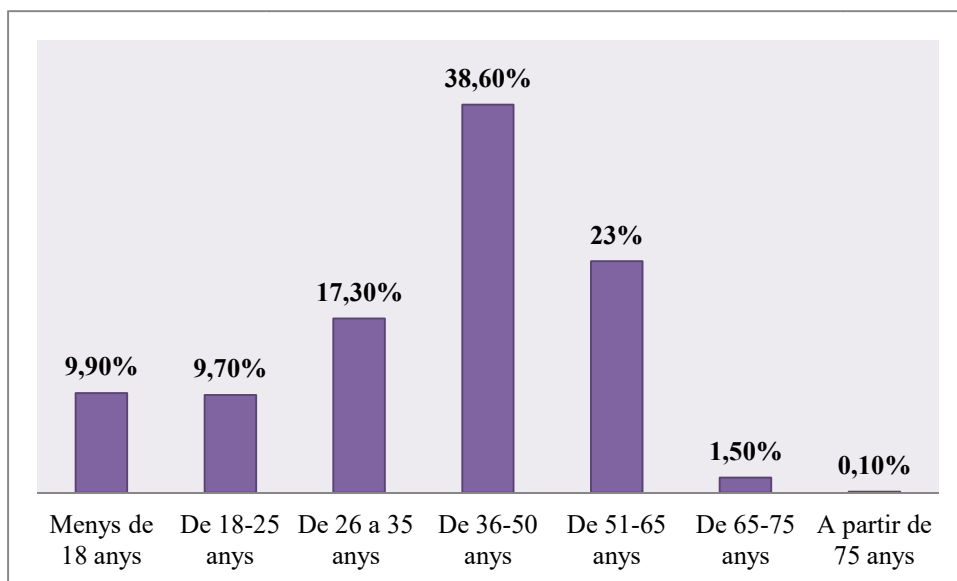

Com et definiries? Les dones que han contestat l'enquesta s'identifiquen com a heterosexuals en un 89,5%, com a bisexuals amb un 6,8%, com a homosexuals amb un 2,4% i amb altres orientacions sexuals un 1,3%. Amb aquest indicador s'introdueix la perspectiva LGTBI+. Vora 70 països tipifiquen com il·legals les relacions consentides entre persones del mateix sexe, i la gran majoria les castiguen amb penes de presó, a més, a més, hi ha països on les persones LGTBI+ sofreixen de forma diària discriminació i crims d'odi segons Amnistia Internacional².

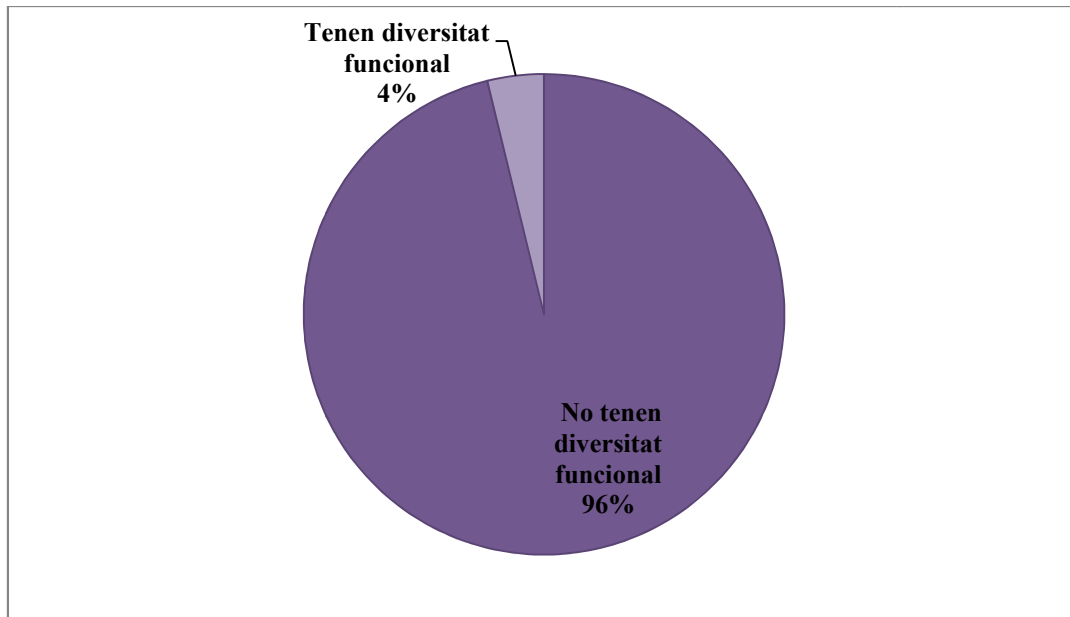
² Amnistia Internacional Espanya. Diversitat afectivo sexual i gènere. <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/temas/diversidad-sexual-genero/>

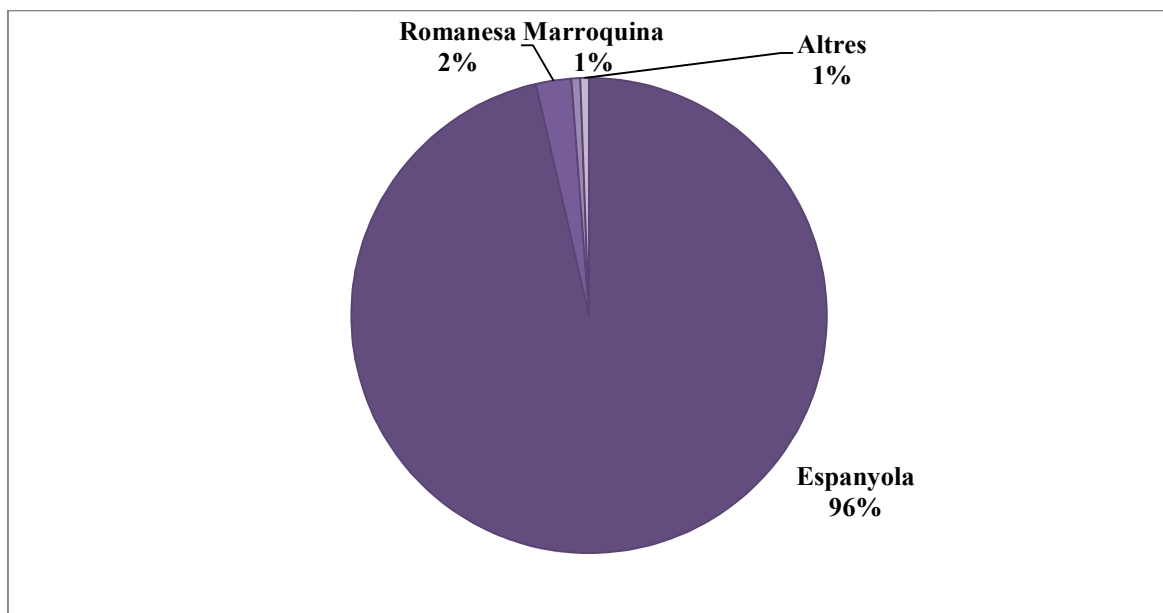
Edat A l'hora de contestar l'enquesta les franges d'edat majoritàries han sigut dels 36 als 50 anys i dels 51 als 65 anys, amb un 61,6% que conformen més de la meitat de les enquestades deixant a una posició més minoritària les dones joves i adolescents amb un 36,9%.

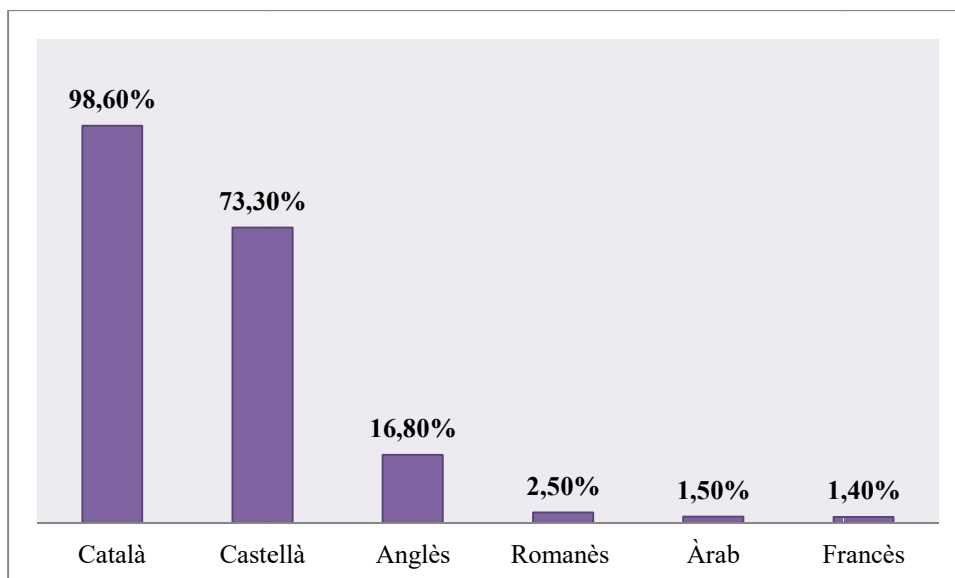
Diversitat funcional El perfil de dones que tenen diversitat funcional que han contestat l'enquesta respon a un 4%, un total de 41 dones.

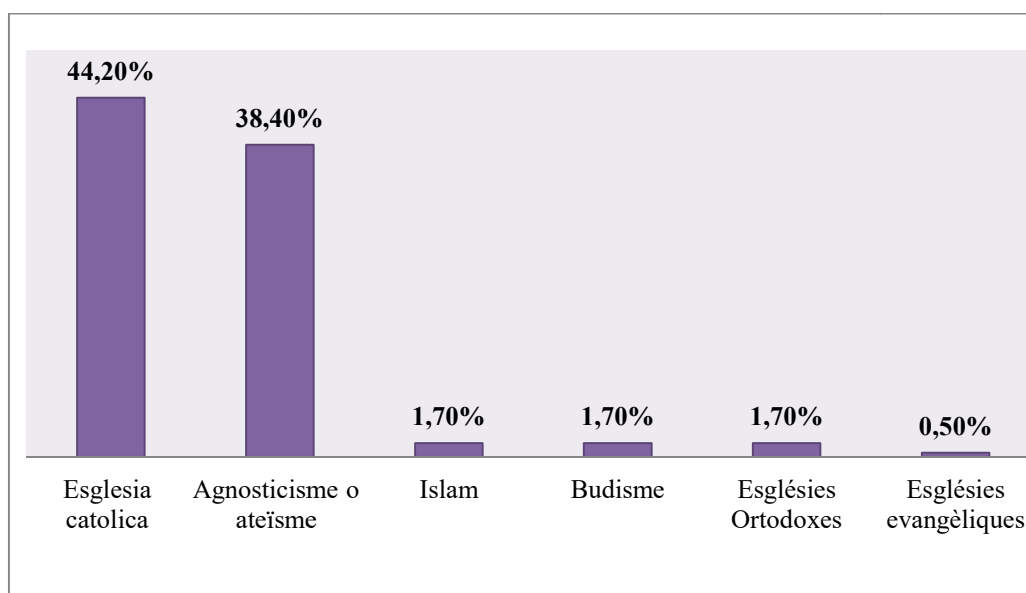
Podries indicar quina nacionalitat tens? De 1086 respostes a l'enquesta, un 96,4% de les enquestades té nacionalitat espanyola, que són 1047 dones enquestades. Les altres nacionalitats sumen un 3,6% en total, en podem destacar la nacionalitat romanesa i la marroquina, que juntes representen 39 enquestades.

Quines llengües parles? Les llengües més parlades per les dones que han contestat l'enquesta són el català i el castellà, també destaquen l'anglès i el romanès, l'àrab i el francès. S'entén que tant l'anglès com el francès formen part d'una segona llengua com podria ser el cas del castellà.

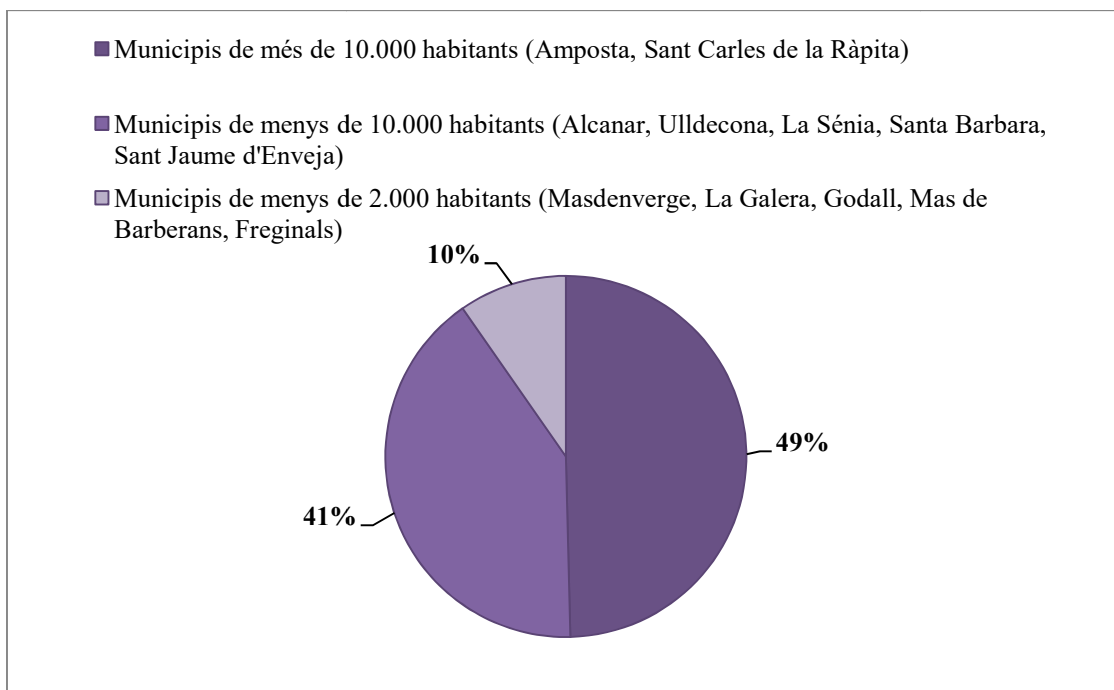

Podries indicar les teves creences? És important remarcar que el 82,6% de les dones enquestades es mouen entre l'església catòlica (44,2%) i l'agnosticisme o ateisme (38,4%). Les altres creences queden en un segon pla, sumant aquest 5,1%. Segons dades del Mapa religiós de Catalunya, l'any 2014 al Montsià hi havia 33 llocs de culte catòlics, 7 d'evangèlics, 6 d'islàmics, 2 de Testimonis de Jehovà i 2 esglésies orientals³.

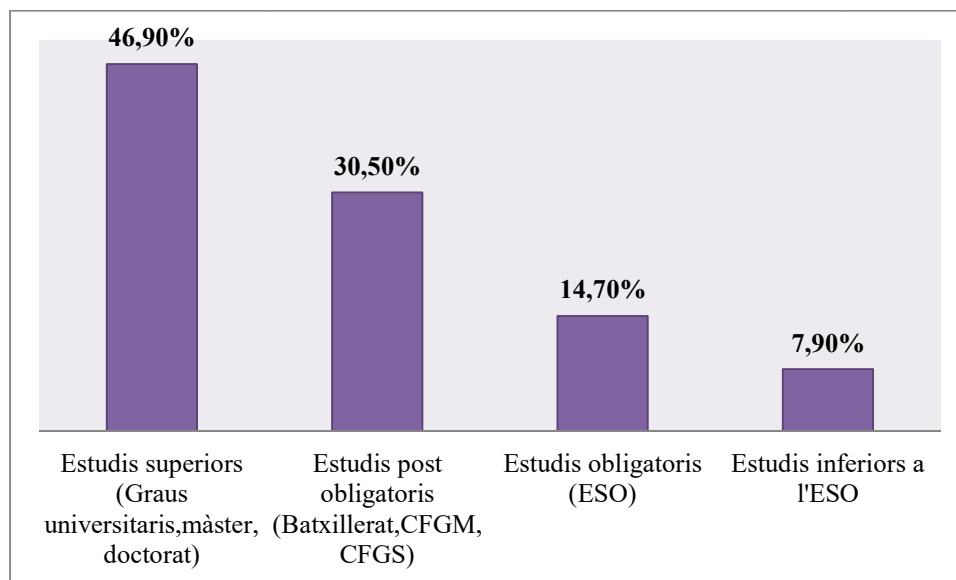

Podries indicar a quin municipi resideixes? Quasi la meitat de les enquestades resideixen a Amposta o Sant Carles de la Ràpita.

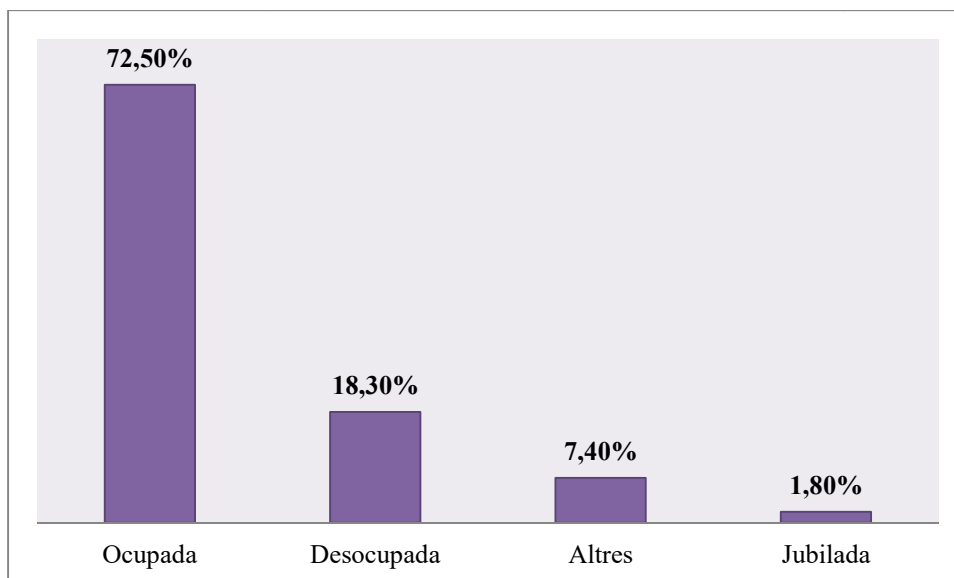
³ Mapa de les religions de Catalunya. http://www.mapareligios.cat/uploads/7/3/4/0/73408179/llocs_de_culte_per_confessi%C3%B3_i_comarca.pdf

Podries indicar el teu nivell d'estudis acabats? Si mirem les franges d'edat més majoritàries que han respost l'enquesta, es poden relacionar amb aquesta secció, ja que el 61,6% de les enquestades té entre els 36 i els 65 anys. Un 46,9% de les enquestades té estudis superiors mentre que un 7,9% té estudis inferiors a l'ESO.

Podries indicar en quina situació laboral et trobes? El 72,5% de les dones que han respost l'enquesta estan ocupades, fet que representa una taxa alta d'ocupació, es pot relacionar amb l'apartat anterior.

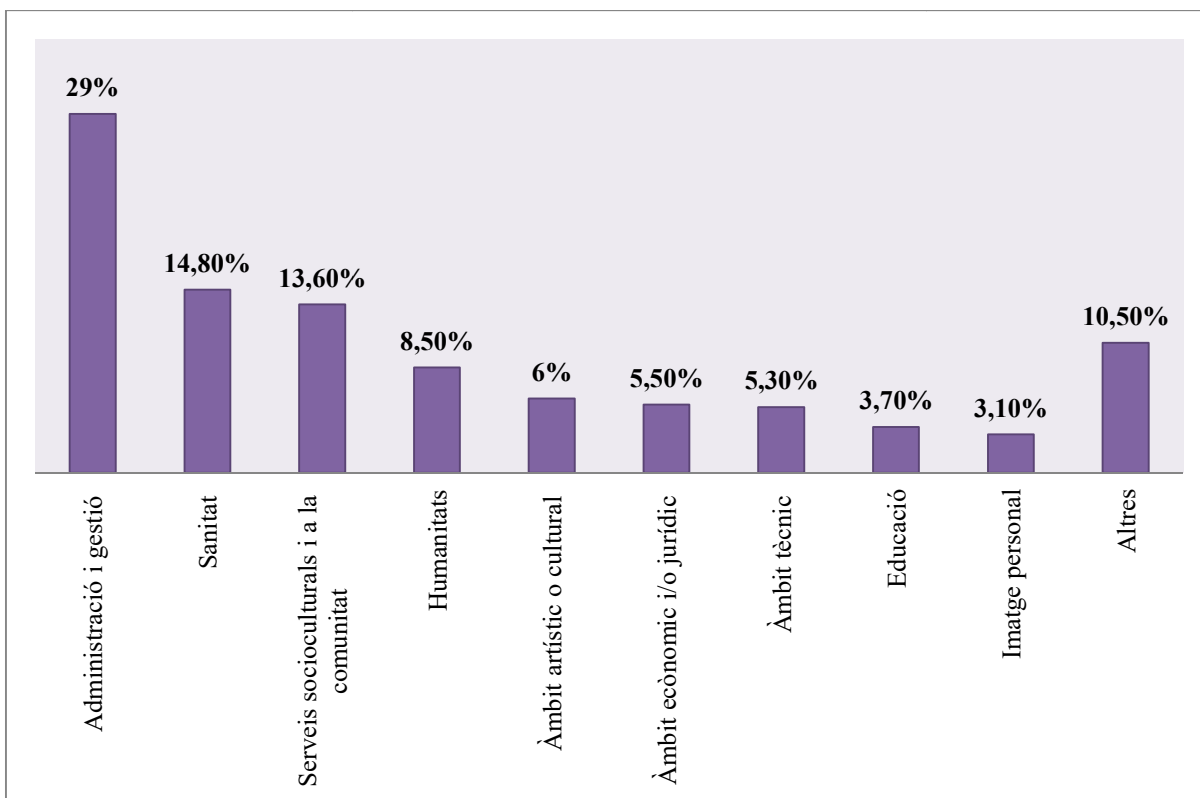

Bloc II. Coeducació

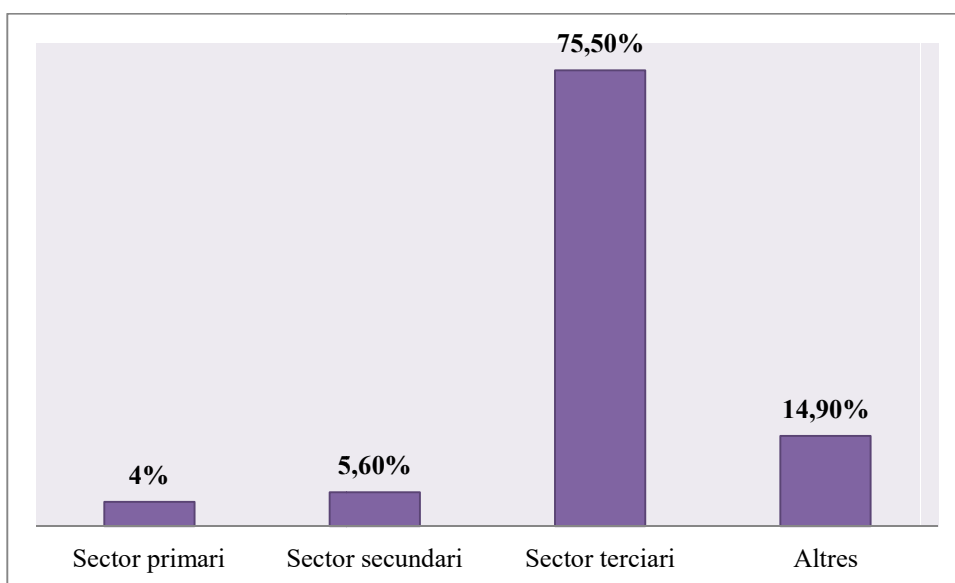
La societat actual contempla que dones i homes ocupin rols diferenciats. I quan ens referim a l'àmbit laboral, parlem de la **divisió sexual del treball**. Això implica que algunes formacions o estudis les realitzen majoritàriament homes o bé majoritàriament dones. Nombroses estadístiques assenyalen aquest fet, la feminització i masculinització dels sectors laborals i formatius. En el cas de Catalunya, l'Institut Català de les Dones al Pla Estratègic, remarca que al sector serveis predominen les dones, mentre que a la indústria, la construcció i l'agricultura els homes representen més del 70 % de les persones ocupades⁴.

Si tens estudis post obligatoris o superiors, podries indicar en quin àmbit et vas formar? El sectors on les dones més s'han format són: Administració i gestió, Sanitat i Serveis socioculturals i a la comunitat que sumen el 57,4%. Per altra banda, a l'apartat Altres (10,5%) cal destacar formacions de l'àmbit científic.

⁴ Generalitat de Catalunya. Pla Estratègic de polítiques d'igualtat del Govern http://dones.gencat.cat/web/.content/02_institut/10-pla_interdepartamental/Pla_Estrategic_2019_2022.pdf

En quin sector estàs treballant actualment? A Catalunya, segons l'Institut Català de les Dones l'any 2019, per branques d'activitat, les dones es dediquen en major mesura a sanitat i serveis socials (13,5%) i al comerç al detall (13%) i els homes a la construcció (9,7%) i al transport (8,7%). Encara se segueixen els estereotips de gènere a l'hora d'escollir les feines⁵, com veiem, a la comarca del Montsià, el 75,5% de les enquestades treballen al sector terciari.

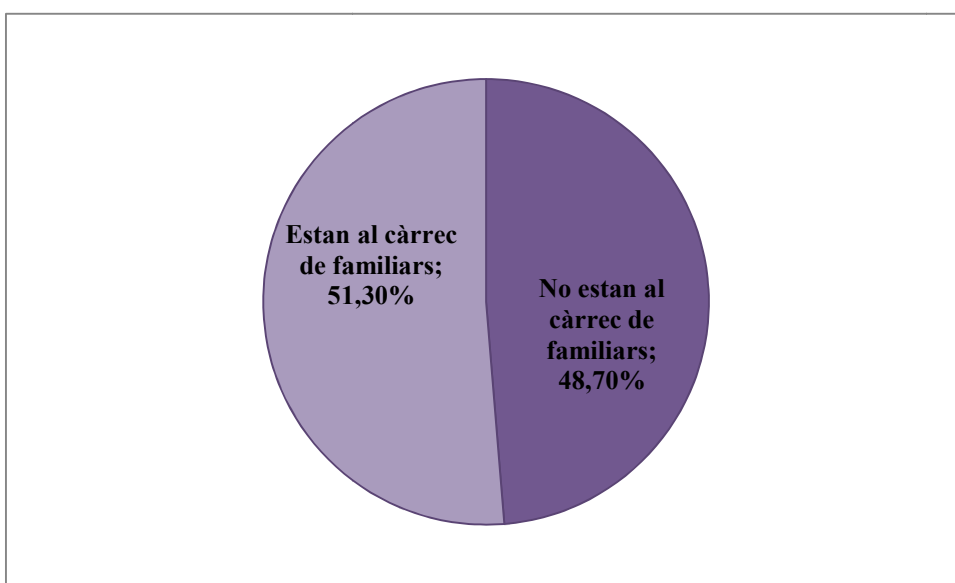
⁵ Les Dones a Catalunya 2020. Dades elaborades per l'Observatori de la Igualtat de Gènere. http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/Observatori/03_dossiers_estadistics/DOSSIER_8M_2020.pdf

Bloc III. Treball i gestió del temps

Com ja hem indicat, a la nostra societat hi ha una divisió sexual del treball. Segons la cultura patriarcal tradicionalment les dones han tingut el rol de cuidar. Per aquest motiu podem veure com el temps de les dones és més ampli en aquest aspecte respecte els homes. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) de l'any 2020 la diferència d'hores entre homes sense fills i amb parella i dones sense fills i amb parella en relació al treball no remunerat són ⁶.

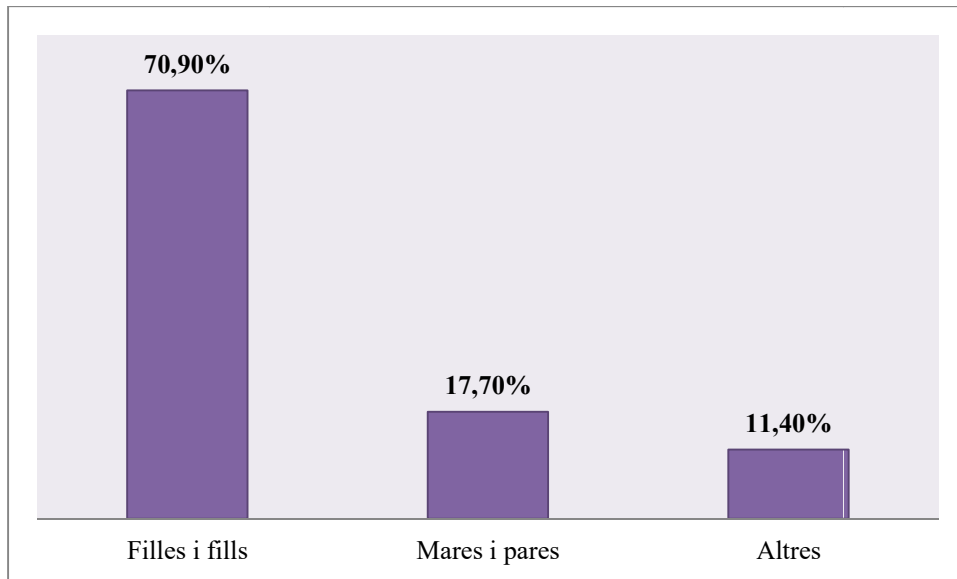
Podries indicar si estàs al càrrec de cuidar a la teva mare o pare, filles o algun familiar? De les dones enquestades la meitat estan al càrrec d'algun familiar, segurament dones que tenen fills o filles menudes, per exemple de la franja dels 36 als 50 anys (38,6%); i en aquesta mateixa franja, i la següent, dels 51 als 65 anys (23%), una part, podrien cuidar als seus pares.

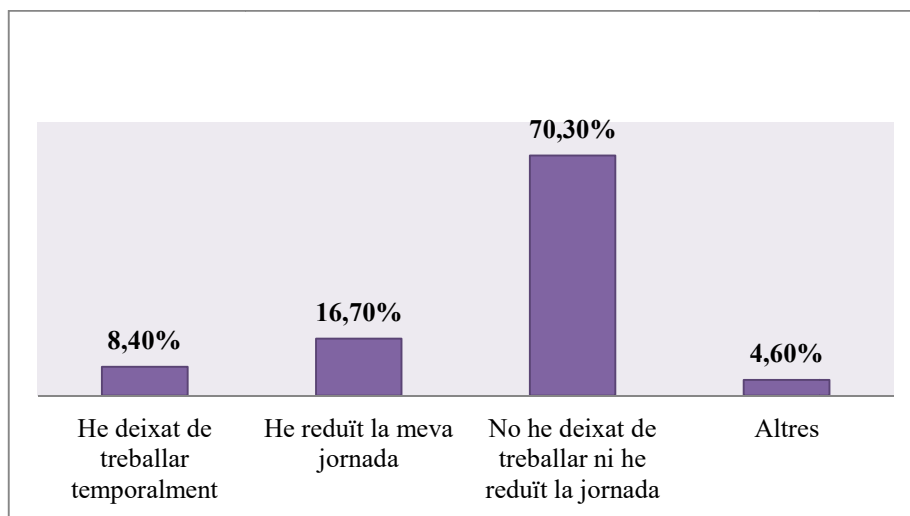
Podries indicar de qui estàs al càrrec? De les dones enquestades un 51,3% estan al càrrec de familiars, i d'aquestes un 70,9% cuida a les filles o fills, el 17,7% cuida a les mares o els pares, i l'11,4% a altres familiars. Segons dades de la Generalitat de Catalunya, de l'enquesta de Salut de l'any 2018, s'assenyala a les dones com a principals cuidadores de la família, representant el 26,3% de les respostes de les dones, i el 10,4% de les respostes dels homes⁷.

⁶ Instituto Nacional de Estadística (INE). https://www.ine.es/ss/Satellite?L=es_ES&c=INESeccion_C&cid=1259925472488&p=%5C&pagename=ProductosYServicios%2FPYSLayout&param1=PYSDetalle&param3=1259924822888

⁷ Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. https://salutweb.gencat.cat/ca/el_departament/estadistiques_sanitaries/enquestes/esca/resultats_enquesta_salut_catalunya/

Sí és així, has deixat de treballar o has demanat una reducció per cuidar algun familiar? Del 51% de les enquestades que cuiden als seus familiars el 70,3% no ha deixat de treballar ni ha reduït la seva jornada.

Les dones enquestades que no han deixat de treballar i que no han reduït la seva jornada laboral (70,3%) i estan al càrrec dels seus familiars dediquen molt de temps del seu dia a dia a la cura, i en algunes ocasions tenen poc temps material per a l'oci o l'espai personal. A continuació ho analitzem amb la següent figura d'elaboració pròpia:

Dormir (8h)	Treballar (8h)	Menjar (1h)	Cura (5-6h)	Menjar(1h)	Dormir
-------------	----------------	-------------	-------------	------------	--------

El total d'hores que suma tot el dia sense comptar el temps d'oci o d'espai personal són 23-24 hores, en el cas de fer jornada sencera al treball. Del 51% de dones enquestades, **un 33,2% dediquen entre 5 i 6 hores al temps de cura. Si tenen aquesta situació i sense comptar les hores de tasques de la llar, només tindran una o cap hora al dia de temps lliure.**

Dormir (8h)	Treballar (4h)	Menjar (1h)	Cura (3-4h)	Menjar(1h)	Dormir
-------------	----------------	-------------	-------------	------------	--------

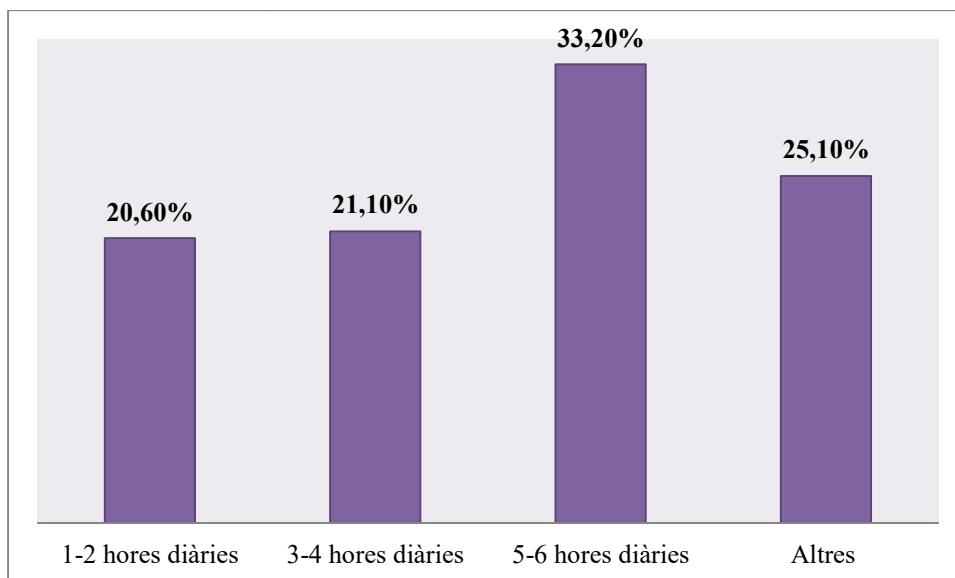
El total d'hores que suma tot el dia sense comptar el temps d'oci o d'espai personal són 19-20 hores, en el cas de fer mitja jornada a la feina. Del 51% de dones enquestades, **un 21,1% dediquen entre 3 i 4 hores al temps de cura. Si tenen aquesta situació i sense comptar les hores de tasques de la llar, només tindran entre 4 o 5 hores al dia de temps lliure.**

A la pregunta “Si no has deixat de treballar, o no has reduït la teva jornada laboral, com ho has fet per a cuidar als teus familiars i treballar?”, les respostes han sigut diverses. S’han rebut 393 respostes a aquest apartat. Aquí recollim les respostes, no figuren totes en nombre, sí en contingut, ja que moltes es repeteixen.

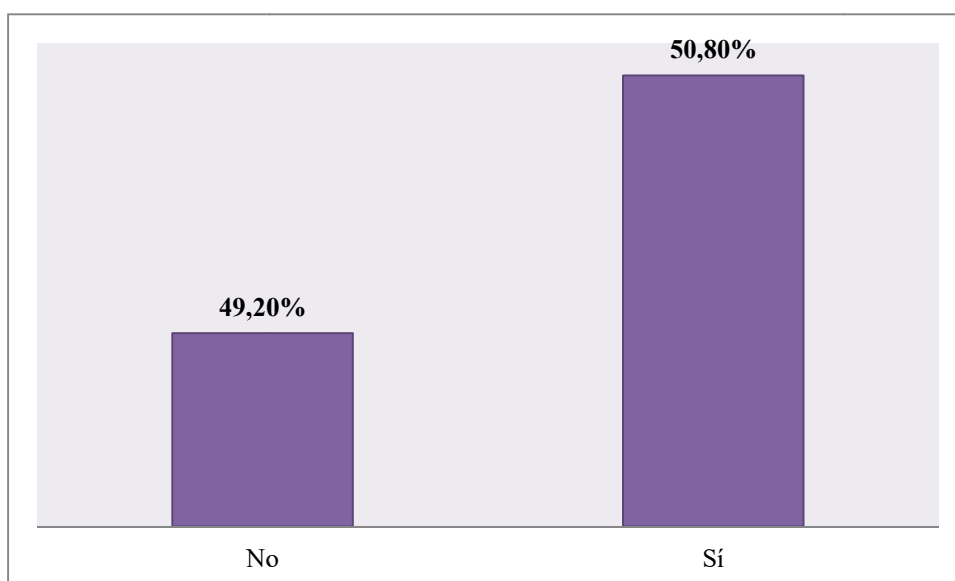
Ajuda dels pares i activitats extraescolars.	Contractant una cangur i extraescolars.
Contractar personal.	Traient-me hores de son i diversió.
Gestionant el temps.	Faig jornada intensiva, tardes lliures i si ho necessito tinc ajuda de germans.
Amb ajuda dels avis.	Fent malabarismes.
Buscant ajuda externa.	M’ho organitzo amb el pare. Treballo als matins i tinc cura de la mare a les tardes.
Dedicant menys temps a les meves coses, a la meva parella i al meu descans.	Amb l’ajuda del meu marit i dels avis.
Fent doble jornada, invertint vacances i assumptes propis per hospitalitzacions, ajuda d’alguna cuidadora en moments puntuals.	Baixa maternal i paternal. Els horaris marit. Horaris compatibles. Ajuda dels iaies.
La llar d’infants.	Hi ha temps per a tot. A més les meves filles ja tenen 9 i 12 anys. Pel que ja no és el mateix. També tinc els iaies que ajuden.

Podries indicar aproximadament el temps que dediques a cuidar pares, filles o algun familiar?

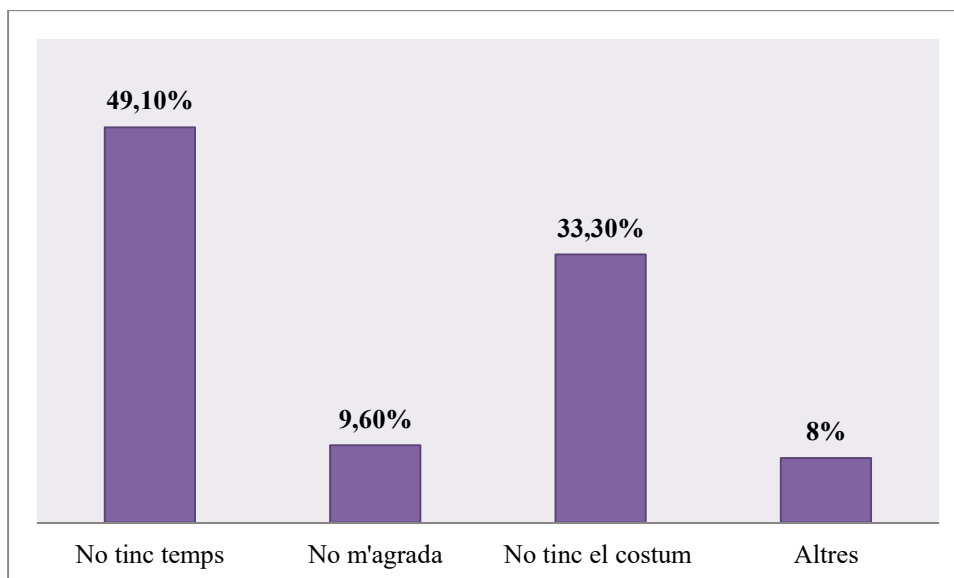
De les dones enquestades, un 50% d’aquestes és cuidadora d’algun familiar seu (fills i filles, pare i mares o altres familiars) i d’aquestes un 33,2% cuida els seus familiars entre 5 o 6 hores al dia.

Practiques esport? La meitat de dones enquestades practica esport, això va en consonància amb els resultats de la pregunta sobre estar al càrrec d'algun familiar. Es donen resultats gairebé idèntics, en el cas d'estar al càrrec d'un familiar és un 51% que han contestat sí, enfront un 49% que no estan al càrrec de cap familiar. També va molt relacionat amb la edat. Així, relacionem aquesta pregunta amb el temps d'oci del qual disposen les dones.

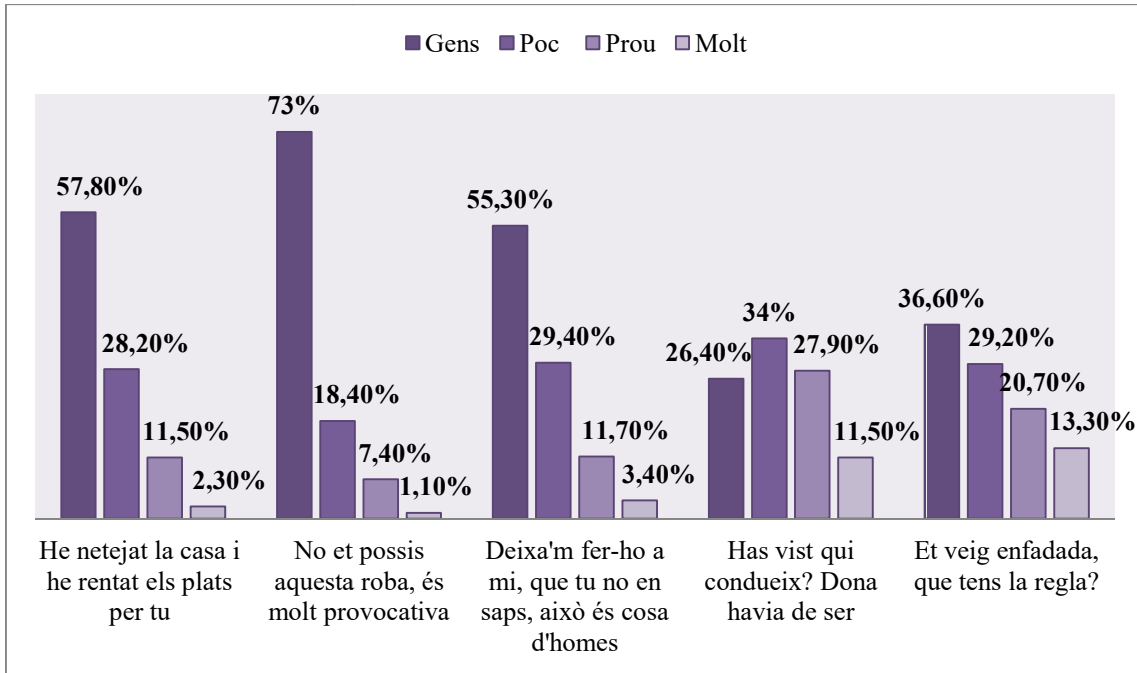
Si és que no, per quin motiu? D'aquest 49,2%, gairebé la meitat de les dones especifiquen que si no realitzen activitat esportiva és perquè no tenen temps, tot i que cada cas és particular, el fet que no tinguin temps per a practicar esport, en gran part està relacionat amb la manca de coresponsabilitat en les tasques de cura i en les tasques de la llar.

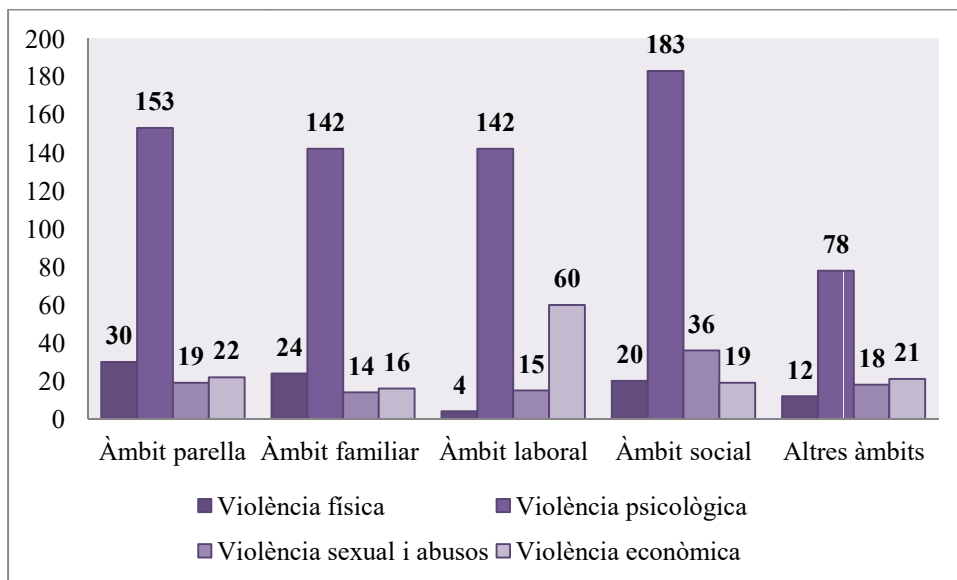
Bloc IV. Violències masclistes

Les violències masclistes, són una de les principals problemàtiques estructurals que patim a les nostres societats com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones, que es sustenta en el sistema patriarcal. Es tracta d'una violència cap a les dones que s'estén tant en l'àmbit nacional com internacional caracteritzada per l'abast de la seva prevalença, la gravetat de les seves conseqüències i que implica una greu vulneració dels drets humans de les dones, les joves i les nenes.

En quina freqüència t'han dit aquests micromasclismes? Els micromasclismes més escoltats per les dones enquestades són, en una freqüència entre prou (sovint) i molt, "Has vist qui condueix? Dona havia de ser" en un 39,4% i "Et veig enfadada, que tens la regla?" en un 34%. El menys escoltat ha sigut "No et posis aquesta roba, és molt provocativa" en un 91% que sumen les freqüències gens i poc.

En quin àmbit has viscut algun d'aquests tipus de violència masclista? En aquesta secció de múltiple resposta s'analitza les respostes per àmbit i tipus de violència masclista. El que més destaca d'aquests resultats es veure una freqüència molt alta de la violència psicològica, especialment en l'àmbit social (183) i en l'àmbit de la parella (153). Són resultats que ens acosten a la realitat, també convé ressaltar la violència sexual i abusos en l'àmbit social (36).

Amb quina freqüència has viscut les diferents violències masclistes en els diferents àmbits de l'anterior pregunta? Moltes de les dones enquestades viuen aquestes violències puntualment o ocasionalment (40,8%) i altres diàriament o sovint (24,12%).

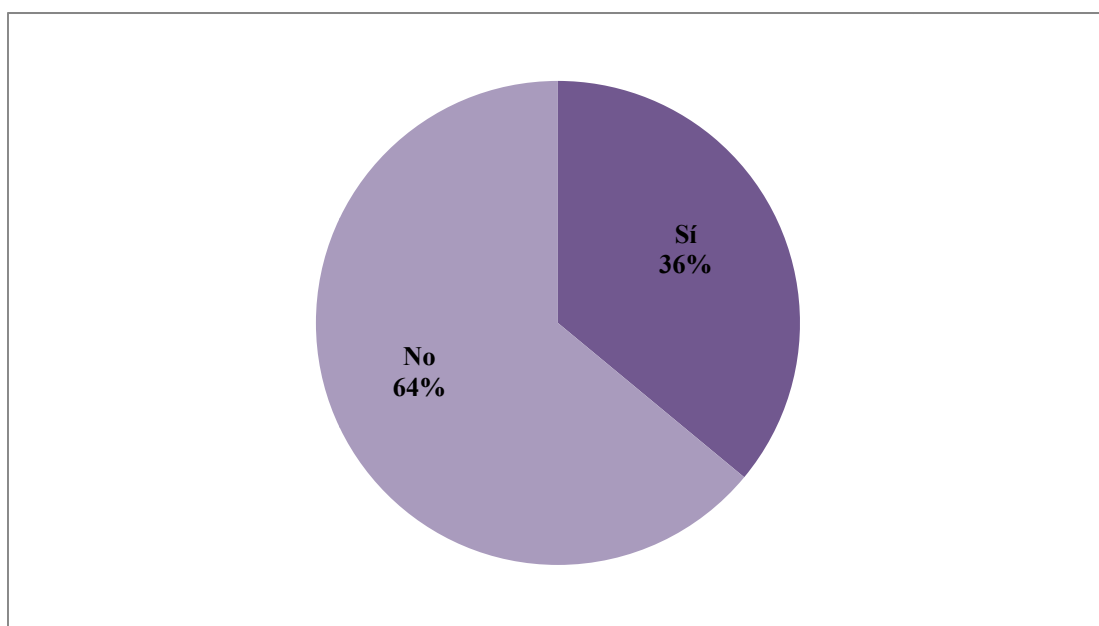
Mai	15,9%
-----	-------

Poc	40,8%
Sovint	24,12%
Molt	8,3%
Altres	10,7%
Total	514 respostes

Bloc V. Participació política

Podries indicar si estàs associada a alguna organització o bé si formes part d'alguna entitat? De les dones enquestades un 36% estan associades o formen part d'alguna organització i un 64% no.

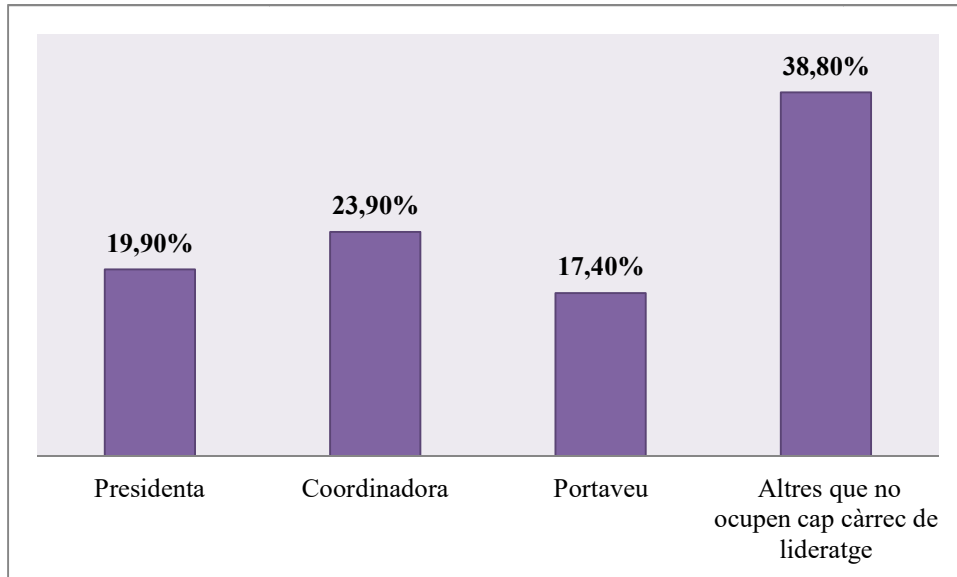

En quina? D'aquest 36% de dones que sí que estan associades formen part de les següents entitats:

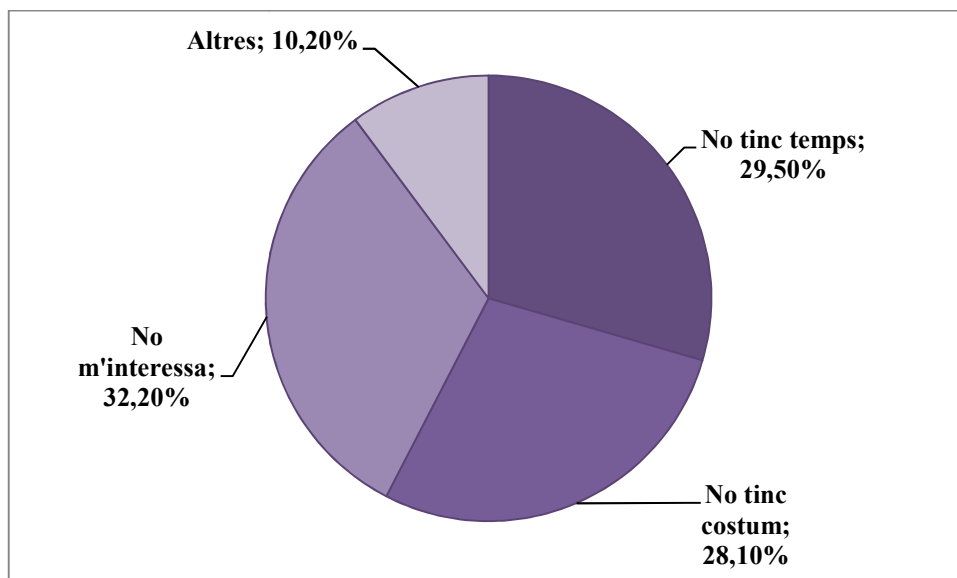
<i>Tipus d'associacions</i>	<i>Nombre de respostes (%)</i>
Associacions escolars	8,3%
Associacions socials	20,2%
Associacions culturals	22,2%
Associacions de dones	14,4%
Associacions mediambientals	1,9%
Associacions esportives	9,4%
Associacions polítiques	3,3%
Altres (professionals, sindicats, cooperatives, ateneus, comerç, etc.)	20%

Si és així, tens algun càrrec que impliqui lideratge? D'aquest 36% d'associades el 23,9% són coordinadores d'entitats i per tant fan una tasca de gestió, un 20% són presidentes i el 17,4% portaveus.

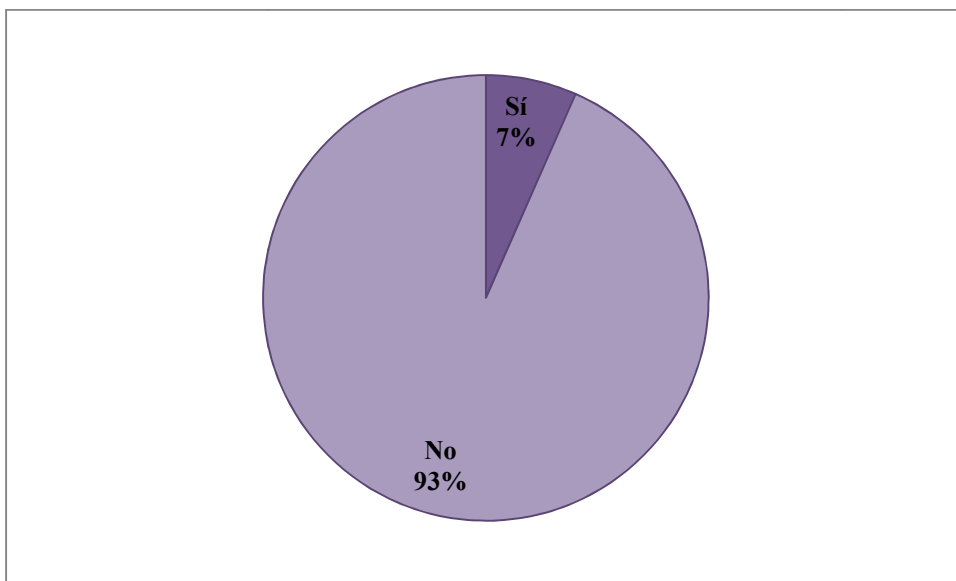
En el cas que no, per quin motiu? Les dones enquestades no estan associades a les entitats perquè no els interessa (32,2%), això podria tenir a veure amb la sensibilització que tenen, perquè no tenen temps (29,5%), que podria tenir relació amb la manca de coresponsabilitat de les tasques de la llar i la cura, perquè no tenen costum (28,1%), i per altres motius (10,2%).

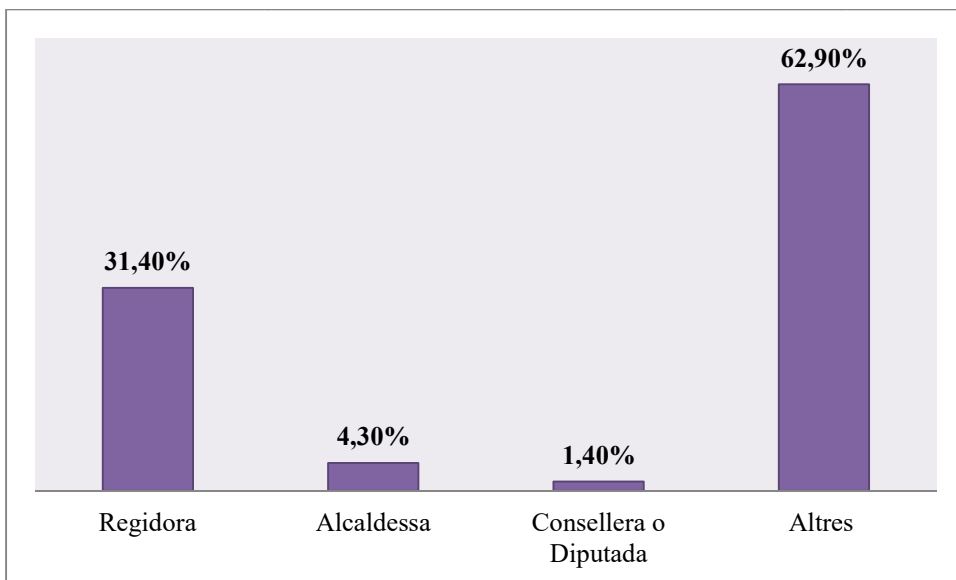
Et dediques a la política o formes part d'alguna organització política? Només una petita part de les dones que han contestat l'enquesta, un 7%, formen part d'alguna organització política. Les dones a Catalunya representen el 51% (2019) tot i això, durant la legislatura actual (2019-2023)

hi ha 217 alcaldesses el que representa un 22,9% de les alcaldies. En aquest sentit, segons l'Observatori de la Igualtat de Gènere (OIG) s'ha registrat el major augment de dones alcaldesses en els municipis catalans des de 1979.

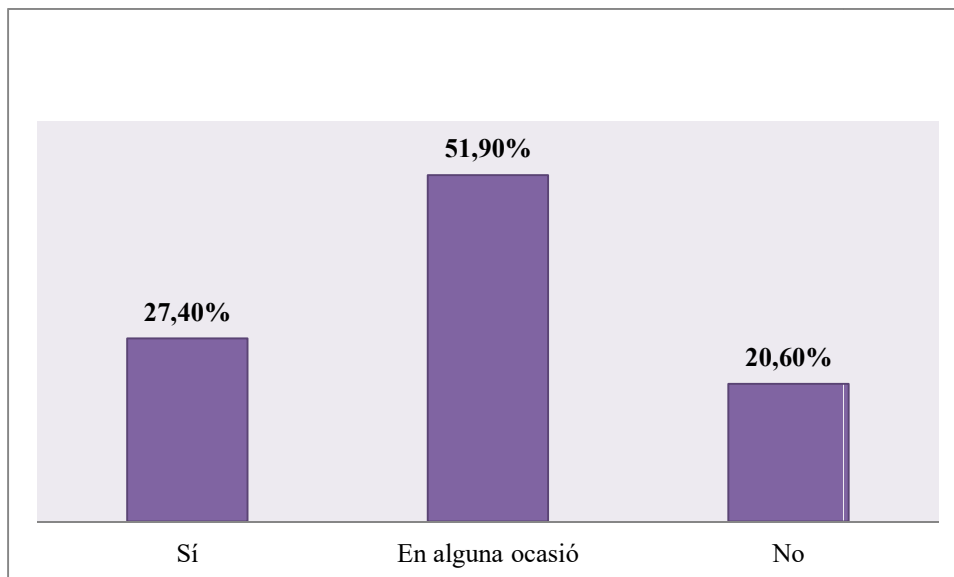
Si és així quin càrrec ocupes? En aquesta resposta s'analitzen els possibles càrrecs de lideratge, en relació amb això, d'aquest 7%, més de la meitat formen part d'organitzacions polítiques com a militants (Altres). Hi ha un 31,4% de regidores, un 4,3% d'alcaldesses i un 1,4% de conselleres.

Bloc VI. Visibilització de les dones i comunicació no sexista

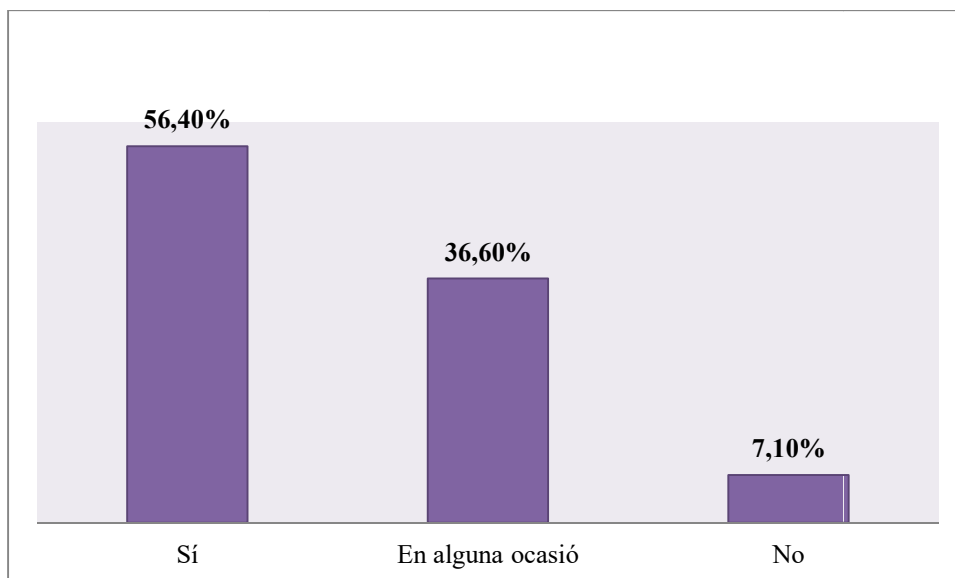

Podries indicar si com a dona et sents representada als mitjans públics comarcals i/o municipals? Majoritàriament les dones es senten representades en alguna ocasió pels mitjans comarcals. Ens referim a mitjans locals i territorials que recullen la informació comarcal: Canal 21, Ebre digital, Aguaita.cat; les ràdios locals, Alcanar Ràdio, Ràdio Amposta, La plana ràdio o Ràdio Ràpita entre altres.

Creus que des de les institucions i des de les federacions de comerços s'utilitzen estereotips a l'hora de promoure el consum? Segons dades del Pla Estratègic de Polítiques d'Igualtat de Gènere del Govern de la Generalitat (2019-2022) pel que fa al públic infantil, segons l'informe 8/2018 del Consell de l'Audiovisual de Catalunya, el 34,7% dels anuncis televisius de joguines a Catalunya, durant la campanya de Nadal 2017-2018, contenien representació d'estereotips de gènere⁸, i més de la majoria de dones enquestades (56,4%) creuen que es fa ús d'estereotips a l'hora de fer publicitat.

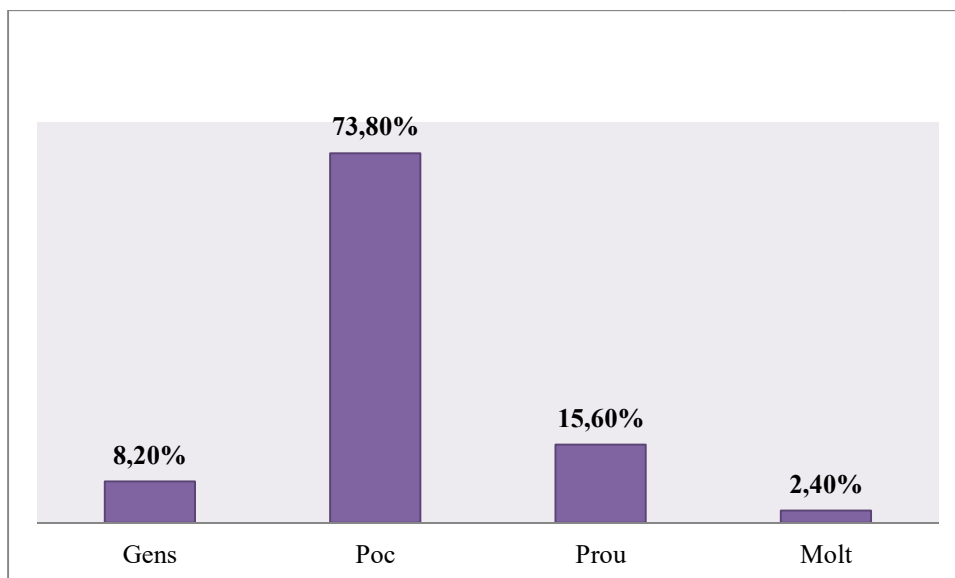
⁸ Generalitat de Catalunya. Pla Estratègic de polítiques d'igualtat del Govern http://dones.gencat.cat/web/.content/02_institut/10-pla_interdepartamental/Pla_Estrategic_2019_2022.pdf

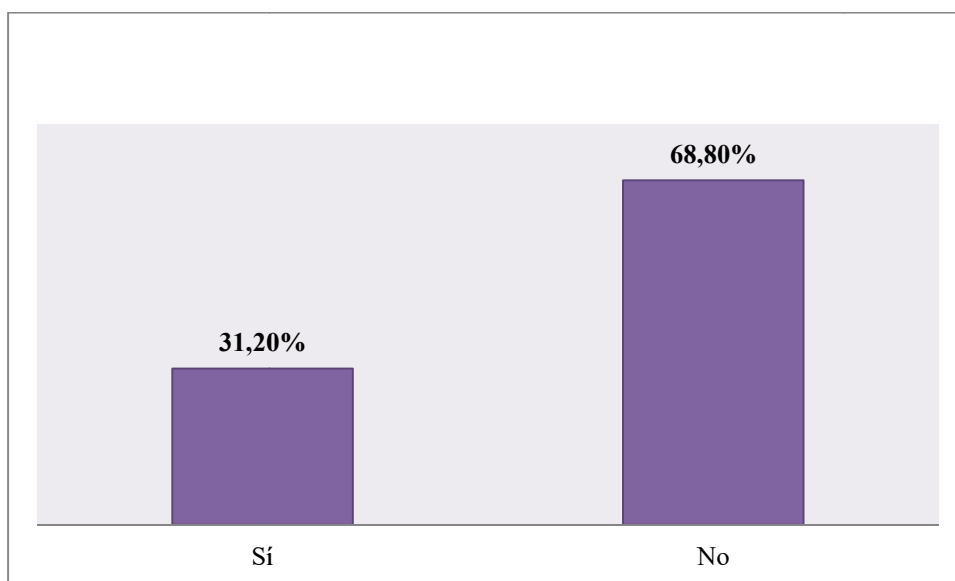
Podries enumerar algun mitjà de comunicació que et sembli que compleixi amb un llenguatge no sexista? Aquesta qüestió fa referència a quina percepció tenen les dones enquestades sobre si els mitjans de comunicació utilitzen un llenguatge no sexista. En aquesta secció s'han rebut 271 respostes, no les reproduïm en nombre, però sí en contingut.

<i>Tv3</i>	<i>No ho sé</i>
<i>Cap</i>	<i>És difícil concretar un mitjà de comunicació que compleixi sempre</i>
<i>La Directa</i>	<i>Cultura catorze</i>
<i>Antena 3</i>	<i>Pocs</i>
<i>Catalunya ràdio</i>	<i>Telenotícies</i>
<i>Rac 1</i>	<i>El Crític</i>
<i>La Sexta</i>	<i>Pikara Magazine</i>
<i>No ho recordo</i>	<i>El Diario.es</i>
<i>La majoria són sexistes</i>	<i>Aguaita</i>
<i>Canal 21</i>	<i>Surtdecasa</i>
<i>Tothom utilitza llenguatge sexista</i>	<i>La Marea</i>

Amb quina freqüència escoltes alguna informació als mitjans de comunicació sobre les aportacions de les dones al món de l'esport? El 82% les dones enquestades escolten en una freqüència baixa notícies sobre esport femení i per tant, aquelles aportacions de l'esport femení.

Coneixes l'oferta i els esdeveniments de l'esport femení a la comarca? La gran majoria (68,8%) de les enquestades no coneix els esdeveniments de la comarca en esport femení.

Bloc VII. Transversalitat de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques

Podries indicar que diries que falta per part de les administracions perquè poguessis accedir als equipaments o serveis que necessites com a dona? Aquesta secció era de resposta múltiple.

Informació sobre l'oferta dels equipaments	638 respostes
Informació sobre els horaris dels equipaments	52 respostes
Informació sobre la ubicació dels equipaments	76 respostes
Dos opcions combinades	52 respostes
Totes tres opcions	195 respostes
Altres (73 respostes) (en aquest apartat aportem	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Adaptar-se a la realitat de les dones.</i>

una part de les respostes, aquelles que no es repeteixen i aquelles que hem pensat que eren rellevants de cara al disseny del Pla)

- *Hi ha informació.*
- *Una oferta més amplia dels horaris.*
- *Fa falta un canvi en general. Polítiques que facin que les dones ocupen els mateixos llocs i càrrecs que els homes. Informar no és suficient i no és només cosa d'una acció en concret sinó la suma de moltes.*
- *Informació i difusió de tota la informació anterior.*
- *No n'estic interessada.*
- *Oferta no sexista.*
- *Canvi cultural.*
- *No veig diferències sexistes.*
- *Més foment de l'esport femení a l'edat adulta. També de l'esport en equip.*
- *Crec que estic informada.*
- *Massa burocràcia.*
- *Inversió.*
- *Està tot bé.*
- *Es problema meu de no buscar informació.*
- *Donar-los la rellevància que es mereixen front totes les persones siguin del sexe que siguin, no sols les dones.*
- *No m'he interessat en aquest tema per poder contestar correctament.*
- *Compaginar ofertes esportives de dones amb nens (per exemple, que al mateix moment que es realitzi una activitat dirigida esportiva per a dones es realitzi a la mateixa instal·lació una activitat esportiva o de lleure per als fills).*
- *Cap*
- *En el meu cas en faig us i estic informada.*
- *Fan falta molts més equipaments.*
- *Conciliació amb la família i cost econòmic.*
- *Tot, a més a més, valorar si els*

	<p><i>equipaments són suficients i en les condicions adequades.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Penso que la informació la tenim a l'abast el que cal es fer pressupostos i inversions amb perspectiva de gènere.</i> • <i>Ajuts a dones sense recursos econòmics.</i> • <i>No crec que calgui cap equipament específic, si una millor gestió dels existents i ajusts dels preus a les possibilitats. serveis públics reals i no subscrits a contractes serveis</i> • <i>Actualment no estic disposada a utilitzar equipaments.</i> • <i>No necessito cap equipament especial pel fet de ser dona.</i> • <i>No conec els de la comarca però si les opcions que tenim al poble.</i> • <i>Personalment, a mi em falta temps !!!</i>
--	--

7. Revisió del pla de treball del II Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià (2011-2015)

Eix 1. Transversalitat de les polítiques de dones a les administracions públiques

Actuació 1.1- Crear els mecanismes necessaris per a la implementació d'aquest Pla.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Difusió del Pla Comarcal de Polítiques de Dones i de les actuacions incloses a totes les tècniques i tècnics i agents socials implicats	x				
Difusió del Pla i de les activitats associades a través de la web del Consell Comarcal	x				
Formació d'una Comissió Transversal de Seguiment on estiguin representats i representades tècniques i tècnics de les diferents àrees implicades que es responsabilitzaran de la implementació de Pla. Reunions periòdiques					No s'ha creat una comissió de seguiment i avaluació com a tal, però es donava compte al Consell Consultiu de Dones de les actuacions del SIAD en relació al Pla, entre altres.
Fer un seguiment dels indicadors d'avaluació i indicadors qualitatius, si s'escau, per conèixer el grau d'implementació del Pla i el seu impacte a la comarca					No s'ha dut a terme però l'impacte s'ha pogut mesurar veient activitat feta per àrea.

Actuació 1.2- Incorporar la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats transversalment a totes les àrees del Consell Comarcal.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Aplicar al Consell Comarcal el qüestionari de diagnosi en matèria d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral del Departament de Treball					x
Disseny i implantació d'un Pla d'igualtat d'oportunitats al Consell Comarcal i mesures de conciliació de la vida laboral, personal i familiar	x	x	x	x	
Formació al personal del Consell Comarcal en igualtat d'oportunitats i llenguatge no sexista ni androcèntric	x	x	x	x	
Utilitzar llenguatge no sexista ni androcèntric en els materials i documents que es produeixen i es difonguin des del Consell Comarcal	x	x	x	x	
Introduir la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats en la redacció dels diferents plans comarcals (Pla d'Acció Comarcal, Pla de Transport, Pla de Joventut, etc.)	x	x	x	x	
Contemplar les variables sexe i edat en la recollida i sistematització d'informació de les àrees i serveis comarcals	x	x	x	x	

Actuació 1.3- Suport tècnic i dinamització a altres ens de la comarca en la implementació de polítiques i actuacions en matèria de gènere.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Creació d'una Taula de Desenvolupament de Plans que participin tècnics i tècniques encarregats de la implementació del Pla Comarcal de Dones i dels Plans Locals de Dones per coordinar i definir actuacions. Reunions periòdiques					No s'ha dut a terme però s'ha creat la Xarxa tècnica de polítiques de dones.
Promoure la incorporació d'agents d'igualtat en els municipis					x
Oferir cursos de formació en igualtat d'oportunitats i llenguatge no sexista ni androcèntric als tècnics i tècniques municipals	x	x	x	x	
Oferir xerrades en matèria d'igualtat d'oportunitats a entitats, associacions i altres ens locals i comarcals (SIAD)	x	x	x	x	
Participació en xerrades en altres àmbits de la societat: salut, educació, ocupació, cultura... per a donar una visió de polítiques i actuacions en matèria de gènere	x	x	x	x	
Disseny i realització d'activitats en referència a la igualtat d'oportunitats i dona a nivell comarcal i local (per exemple: Dia Internacional de les Dones i/o Dia contra la	x	x	x	x	

Violència Masclista)

Eix 2 - Canvis culturals que transformin estructures i models patriarcal.

Actuació 2.1- Donar a conèixer i difondre el paper de la dona en la cultura

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Organitzar exposicions itinerants al territori en matèria d'aportacions de la dona a la cultura i a la societat	X	X	X	X	
Organitzar exposicions o xerrades sobre dones que estiguin o hagin estat relacionades amb el món cultural al territori (escriptors, pintores, poetesses, actrius, etc.)	X	X	X	X	
Realitzar xerrades i activitats per reconèixer el paper de les dones com a transmissores de sabers i coneixements	X	X	X	X	

Actuació 2.2- Taula de debat sobre la introducció del model coeducatiu i d'activitats coeducatives

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Organitzar una taula de debat entre els diferents agents implicats en l'educació i experts en igualtat per identificar mesures, actuacions, activitats a introduir per arribar a un model coeducatiu					No s'ha dut a terme, però s'han treballat temes educatius a l'equip comarcal de violència masclista.
Taula de debat periòdica					X

Actuació 2.3- Introduir la coeducació en el món del lleure, l'associacionisme del món infantil i juvenil i les AMPA

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Aplicar les mesures, actuacions, activitats sorgides de la taula de debat sobre coeducació mitjançant l'ofertament de xerrades i/o jornades sobre coeducació als Ajuntaments per a que a la vegada els ofereixin a les seves entitats, associacions i professionals i a tots els agents implicats en l'educació de les nenes i nens per a que ho puguin aplicar en la seva pràctica professional diària	X	X	X	X	
Promoure específicament activitats en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes i de corresponsabilitat a les AMPA's per tal d'assessorar les mares i els pares per a que puguin educar en igualtat a fills i/o filles. Aquestes activitats es poden treballar conjuntament amb el professorat	X				
Realitzar accions formatives, jornades temàtiques, tallers o seminaris sobre gènere, coeducació i igualtat d'oportunitats adreçades a professorat, mares i pares, AMPA's i personal municipal que treballi en temes d'educació, infància i joventut.	X				
Aprofundir en matèria de coeducació en els cursos de formació de Monitores i Monitors de Lleure que organitza el Consell Comarcal	X				
Promoure activitats per afavorir la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones als espais esportius (per exemple, diades esportives) i als espais de lleure	X				
Recolzar i fer difusió de les competicions esportives femenines i les esportistes que destaquin a la comarca					X
Coordinar el disseny i la difusió d'aquestes xerrades i/o jornades i fer-ne un seguiment					X

Actuació 2.4- Sensibilitzar l'alumnat, mares i pares per evitar els estereotips de gènere en l'elecció dels estudis.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Proporcionar material des de la Taula de Prospecció Formativa (actuació inclosa en l'eix 4) per a incloure en les xerrades que des dels Centres d'Ensenyament i Ajuntaments es facin al alumnat per a incentivar-los en els estudis					X
Desenvolupar activitats de sensibilització adreçades a les famílies per tal de facilitar als seus fills i filles una elecció d'estudis i professió lliure i d'acord amb els seus interessos i capacitats	X				

Eix 3. Participació

Actuació 3.1- Dinamitzar el teixit associatiu i fomentar la participació de tots els col·lectius de dones.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Assessorar l'associacionisme femení per poder incorporar diferents perfils de dones i de totes les edats	X	X	X	X	
Impulsar una fira intercultural des de la perspectiva de les dones a cada país (exposicions, tallers, jocs) i presentació de cada cultura des del rol de la dona (TPT)					X
Ofertir tallers de cuina a les associacions per fer intercanvi i ensenyar menjars tradicionals a les dones joves (transmissió de sabers). També tallers d'intercanvi amb dones immigrants.	X				
Exposició de les tasques que fan les associacions a través d'exposicions comunes promocionant el treball que aquestes realitzen (TPT)	X				
Promoure la realització de tallers artístics (teatre, música...) als municipis com a eina integradora social i de relació (TPT)	X				
Estudi del col·lectiu de dones de la comarca. Recerca de motivacions dels diferents col·lectius de dones per tal de buscar activitats d'interès mutu (TPT)					X
Editar i difondre una guia d'entitats de la comarca					X

Actuació 3.2 - Realitzar accions de sensibilització orientades a promoure a les dones en els càrrecs de responsabilitat.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Organitzar jornades amb representants d'associacions, entitats empresarials i socials sobre models organitzatius i de gestió incloent la perspectiva d'igualtat de gènere					X

Actuació 3.3- Promoure la paritat en la representació política.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
En les visites institucionals de càrrecs polítics i sindicals a la comarca, intentar, en la mesura del possible, que siguin dones que ocupin aquest càrrecs					X

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Incloure a les publicacions locals i comarcals articles realitzats per dones que es dediquen a la política o que parlin d'aquestes	x				
Creació d'una Comissió de Dones (des del Consell Consultiu) com a òrgan consultiu per a realitzar aportacions polítiques que permeti facilitar un primer contacte de les dones amb la política (TPT)					x
Tallers per a dones sobre eines i metodologies de decisió aplicades a la política (dintre del Congrés de Dones o en jornades relacionades amb Dona)					x

Actuació 3.4- Fomentar la participació femenina en els òrgans consultius i de participació.

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Garantir, en la mesura de lo possible, que hi hagi paritat en el Consell Consultiu de la Gent Gran i en tots els consells consultius que s'impulsin des del Consell Comarcal	x				
Quan es realitzin processos participatius, garantir la representació femenina i incloure la perspectiva de gènere	x				
Incorporar al Consell Consultiu de Dones altres dones (anònimes o d'associacions) per a que aquest pugui ser més representatiu del col·lectiu de dones (joves, treballadores, empresàries, immigrades,...)					No s'ha dut a terme perquè no hi ha hagut demanda.
Incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques del Consell Comarcal mitjançant la consulta del Consell Consultiu					x
Incorporar, en la mesura de lo possible, en les polítiques del Consell Comarcal les propostes sorgides del Consell Consultiu i/o de processos participatius	x	x	x	x	

Eix 4. Reorganització dels treballs i noves polítiques del temps.

Actuació 4.1- Informació sobre la possibilitat d'afiliació a determinats règims de la Seguretat Social

Activitats	2015	2016	2017	2019	No s'ha dut a terme
Facilitar informació sobre la possibilitat d'afiliació a determinats règims de Seguretat Social per a dones que treballen en l'agricultura (TPT)	x	x	x	x	
Informar sobre com evoluciona l'aplicació de la llei de dependència i la possibilitat de donar d'alta a la Seguretat Social a les cuidadores informals (TPT)	x	x	x	x	

Actuació 4.2 - Dinamització de les borses municipals d'intermediació en ocupació d'atenció a la llar

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Suport a la constitució de borses d'intermediació en ocupació d'atenció a la llar que s'endeguin als municipis de la comarca (TPT)					x
Garantir la incorporació de les persones que finalitzin els cursos de treballadores familiars a les borses d'ocupació	x	x	x	x	
Seguiment de les borses constituïdes als municipis de la comarca					x

Actuació 4.3.- Espai de Possibilitats

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Creació d'un espai per orientar i potenciar les capacitats professionals en aquelles persones que no han treballat remuneradament o bé que fa temps que no estan vinculades al món laboral (TPT)	x	x	x	x	
Espai d'assessorament abans d'introduir-se al món laboral	X	x	x	x	
Possibilitar que l'espai sigui itinerant als municipis de la comarca a través del treball conjunt amb els AODL's (TPT)	x	x	x	x	

Actuació 4.4- Sensibilització del teixit empresarial comarcal en polítiques d'igualtat d'oportunitats

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Trametre el qüestionari de diagnòsi en matèria d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral del Departament de Treball a assessors i/o gestors d'empreses de la comarca de 50 o més treballadors i anàlisi de resultats					x
Informar i formar a l'empresariat en matèria d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral (TPT) i en mesures que es poden desenvolupar en quant a conciliació de la vida laboral, personal i familiar					x
Informar a l'empresariat sobre els ajuts que existeixen per a la contractació de dones, persones joves, aturats/des de llarga durada, etc.	x	x	x	x	
Formació del personal tècnic d'ocupació municipal en matèria d'igualtat i conciliació laboral, personal i familiar	x				
Potenciar la creació d'una xarxa de personal tècnic d'ocupació/agents d'igualtat per treballar conjuntament	x	x	x	x	
Incorporar el concepte d'igualtat en el dia a dia del personal tècnic d'ocupació en la seva relació amb els empresaris (TPT)	x	x	x	x	
Proporcionar assessorament tècnic pel disseny i posada en marxa de Plans d'Igualtat a les empreses, accions positives en relació a la igualtat d'oportunitats a l'empresa i mesures de conciliació de la vida laboral, personal i familiar					x

Actuació 4.5- Visibilitzar les iniciatives i actuacions en matèria d'igualtat realitzades per part de l'empresariat de la comarca

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Organitzar unes jornades periòdiques (per exemple bianualment) d'intercanvi d'experiències i de bones pràctiques en matèria d'igualtat en l'àmbit laboral					x
Establir un sistema de reconeixement, tipus premi, per a aquelles empreses que realitzin actuacions en matèria d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral (TPT)					x

Actuació 4.6- Realitzar una prospecció formativa per conèixer les necessitats del món laboral i, específicament, pel col·lectiu de dones

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Creació d'una Taula de Prospecció Formativa on estiguin representats patronal (dels 3 sectors), els sindicats, l'administració local, el Departament de					x

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Treball i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (TPT)					
Treballar, entre d'altres, específicament la situació i evolució del col·lectiu de dones en quant a la relació entre formació i ocupació					X
Anàlisi específic per als nous filons d'ocupació					X
Trobada periòdica (per exemple 2 cops l'any) d'aquesta taula de prospecció formativa (TPT)					X

Actuació 4.7- Oferir cursos de formació ocupacional per a dones aturades

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
D'acord amb els resultats sorgits de la Taula de Prospecció Formativa oferir cursos de formació ocupacional					X
En els tallers participatius han sorgit temes com: cursos sobre treballadores familiars, gestió turística, guia turística i auxiliar imatge personal (TPT)	X				
Formació en nous serveis mediambientals (reciclatge i gestió de residus, recollida selectiva i transport, educació ambiental, tractament d'aigües, espais d'interès natural), nous oficis relacionats amb energies renovables, etc.					X
Altres temes que sembla es troben en un moment de creixement en la demanda de mercat relacionats amb l'alimentació i el turisme: agricultura ecològica, agrobotigues, distribució de productes alimentaris de qualitat, ...	X				
En les accions formatives que sigui possible, garantir l'accessibilitat de les dones adequant els horaris a les seves necessitats	X	X	X	X	
Fomentar en la pròpia administració l'oferiment al sexe femení de llocs de treball que tradicionalment han estat desenvolupats per homes: brigada de neteja, de jardineria, arranjaments, ...	X	X	X	X	

Actuació 4.8- Realitzar activitats de formació/sensibilització sobre la importància de la corresponsabilitat en les tasques i responsabilitats familiars

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Realització d'una campanya publicitària per al repartiment igualitari de les tasques familiars i domèstiques (TPT)					X
Estudiar quins són els canals més adequats per la campanya de comunicació (publicacions comarcals, publicacions locals, comunicacions a les llars – calendaris, imans, bosses, tovallons –, comunicacions als comerços, bars, etc.					X
Aprofitar campanya realitzada per la Diputació de Tarragona					X
Realització d'un estudi abans i després de la campanya per identificar situació actual i possibles canvis d'actituds					X
Realitzar xerrades en l'àmbit educatiu de sensibilització sobre la corresponsabilitat a la llar (centres escolars, AMPA's, centres d'adults)	X	X	X	X	

Actuació 4.9- Desenvolupar un programa específic de promoció i suport a les dones emprenedores

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Fer difusió de l'existència del programa entre les dones de la comarca	X	X	X	X	
Assessorar i tutoritzar les noves iniciatives empresarials en la seva posada en marxa i en la fase inicial de funcionament	X	X	X	X	
Recerca de subvencions per activitats laborals adreçades a les dones i especialment a la dona en el món rural	X	X	X	X	
Informar sobre els recursos i ajudes econòmiques existents a la creació d'empreses i l'autoocupació a les dones	X	X	X	X	
Dissenyar i gestionar formació per a dones emprenedores					X
Crear un apartat dintre la pàgina web "Montsià Empreses" dedicat a la emprenedoria en femení per fer difusió de les accions previstes, recursos i ajudes econòmiques					X
Establir criteris de gènere en els requisits per a l'adjudicació d'espais en el viver d'empreses o altres espais de recursos					X
Fomentar l'intercanvi d'experiències entre dones emprenedores de la comarca, aquelles que tenen una idea de negoci i aquelles que ja l'han portada a terme					Es realitza per ADEDE
Detectar i fer aflorar bones idees empresarials (borsa d'idees empresarials, concurs d'idees i/o projectes, etc.) entre les dones emprenedores	X	X	X	X	
Aprofitar sinèrgies d'activitats o jornades que es realitzin a la comarca o al conjunt de les Terres de l'Ebre com són les Jornades d'Ocupació i Desenvolupament Rural o el Congrés de Dones de les Terres de l'Ebre per tractar i treballar el tema					X

Actuació 4.10- Garantir, mitjançant la difusió i formació, la incorporació de les dones en igualtat d'oportunitats en el nous filons d'ocupació

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Coordinar amb l'Àrea de Dinamització Econòmica quines són les necessitats formatives de les dones en nous filons d'ocupació per incloure-les en les sol·licituds de plans de formació					X
Garantir, en la mesura del possible, una presència equitativa de les dones en els cursos de formació en nous filons d'ocupació que es detectin a la comarca	X	X	X	X	
Fomentar l'ocupació de qualitat de les dones en els nous filons d'ocupació evitant la segregació horitzontal i vertical i la precarietat laboral					X
Incloure les oportunitats d'autoocupació detectades en nous filons d'ocupació com a possibles iniciatives de creació d'empreses i en especial entre el col·lectiu de dones. Incloure en el programa específic de promoció i suport a les dones emprenedores.					X
Crear una estadística sobre la incorporació de la dona a nous filons d'ocupació (nombre de dones, filons d'ocupació, categories professionals, equiparació salarial, tipus de contracte, etc.)					X

Actuació 4.11- Potenciar la creació de serveis que ajudin a compatibilitzar vida laboral, familiar i personal

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
------------	------	------	------	------	---------------------

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Identificar la demanda per a l'ús de centres de dia, de centres de respir familiar i de llars d'infants, sobretot en els municipis de la comarca que no disposen d'aquests serveis	X	X	X	X	
Impulsar la creació d'aquests serveis en quant que el Consell Comarcal pot donar suport tècnic d'associacions o entitats que en portin la gestió, sobretot en el cas de centres de respir familiar	X	X	X	X	
Estudiar la possibilitat de dotar d'un servei de transport tutelat en aquells municipis on no hi hagi servei de centre de dia	X	X	X	X	
Impulsar els serveis de menjador als municipis de la comarca on no hi hagi i informar sobre els ajuts en aquesta matèria que ofereix el Consell Comarcal a les famílies			X	X	
Impulsar l'ampliació de l'horari extraescolar en els centres educatius de la comarca per a que s'adapti als horaris laborals de les famílies, dinamitzant-ho mitjançant les AMPA's i les ajudes que s'ofereixen en aquesta matèria	X				

Actuació 4.12- Garantir la mobilitat de la població i especialment la de les dones que depenen del transport públic

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Incorporar la perspectiva de gènere (tenint en compte l'equilibri dels temps i els treballs) en la revisió del Pla de transport públic de persones viatgeres de la comarca per tal de millorar el transport públic per carretera dels municipis amb la capital de comarca, la seva interconnexió, així com la creació de l'accés al transport ferroviari					X
Tenir en compte les necessitats de les dones sorgides dels Plans Locals de Dones dels municipis de la comarca en matèria de mobilitat					X
Fer un estudi de les necessitats de transport públic dels municipis de la comarca tenint en compte la perspectiva de gènere i en especial la conciliació de la vida laboral, personal i familiar					X

Actuació 4.13- Incloure la perspectiva de gènere a l'Àrea de Dinamització Econòmica del Consell Comarcal

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Tenir en compte la perspectiva de gènere en les tasques, informacions i comunicacions de l'àrea				X	
Utilitzar llenguatge no sexista ni androcèntric en la gestió de les borses de treball (publicacions d'ofertes)				X	
Definir un Pla de Revisions de la documentació que es genera en referència al llenguatge no sexista ni androcèntric					X
Inclusió de la variable gènere en totes les estadístiques creades per l'àrea					X
Fomentar l'intercanvi d'informació entre tots els AODL's de la comarca del Montsià per tal de sumar i aprofitar experiències aplicables a cada municipi en matèria d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral					X

Eix 5. Qualitat de vida i cohesió social

Actuació 5.1- Formació pràctica en tècniques de cura i auto-cura de persones malaltes

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Oferir xerrades per especialistes sobre malalties degeneratives i el paper de la persona cuidadora	X	X	X	X	
Oferir xerrades sobre malalties associades a les cuidadores informals i prevenció	X	X	X	X	
Oferir tallers formatius en tècniques de cura (canvis posturals, dieta, higiene, etc.) per a cuidadores informals (TPT)	X				
Oferir tallers formatius en tècniques d'auto-cura i prevenció (TPT)	X	X	X	X	

Actuació 5.2- Incorporar la variable gènere en prevenció de drogodependències

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Incorporar la variable gènere en les actuacions dirigides a prevenció de drogodependències (TPT)					X
Fer un estudi previ sobre drogodependències, introduint la variable gènere, per detectar problemàtiques o necessitats específiques (TPT)					X
Dissenyar actuacions específiques en base a l'estudi realitzat introduint la variable gènere (TPT)					X

Actuació 5.3- Ampliar el coneixement del Servei d'Informació i Atenció a les Dones

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Ampliar els canals per donar a conèixer el servei, per exemple: publicacions locals, CAP's, comerços	X	X	X	X	
Realitzar xerrades periòdiques als municipis de la comarca per part del SIAD explicant els objectius i els serveis que ofereix. Les xerrades haurien d'estar emmarcades dintre d'actes que es celebressin en jornades, fires o altres actes culturals dels municipis	X	X	X	X	
Introduir al full de recollida de dades del SIAD l'indicador "canal a través del qual s'ha assabentat de l'existència i dels serveis que ofereix el SIAD"	X	X	X	X	
Donar a conèixer a tots els tècnics i tècniques de la comarca (ocupació, educació, joventut, salut, etc.), mitjançant reunions de treball, els serveis que ofereix el SIAD	X	X	X	X	
Donar informació específica sobre el servei als agents d'acollida i les mediadores culturals per a que la puguin trametre a les dones novingudes i dones immigrades en general	X	X	X	X	

Actuació 5.4- Apropar els serveis de proximitat als col·lectius de dones en risc d'exclusió social i augmentar la seva qualitat de vida

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Subvencionar el transport de dones en risc d'exclusió social que tenen la necessitat d'utilitzar serveis de proximitat (SIAD)					X
Subvencionar el transport de dones que estan en tractaments de salut mental i que es troben en col·lectius en risc d'exclusió social					X
Oferir cursos o tallers subvencionats a les dones que es troben en risc d'exclusió social (dones grans soles, vídues, dones immigrades, etc), ja sigui de forma directa o a través de les associacions	X				

Actuació 5.5- Programa de promoció de la salut de les dones en totes les etapes de la vida

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Oferir informació sobre salut sexual i reproductiva (TPT)	X	X	X		
Oferir informació sobre prevenció de càncers (TPT)		X	X		
Oferir informació sobre malalties degeneratives relacionades amb els óssos (osteoporosi, artrosi, fibromiàlgia)	X	X	X		
Oferir informació sobre l'etapa de la menopausa i prevenció dels seus símptomes (osteoporosi, tractaments hormonals, etc.) (TPT)	X	X	X		
Oferir informació sobre hàbits i trastorns alimentaris (TPT)	X	X			
Oferir informació sobre drogodependències, addicions i prevenció	X	X			
Oferir informació sobre els perills de l'automedicació	X	X			
Oferir activitats d'exercici físic i informar sobre els beneficis físics, psíquics i socials que aporta	X				
Informar sobre quins esports estan indicats i quins no en funció de la salut de les dones (TPT)	X	X			
Fomentar l'organització d'itineraris per caminar en els nuclis urbans i rodalies	X				
Realitzar tallers d'assertivitat on es treballa l'autoestima i l'autoconfiança	X	X	X	X	
Realitzar activitats dirigides a l'alliberament de tensions i ansietats acumulades: teràpies basades en el riure (riureteràpia), activitats de cultiu de la ment, l'equilibri i la pau interior, el relax (ioga, tai-txi, txikung) i altres disciplines de la cultura i la medicina orientals.	X	X	X	X	
Reunions periòdiques de tots els agents implicats en la implementació del programa	X				

Actuació 5.6- Suport i coordinació per a creació de grups d'ajuda mútua

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Grups de suport per a persones cuidadores de persones dependents	X				
Voluntariat de la 3a edat adreçat a donar suport a cuidadores informals, per millorar la qualitat de vida del col·lectiu voluntari i del col·lectiu dependent (TPT)					X
Grups d'ajuda mútua per persones que pateixen fibromiàlgia i fatiga crònica i les seves famílies					X
Grups d'ajuda mútua per a persones que pateixen o han patit altres malalties (per exemple, càncer de mama) i per les seves famílies					X

Actuació 5.7- Ampliar les opcions de formació per persones adultes i especialment per a dones

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Oferir cursos de català per a dones, fent especial èmfasi en dones immigrants (TPT)	X	X	X	X	
Cursos d'iniciació al col·lectiu femení analfabet en les TIC	X				
Cursos de reciclatge d'informàtica i internet tenint en compte els diferents nivells de coneixement de les persones matriculades	X				
Analitzar les possibilitats d'oferir des del Consell Comarcal formació a distància per a persones adultes a través de les noves tecnologies i fer projectes pilot	X				
Planificar i adequar l'oferta de formació de persones adultes tenint en compte els col·lectius de dones, les seves necessitats i els seus interessos. Realitzar	X				

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
sondejos per conèixer les necessitats formatives del col·lectiu femení					
En les accions formatives que sigui possible, garantir l'accessibilitat de les dones adequant els horaris a les seves necessitats. (TPT)	x	x	x	x	
Utilitzar un llenguatge no sexista ni androcèntric en els noms i difusió dels cursos	x	x	x	x	
Introduir la perspectiva de gènere al contingut dels cursos de formació de persones adultes i elaborar i difondre nous materials.	x				

Eix 6 Intervenció integral contra la violència masclista

Actuació 6.1- Activitats de sensibilització i de prevenció de la violència masclista

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Continuar en el treball d'informació i sensibilització de tots els tipus de violència masclista	x	x	x	x	
Fer èmfasi en realitzar activitats educatives de prevenció de la violència adreçades a l'alumnat dels centres educatius	x	x	x	x	
Fer èmfasi en realitzar activitats educatives de prevenció de la violència adreçades a les AMPA's	x	x	x	x	
Continuar participant del circuit territorial per a l'eradicació de la violència masclista a les Terres de l'Ebre, concretament en l'equip del Montsià.	x	x	x	x	

Actuació 6.2- Millorar els mecanismes de detecció de les situacions de violència masclista

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Participació en 'una xarxa dels serveis de salut, centres educatius, cossos de seguretat, SIAD i de tots aquells serveis de proximitat que poden detectar casos de violència masclista, per definir estratègies de detecció (circuit per a l'eradicació de la violència masclista a Terres de l'Ebre: equip del Montsià)	x	x	x	x	
Proporcionar informació sobre mecanismes de detecció a tots els agents i serveis implicats	x	x	x	x	

Actuació 6.3- Accions informatives i formatives als agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Continuar en el treball de coordinació i cooperació a través del CIE amb les diferents administracions i agents implicats en la prevenció, detecció i intervenció de situacions de violència masclista	x	x	x	x	
Impulsar la realització d'accions formatives per als agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència, per tal de dotar-los d'eines adients	x	x	x	x	

Actuació 6.4- Crear ajuts per a necessitats específiques d'accés als serveis de dones que pateixen o han patit violència masclista

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
------------	------	------	------	------	---------------------

Activitats	2015	2016	2017	2018	No s'ha dut a terme
Subvencionar el transport de dones que pateixen o han patit violència masclista perquè puguin accedir als serveis de proximitat (SIE)	x	x	x	x	

8. Conclusions

La comarca del Montsià té algunes infraestructures, tot i això necessita millorar-les i ampliar-les. Cal redreçar la mobilitat a la comarca, sobretot als pobles petits.

El turisme a la comarca és un actiu important. En relació a la cultura, la comarca compta amb diversos museus i/o centres d'interpretació culturals, a la capital de la comarca, Amposta, hi ha una sala de cinema d'onze sales.

Pel que fa a les infraestructures esportives, de les entrevistes se'n desprèn que les principals no són les que utilitzen sovint les dones, ja que la practica esportiva més arrelada entre les dones a la comarca del Montsià és anar a caminar. La promoció de la practica esportiva en l'àmbit femení, segons les enquestades, tampoc és suficient, ja que el 68,8% de les dones enquestades no coneixen l'oferta de l'esport femení a la comarca.

L'educació a la comarca del Montsià té un ampli recorregut. Els actuals valors socials i la necessitat de promoció de models igualitaris pel que fa a l'educació i al treball, es fa pal·les ja que el 75,5% de les dones enquestades treballen al sector terciari. La salut a la comarca es considera bona, tot i això convé remarcar l'augment d'interrupcions voluntàries d'embaràs i l'augment dels tractaments en drogodependències, caldria tenir més indicadors sobre salut a la comarca.

La piràmide poblacional del 2018 ens indica que estem en un moment de regressió on per exemple no hi ha les mateixes dades de natalitat que fa 10 anys. En aquest període de 10 anys la migració també ha baixat. L'economia de la zona es veu afectada pel moment de regressió poblacional i la falta d'oportunitats laborals. Encara que, l'atur tendeix a la baixa respecte els últims anys, l'any 2018 estava en un 13,8% a la comarca del Montsià. L'activitat econòmica de la comarca es situa sobretot al sector serveis. Pel que fa al biaix de gènere en l'ocupació hi ha un 12% d'homes més contractats que dones i pel que fa a l'atur hi ha 14,3% més de dones aturades a la comarca del Montsià l'any 2018.

L'associacionisme i la participació política a la nostra comarca és alta, hi ha molt de teixit social, tot i això les dones no participen amb el percentatge que participen els homes, només un 36% de les dones que han contestat l'enquesta estan associades i només un 7% formen part

d'alguna organització política. Sobre l'oci i el temps lliure, un 50% de les dones enquestades són cuidadores d'un familiar seu i d'aquest percentatge un 54,3% dediquen entre 3 i 6 hores diàries als treballs de cura, la qual cosa suposa que no tindran gaire temps lliure per a elles.

Pel que fa a l'àmbit de visibilització de la dona i comunicació no sexista destaca que el 51,9% de les enquestades se sent alguna vegada representada pels mitjans de comunicació locals i comarcals, i que una gran majoria de dones enquestades (56,4%) creuen que es fa ús d'estereotips a l'hora de fer publicitat.

En relació a les violències masclistes, aquesta part de l'enquesta només la van contestar 200 dones, de les 1086 que van participar i d'aquestes 200 un 91,5% han patit violència psicològica en l'àmbit social i un 76,5% en l'àmbit de parella. Un 18% de les que han contestat aquesta pregunta han patit violència sexual en l'àmbit social. A les entrevistes també es fa palesa aquesta problemàtica, que potser és la més visible de totes les manifestacions de la desigualtat de gènere, la violència cap a les dones pel fet de ser dones.

Pel que fa a les potencialitats de la comarca hi trobem les tasques que desenvolupen el SIAD i SIE, és a dir les activitats de sensibilització en diferents espais (instituts, formacions, a l'àmbit comunitari, etc.), i el treball de prevenció de la violència masclista, tractament i atenció a les dones. A més, s'assenyalen les activitats que es coordinen i s'organitzen des de les diferents institucions públiques, un exemple d'això seria el certamen **Femme in Arts** que destaca per les seves propostes innovadores i per posar al centre del debat la violència masclista en aquest cas està coorganitzat per Lo Pati – Centre d'Art, el Servei d'Intervenció Especialitzada Terres de l'Ebre (SIE) i els Serveis d'Atenció a les Dones (SIAD) de l'Ajuntament d'Ampostà i el Consell Comarcal del Montsià.

En clau local cal posar de relleu el treball de les tècniques de polítiques de dones, que realitzen diverses activitats i campanyes de sensibilització al llarg de l'any, així com un seguit d'actes per al 8 de març o el 25 de novembre, entre altres. A més, a tot això se li sumen les entitats que realitzen actes o programes per aquestes dates com les que organitzen les associacions de dones de la comarca.

A nivell comarcal convé ressaltar la bona participació de les dones en l'enquesta i la bona rebuda per part del públic. Això demostra que hi ha una sensibilitat especial a la comarca per aquest tema.

9. Detecció de necessitats

De l'estudi social, les entrevistes i l'enquesta es fan visibles unes necessitats, també en relació a l'actualització de l'últim pla. Aquestes necessitats són les següents:

Eix 1: Coeducació i promoció de valors i models igualitaris

- Necessitat de recuperar documentació i testimonis històrics sobre dones, amb la finalitat de sensibilitzar i dinamitzar el teixit social.
- Aplicar el model coeducatiu, reforçar formacions a l'escola i als instituts visibilitzant les problemàtiques derivades de la desigualtat de gènere.
- Necessitat d'introduir l'educació sexo afectiva des d'una perspectiva de gènere als centres escolars.

Eix 2. Promoció de l'equitat en el treball i la coresponsabilitat en els usos del temps

- Tenir en compte la perspectiva de gènere a l'hora d'acompanyar i assessorar en matèria d'ocupació.
- Fomentar la coresponsabilitat mitjançant xerrades.
- Sensibilitzar al sector empresarial sobre la coresponsabilitat.

Eix 3. Prevenció i eradicació de les violències masclistes

- Formació en perspectiva de gènere als consistoris, especialment en relació als tipus de violència masclista als espais comuns.
- Necessitat d'implementar formacions en Punt Lila o referents als consistoris del Montsià, així com implementar-ho als actes festius.
- La formació i sensibilització en violències masclistes és una necessitat urgent i necessària.

Eix 4. Qualitat de vida

- Programes per a la millora de la salut de les dones.
- Millorar les condicions de vida de les dones a la comarca.
- Promocionar activitats familiars.
- Fer els espais públics més segurs a la nit.
- Una mica més que la majoria, en concret un 58,7% de les participants demanen tenir més informació sobre els serveis i equipaments que s'ofereixen en l'àmbit d'atenció a les dones. Algunes també emplacen a les administracions a fer un canvi de paradigma en la qüestió del gènere, una millor gestió dels equipaments actuals i inversió econòmica.

Eix 5. Participació política i social i apoderament personal i comunitari de les dones

- Crear espais de participació i dinamitzar el teixit social.
- Fer difusió de que és el Consell Consultiu de Dones Comarcal i com poder adherir-se.

Eix 6. Visibilització de les dones i comunicació no sexista

- Necessitat de sensibilitzar sobre el paper de la dona a la nostra societat.
- Promocionar l'esport femení a la comarca.

- Sensibilitzar a les federacions de comerços i mitjans de comunicació.

Eix 7. Transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques

- Tenir en compte la perspectiva de gènere a l'hora de fer pressupostos i/o planificar.
- Garantir la implementació del pla.

Altres necessitats detectades són:

- Tenir més dades estadístiques desagregades no només per sexe sinó també per gènere sobre la comarca del Montsià (hàbits, llengua, creença, consum, etc).
- Més canals de participació, necessitat d'impulsar eines de resposta i participació en línia.
- Més dinamització dels espais interns, mitjançant més treball comunitari com podria ser projectes conjunts o més trobades tècniques.

10. Pla de treball

Eix 1. Coeducació i promoció de valors i models igualitaris

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit educatiu	Sensibilitzar per a unes relacions sexe afectives sanes (educació sexual i educació emocional).	Impulsar xerrades sobre relacions sexe afectives sanes (educació sexual i educació emocional).	Consell Comarcal del Montsià	Escoles, instituts, i centres de formació.
	Sensibilitzar per a millorar el biaix de gènere existent en els estudis.	Impulsar campanyes de sensibilització per a l'elecció d'estudis a la comarca als diferents centres.		
	Sensibilitzar sobre coeducació i llenguatge inclusiu.	Impulsar xerrades sobre llenguatge inclusiu i/o sobre coeducació als patis.		
Àmbit educatiu	Sensibilitzar sobre perspectiva de gènere i/o LGTBI.	Agent d'igualtat als instituts o bé fer alguna visita amb el SAI o amb el Punt Lila.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Escoles, instituts, i centres de formació.
Àmbit comunitari	Transformar els referents que tenim.	Impulsar exposicions i/o xerrades que posin de relleu les contribucions de les dones a la societat	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Públic general
Àmbit associacionisme i lleure	Sensibilitzar en coeducació a diversos àmbits com són les AMPES, les associacions de lleure i les esportives.	Impulsar xerrades o tallers participatius a les AMPES sobre coeducació.	Consell Comarcal del Montsià	AMPES, associacions de lleure, associacions esportives, instituts, escoles i centres de formació.
		Impulsar xerrades a les associacions del lleure i esportives perquè incloguin accions en coeducació.	Consell Esportiu del Montsià	

Eix 2. Promoció de l'equitat en el treball i la coresponsabilitat en els usos del temps

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit econòmic i orientació laboral	Fomentar la igualtat d'oportunitats	Programa 03: Programa d'inserció laboral adreçat i específic a la dona. Dins de la Estratègia Territorial per a la Reactivació Econòmica i l'Ocupació de l'Agència de Desenvolupament Local del Montsià.	Consell Comarcal del Montsià	Dones desocupades
		Exemples de projectes per la igualtat d'oportunitats: Projecte Atenea d'Igualada i Projecte CAE a l'Hospitalet de l'Infant.	Àrea de dinamització econòmica	
Àmbit de l'administració	Garantir l'acompliment de la normativa sobre assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit laboral	Impulsar la creació de plans i protocols als ens locals sobre l'assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit laboral en el cas que no estiguin creats.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià
		Impulsar tallers i/o xerrades sobre l'assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit laboral.	Ens locals	Ens locals
Àmbit empresarial	Fomentar la coresponsabilitat familiar, social i laboral.	Sensibilitzar a les empreses del territori sobre la coresponsabilitat familiar, social i laboral.	Consell Comarcal del Montsià	Empreses
		Impulsar tallers i/o xerrades sobre l'assetjament sexual i per raó de sexe en l'àmbit laboral. Sensibilitzar sobre la necessitat de tenir plans i protocols a les empreses.	Ens locals	
Àmbit mobilitat	Fomentar la igualtat d'oportunitats.	Proposar mesures perquè les dones tinguin bones combinacions de transport públic per anar a treballar des dels diferents pobles de la comarca.	Consell Comarcal	Dones que no tenen vehicle propi i públic en general.
		Informar a les dones sobre la possibilitat d'afiliació a determinats règims de la Seguretat Social.	Ens locals Generalitat	

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit comunitari i educatiu	Fomentar la coresponsabilitat.	Organitzar un taller per a homes i dones sobre igualtat. Impulsar un taller específic per a homes sobre noves masculinitats.	Consell Comarcal del Montsià SAHTE Oficina Comarcal de la Joventut Oficina Jove del Montsià	Públic general especialment jove Centres educatius
Àmbit comunitari	Fomentar la coresponsabilitat familiar, social i laboral.	Potenciar la creació de serveis que ajudin a compatibilitzar vida laboral, familiar i personal. Realitzar una prospecció formativa per conèixer les necessitats del món laboral i, específicament, pel col·lectiu de dones.	Consell Comarcal del Montsià	Ens locals

Eix 3. Prevenció, eradicació i recuperació de les violències masclistes

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit de l'administració	Sensibilitzar en violències masclistes. Garantir els drets de les dones als espais d'oci i festius.	Formació a tots els ajuntaments de la comarca en perspectiva de gènere. Formació a tots els ajuntaments de la comarca sobre què són els Punt Lila o referents, i com incorporar-ho a les festes dels pobles. Creació a tots els ajuntaments de la comarca un protocol d'abordatge de les violències sexuals als espais d'oci i festius.	Consell Comarcal del Montsià SIE	Ens locals

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit de l'administració	Garantir els drets de les dones.	Revisar el protocol de prevenció i abordatge de l'assetjament sexual i l'assetjament per raó de sexe i fer difusió d'aquest.	Consell Comarcal Montsià	del Ens locals
Àmbit comunitari	Garantir els drets de les dones als espais d'oci i festius.	Incorporació dels Punt Lila o referents als actes festius de la comarca.	Consell Comarcal Montsià	del Policia local Empreses d'oci Empreses de seguretat
	Sensibilitzar en violència masclista a l'àmbit comunitari.	Sensibilització entorn les discriminacions i violències masclistes, homòfobes i racistes.		
		Activitats de sensibilització i de prevenció de la violència masclista.		
Àmbit educatiu	Sensibilitzar en violència masclista a l'àmbit de l'educació.	Accions de sensibilització entorn les discriminacions i violències masclistes, homòfobes i racistes.	Consell Comarcal Montsià	del Ens locals Centres educatius
Àmbit tècnic	Continuar el treball de coordinació a través del SIE en les diferents administracions.	Accions informatives i formatives als agents socials implicats en la prevenció, detecció i intervenció en situacions de violència.	Consell Comarcal Montsià SIE SIAD	del Agents socials del territori
Àmbit comunitari	Sensibilitzar a nivell comarcal sobre les funcions del SIE.	Difusió del SIE a nivell comunitari per explicar més detingudament les seves funcions. Generar coneixement sobre les accions que fa el SIE d'intervenir i recuperar.	Consell Comarcal SIE	Públic general

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit tècnic	Que el SIE i el SIAD siguin elements tècnics col·laboradors en matèria de protocols i formacions en relació a la violència masclista.	Accions de col·laboració a l'hora de generar i/o revisar els protocols i formacions en relació a la violència masclista.	SIE SIAD	Consell Comarcal i agents socials del territori

Eix 4. Qualitat de vida

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit comunitari	Sensibilitzar sobre els drets i les discriminacions que pateixen alguns col·lectius de dones.	Impulsar una formació sobre que és racisme i xenofòbia.	Consell Comarcal del Montsià SIAD Oficina Comarcal de la Joventut Oficina Jove del Montsià	Associacions de dones Associacionisme Públic general
Àmbit comunitari	Sensibilitzar sobre els drets i les discriminacions que pateixen alguns col·lectius de dones.	Continuar la promoció del Servei d'Atenció Integral LGTBI (Xarxa SAI)	Consell Comarcal del Montsià	Públic general, especialment els jòvens

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
			Oficina Comarcal de la Joventut	
			Oficina Jove del Montsià	
Àmbit comunitari	Ampliar el coneixement del Servei d'Informació i Atenció a les Dones i fer difusió dels diferents serveis.	Continuar promocionant els Serveis i equipaments específics per a dones (SIAD, SIE) amb informació sobre els horaris i la ubicació d'aquests. A l'hora de promocionar els serveis fer-ho en les diferents llengües de la comarca.	Consell Comarcal del Montsià SIAD SIE	Públic general
Àmbit cultural	Promocionar altres models més inclusius a l'hora de pensar les activitats. Incloure la perspectiva de gènere en les activitats.	Millorar les condicions de les ofertes culturals i formatives, oferint espais per a la cura dels infants, com ara servei de guarderia. Un altre exemple seria que els ajuntaments a les seues formacions o actes culturals pregunten si es necessita de servei de guarderia. Promocionar activitats familiars.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Públic general Famílies
Àmbit psicosocial sanitari	o Millorar la qualitat de vida de les dones	Formació pràctica en tècniques de cura i auto-cura de persones malaltes	Consell Comarcal del Montsià SIAD	Associacions de dones
Àmbit psicosocial sanitari	o Millorar la qualitat de vida de les dones	Programa de promoció de la salut de les dones en totes les etapes de la vida.	Consell Comarcal del Montsià	Associacions de dones
Àmbit psicosocial	o Millorar la qualitat de vida de les dones	Incorporar la variable gènere en prevenció de drogodependències	SIAD Consell Comarcal del	Serveis Socials

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
sanitari		Apropar els serveis de proximitat als col·lectius de dones en risc d'exclusió social Suport i coordinació per a creació de grups d'ajuda mútua	Montsià	SIAD
Àmbit comunitari	Millorar la qualitat de vida de les dones	Voluntariat per a persones grans.	Consell Comarcal del Montsià	Serveis Socials SIAD Associacions de la comarca
Àmbit comunitari	Millorar la qualitat de vida de les dones	Fer els espais públics més segurs per la nit, revisar als pobles la il·luminació dels carrers.	Consell Comarcal	Ens locals

Eix 5. Participació política i social i apoderament personal i comunitari de les dones

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit associacionisme	Dinamitzar el teixit associatiu i treballar per la igualtat en aquest àmbit.	Impulsar tallers en perspectiva de gènere a associacions de la comarca. Sensibilitzar a les dones de la comarca sobre les entitats que hi ha i on les dones poden participar.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Associacions
Àmbit polític	Incentivar la participació de les dones en les polítiques públiques	Impulsar qüestionaris on es preguntin per diferents temes a les dones de la comarca.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Públic general
Àmbit comunitari	Fomentar les associacions de dones.	Acompanyar i promocionar les associacions de dones i col·lectius feministes.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Associacions de dones i col·lectius feministes.
Àmbit comunicatiu	Donar a conèixer eines de participació	Fer difusió sobre el Consell Consultiu de Dones i	Consell Comarcal	Públic general

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
	de la comarca.	sobre com adherir-s'hi.	del Montsià	

Eix 6. Visibilització de les dones i comunicació no sexista

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit empresarial	Sensibilitzar sobre comunicació no sexista.	Xerrada sobre comunicació no sexista a les associacions de comerços de la comarca.	Consell comarcal del Montsià	Associacions o federacions de comerços.
		Acció per a sensibilitzar els mitjans de comunicació locals i comarcals.	Ens locals	Mitjans de comunicació locals i comarcals.
			Serveis Socials	
			Oficina Comarcal de la Joventut	
Àmbit comunitari	Reconèixer i sensibilitzar sobre les contribucions de les dones a la societat.	Exposició i acte “Imaginari en femení” (2020) per al 8 de març.	Oficina Jove del Montsià	Públic general
			Institut Alfacs de Sant Carles de la Ràpita	
Àmbit comunitari	Reconèixer i sensibilitzar sobre les contribucions de les dones a la societat.	Exposicions, xerrades o activitats culturals i socials que reconeguin el paper de les dones.	Consell Comarcal del Montsià	Públic general
Àmbit esportiu	Fer visible l'esport femení Garantir la igualtat d'oportunitats.	Promocionar l'esport femení.	Consell comarcal del Montsià	Públic general, especialment jove.
		Proporcionar els suficients recursos per a què les dones, jòvens i xiquetes tinguin possibilitats a l'hora de practicar o continuar practicant esport.	Ens locals	

Àmbit	Objectius	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit comunicació	Fer visible l'esport femení	Divulgar l'agenda de l'esport femení a la nostra comarca.	Consell comarcal del Montsià Ens locals	Públic general

Eix 7. Transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques

Àmbit	Objectiu	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
Àmbit comunicació	Crear els mecanismes necessaris per a la implementació d'aquest Pla	Difusió del Pla i de les activitats associades a través de la web del Consell Comarcal. Difusió del Pla Comarcal de Polítiques de Dones i de les actuacions incloses a totes les tècniques i tècnics i agents socials implicats. Donar compte al Consell Consultiu de Dones de les actuacions en relació al Pla. Delegar a un òrgan o comissió del Consell Comarcal del Montsià per al seguiment del Pla.	Consell Comarcal del Montsià Ens locals	Públic general
Àmbit formació	Incorporar la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats transversalment a totes les àrees del Consell Comarcal.	Impulsar una formació preceptiva cada tres anys en perspectiva de gènere al treball.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià
Àmbit prevenció	Incorporar la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats transversalment a totes les àrees del Consell Comarcal.	Impulsar la creació d'un manual d'estil o similar en perspectiva de gènere per a publicacions en línia i documents públics. Impulsar una enquesta interna sobre els usos del temps, etc. Passar algun qüestionari sobre igualtat. Revisar la imatge del Consell Comarcal i dels ens locals (web, cartells, mitjans de comunicació, anuncis, publicitat, fotografies...) perquè doni	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià

Àmbit	Objectiu	Accions	Qui ho desenvolupa	A qui va dirigit
		visibilitat a les dones i que no sigui discriminatòria.		
		Creació d'un pla d'igualtat d'oportunitats en l'àmbit laboral		
Àmbit organitzatiu	Incorporar la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats transversalment a totes les àrees del Consell Comarcal.	Introduir la perspectiva de gènere i d'igualtat d'oportunitats en la redacció dels diferents plans comarcals (Pla d'Acció Comarcal, Pla de Transport, Pla de Joventut, etc.), això significa tenir dades desagregades per sexe.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià
		Impulsar algun perfil a les xarxes socials sobre serveis socials o sobre l'àmbit d'igualtat.		
Àmbit comunicació	Que hi hagi més transparència, interacció i participació entre ciutadania i els ens locals en temes d'igualtat.	Millorar la difusió de la informació sobre equipaments i activitats en l'àmbit de la dona. Impulsar més iniciatives participatives entorn de la percepció ciutadana dels temes a tractar.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià
Àmbit gestió	Millorar la gestió dels equipaments que hi ha.	Introduir la perspectiva de gènere en la prestació de serveis i equipaments del Consell Comarcal del Montsià.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià
Àmbit econòmic	Incloure la perspectiva de gènere en els pressupostos.	Dissenyar els pressupostos de les actuacions polítiques tenint en compte una perspectiva de gènere.	Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal del Montsià

Les activitats d'aquest pla de treball s'avaluaran i se'n farà un seguiment per part d'un òrgan o comissió del Consell Comarcal del Montsià, que es designarà per tal d'implementar el Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià (2020-2024), tal com s'explica a l'eix 7 de transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques.

Aquestes accions i activitats tenen la intenció de marcar les polítiques en matèria d'igualtat a la comarca, és per això que és important comptar amb les aportacions i revisions de la xarxa tècnica de polítiques d'igualtat dels pobles. En la implementació d'aquest pla de treball també es tindrà en compte el principi d'equilibri territorial.

11. Bibliografia

- Agència de Desenvolupament Local del Montsià.
- Ajuntament de Barcelona.
- Cambra de comerç de Barcelona.
- Consell Comarcal del Montsià.
- Departament d'Agricultura, Pesca, Ramaderia i Alimentació de la Generalitat de Catalunya.
- Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya.
- Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.
- El Diari de la Sanitat.
- Institut Cartogràfic de Catalunya.
- Institut Català de la Salut (ICS).
- Institut Català de les Dones (ICD).
- Institut d'Estadística de Catalunya.
- Instituto Nacional d'Estadística.
- Municat.
- Observatori Català de la Joventut.
- Observatori contra l'homofòbia.
- Observatori del Treball i Model Productiu.
- Sistema d'Informació Socioeconòmica Local Mercuri de la Diputació de Tarragona.
- Social.cat.
- Quotidiana, gènere, coneixement, transformació.
- Wikimedia Commons.

Estudis consultats:

- Sánchez-Mira, Núria (2017): “La Brecha Salarial y las desigualdades de género en el mercado de trabajo. Una revisión de aproximaciones teóricas y aportaciones empíricas”. *Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales*, Vol. 4, 87-98.
- Piñol, J.M; Duro, J.A. (2019). “La despoblació rural a les Terres de l'Ebre, un assumpte de política econòmica territorial” de la Càtedra d'Economia Local i Regional (CELIR) de la Universitat Rovira i Virgili.
- De Ribas, María José (2000). *Manual de Treball Social*. València: Universitat de València.
- Alfama, E.; Miró, N.; coords. (2005). *Dones en moviment. Una anàlisi de gènere de la lluita en defensa de l'Ebre*. Valls: Cossetània.
- Palomares, M.; Grezner, J. (2012) *Sabers i pràctiques feministes: una aproximació al moviment feminista de Catalunya*. Barcelona: ACSUR-LAS SEGOVIAS.

9. Annexos

9.1. Equip de treball

Gessamí Núria Olesa Sancho – Filòsofa i tècnica del pla de polítiques de dones del Montsià.

Mila Garriga Garrit – Coordinadora de l'Àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal del Montsià.

Fàtima Blanch Vidal – Coordinadora del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) i tècnica de polítiques migratòries.

Maite Gil Belvis – Administrativa de l'Àrea de Serveis Socials.

9.2. Persones entrevistades

Les entrevistes fetes a tècniques d'igualtat, regidores i regidors de la comarca del Montsià s'han fet aplicant els eixos d'aquest pla.

Persones entrevistades per al Pla

Nom i Cognoms	Càrrec	Institució
Mila Garriga Garrit	Coordinadora de Serveis Socials del Consell Comarcal del Montsià	Consell Comarcal
Sònia Tomàs Roiget	Responsable de l'Àrea de Polítiques d'Igualtat i LGTBI (Consell Comarcal)	Consell Comarcal
Ma Teresa Lletí Drago	Directora SIE	Fundació Montsià
Àngela Lleixà Subirats	Tècnica SIE	Fundació Montsià
Joana Tomàs Lorente	Jurista (SIAD)	Consell Comarcal
Ma Jose Ruiz Morera	Psicòloga (SIAD)	Consell Comarcal
Daniela Badeanu	Tècnica acollida Alcanar i La Ràpita	Consell Comarcal
Florina Tudorache	Tècnica d'acollida Uldecona i La Sènia	Consell Comarcal
Marcela Oicatà	Tècnica d'acollida Sant Jaume i Santa Barbara	Consell Comarcal
Maria Fibla Miralles	Tècnica Pla de Dones	Ajuntament Alcanar
Anna Palacios Conde	Tècnica Pla de Dones	Ajuntament Amposta
Gisela Ferré Pla	Tècnica LGTBI	Ajuntament Amposta
Marta Talamà Castellà	Tècnica Pla Dones	Ajuntament Ràpita
Catí Brusca Campos	Regidora Benestar	Ajuntament Uldecona
Elisabet Itarte Belles	Regidora Benestar i Igualtat	Ajuntament Uldecona
Alma Gimeno Blas	Regidora de l'Àrea de les Persones, Ensenyament, Personal i Ocupació	Ajuntament de La Sènia
Maria Cinta Garrit Millán	Regidora de Serveis Socials,	Ajuntament Freginals

Nom i Cognoms	Càrrec	Institució
	Festes, Fira, Cultura i Turisme.	
Neus Franch Bertomeu	Regidora de Joventut, Igualtat i Ensenyament	Ajuntament Freginals
Fàtima Blanch Farnós	Tècnica Pla de Dones	Ajuntament de Santa Bàrbara
Araceli Villalbí Forcadell	Regidora de Serveis d'acció social, ensenyament i sanitat.	Ajuntament de Godall
Alícia Accensi Solé	Regidora d'Hisenda, Urbanisme i Habitatge, Treball, Afers Socials i Famílies.	Ajuntament La Galera
Emilio Monfort Miró	Regidor Serveis Socials	Ajuntament de Masdenverge
Elsa Ferré Lleixà	Regidora Benestar	Ajuntament de Mas de Barberans
Carla Quesada Magriñà	Regidora d'Igualtat, Salut, Atenció a les Persones, Joventut, Integració i Cohesió Social.	Ajuntament Sant Jaume d'Enveja

9.3. Model de l'enquesta

Les dones a la comarca del Montsià

En el marc de la realització del III Pla Comarcal de Polítiques de Dones del Montsià (2020-2024), des del Consell Comarcal del Montsià volem introduir la perspectiva intercultural i de diversitat. És per això que mitjançant aquesta enquesta voldríem conèixer la situació i les necessitats de les dones del territori. L'enquesta està pensada per a què la responguin persones de gènere dona o no binari del Montsià. És totalment anònima i amb els fins específics ja esmentats.

Ens agradaria que participéssiu en la construcció del present i el futur de la nostra comarca, i per això també us volem agrair la vostra aportació, temps i interès. Moltes gràcies.

(les preguntes amb l'asterisc són obligatòries)

Bloc I: Dades inicials

1. Amb quin gènere t'identificaries? *

- Dona
- Gènere no binari
- Altres:

2. Com et definiries? *

- Heterosexual
- Homosexual

Bisexual

Altres:

3. Edat *

Menys de 18 anys

De 18-25 anys

De 26-35 anys

De 36-50 anys

De 51-65 anys

De 65-75 anys

A partir de 75 anys

4. Tens diversitat funcional (alguna discapacitat) reconeguda? *

Sí

No

5. Podries indicar quina nacionalitat tens? *Podem seleccionar diverses opcions **

Espanyola

Romanesa

Marroquina

Moldava

Pakistani

Ucraïnesa

Italiana

Colombiana

Equatoriana

Altres:

6. Podries indicar quines llengües parles habitualment? *Podem seleccionar diverses opcions **

Català

Castellà

Àrab

Alemany

- Anglès
- Basc
- Gallec
- Portuguès
- Romanès
- Rus
- Xinès
- Altres:

7. Podries indicar les teves creences? *

- Església Catòlica
- Agnosticisme o Ateisme
- Islam
- Esglésies evangèliques
- Budisme
- Esglésies ortodoxes
- Altres:

8. Podries indicar a quin municipi resideixes? *

- Municipis de menys de 2.000 habitants (Masdenverge, La Galera, Godall, Mas de Barberans, Freginals)
- Municipis de menys de 10.000 habitants (Alcanar, Ulldecona, La Sènia, Santa Bàrbara, Sant Jaume d'Enveja)
- Municipis de més de 10.000 habitants (Amposta, Sant Carles de la Ràpita)

9. Podries indicar el teu nivell d'estudis acabats? *

- Estudis inferiors a l'ESO
- Estudis obligatoris (ESO)
- Estudis post obligatoris (Batxillerat, CFGM, CFGS)
- Estudis superiors (Graus universitaris, màster, doctorat)

10. Podries indicar en quina situació laboral et trobes? *

- Ocupada
- Desocupada

Jubilada

Altres:

Bloc II: Coeducació

---

11. Si tens estudis post obligatoris o superiors, podries indicar en quin àmbit et vas formar?

Podreu seleccionar diverses opcions

Administració i gestió

Sanitat

Imatge personal

Serveis socioculturals i a la comunitat

Textil, confecció i pell

Àmbit econòmic-jurídic

Àmbit tècnic (arquitectes, tecnòlogues, enginyeres, etc)

Humanitats

Àmbit artístic i/o cultural (artistes, productores, periodistes, directores, pintores, etc)

Altres:

12. En quin sector estàs treballant actualment?

Sector primari: l'agricultura, la ramaderia, l'apicultura, l'aqüicultura, etc.

Sector secundari: indústria, construcció, mineria.

Sector terciari: Serveis a les persones (comerç, comunicacions, finances, turisme, cultura, administració pública, etc.)

Altres:

Bloc III: Treball i gestió del temps

---

13. Podries indicar si estàs al càrrec de cuidar a la teva mare o pare, filles o algun familiar? *

Sí

No

14. Podries indicar de qui estàs al càrrec?

Filles i/o fills

Mare o pare

Altres

15. Sí és així, has deixat de treballar o has demanat una reducció per cuidar algun familiar?

- Sí, he deixat de treballar temporalment
- Sí, he reduït la meva jornada laboral
- No
- Altres:

16. Si NO has deixat de treballar o NO has reduït la teva jornada laboral com ho has fet per treballar i cuidar dels teus familiars?

17. Podries indicar aproximadament el temps que dediques a cuidar pares, filles o algun familiar?

- 1-2 hores diàries
- 3-4 hores diàries
- 5-6 hores diàries
- Altres:

18. Pràctiques esport? *

- Sí
- No

19. Sí és que NO podries indicar el motiu?

- No tinc temps
- No m'agrada
- No tinc el costum
- Altres:

Bloc IV: Violències masclistes

---

20. En quina freqüència t'han dit aquests comentaris? Poseu una creu a l'opció *

	Gens	Poc	Prou	Molt
“He netejat la casa i he rentat els plats per tu” “No et posis aquesta roba, és molt provocativa”				

"Deixa'm fer-ho a mi, que tu no en saps, això és cosa d'homes"				
"Has vist qui condueix? Dona havia de ser!"				
"Et veig enfadada. Què tens la regla?"				

21. En quin àmbit has viscut algun d'aquests tipus de violència masclista? *Poseu una creu a l'opció*

	Violència física	Violència psicològica	Violència sexual i abusos	Violència econòmica
Àmbit parella				
Àmbit familiar				
Àmbit laboral				
Àmbit social				
Altres àmbits				

22. En quina freqüència has viscut les diferents violències masclistes en els diferents àmbits de l'anterior pregunta?

Bloc V: Participació política

23. Podries indicar si estàs associada a alguna organització o bé si formes part d'alguna entitat? *

- Sí
- No

24. En quina?

25. Si és així, tens algun càrrec que impliqui lideratge?

- Presidenta
- Coordinadora

Portaveu

26. En el cas que no, per quin motiu?

No tinc temps

No tinc costum

No m'interessa

Altres:

27. Et dediques a la política o formes part d'alguna organització política? *

Sí

No

28. Sí és així quin càrrec ocupes?

Alcaldessa

Regidora

Consellera/Diputada

Altres:

Bloc VI: Visibilització de les dones i comunicació no sexista

---

29. Podries indicar si com a dona et sents representada als mitjans públics comarcals i/o municipals? *

Sí

En alguna ocasió

No

30. Creus que des de les institucions i des de les federacions de comerços s'utilitzen estereotips a l'hora de promoure el consum? *

Sí

En alguna ocasió

No

31. Podries enumerar algun mitjà de comunicació que et sembli que compleixi amb un llenguatge no sexista?

32. Amb quina freqüència escoltes alguna informació als mitjans de comunicació sobre les aportacions de les dones al món de l'esport? *

Gens

Poc

Prou

Molt

33. Coneixes l'oferta i els esdeveniments de l'esport femení a la comarca? *

Sí

No

Bloc VII: Transversalització de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques

---

34. Podries indicar que diries que falta per part de les administracions perquè poguessis

accedir als equipaments o serveis que necessites com a dona? *Poden seleccionar diverses opcions**

Informació sobre l'oferta dels equipaments

Informació sobre els horaris dels equipaments

Informació sobre la ubicació dels equipaments

Altres:

Moltes gràcies per la vostra participació!